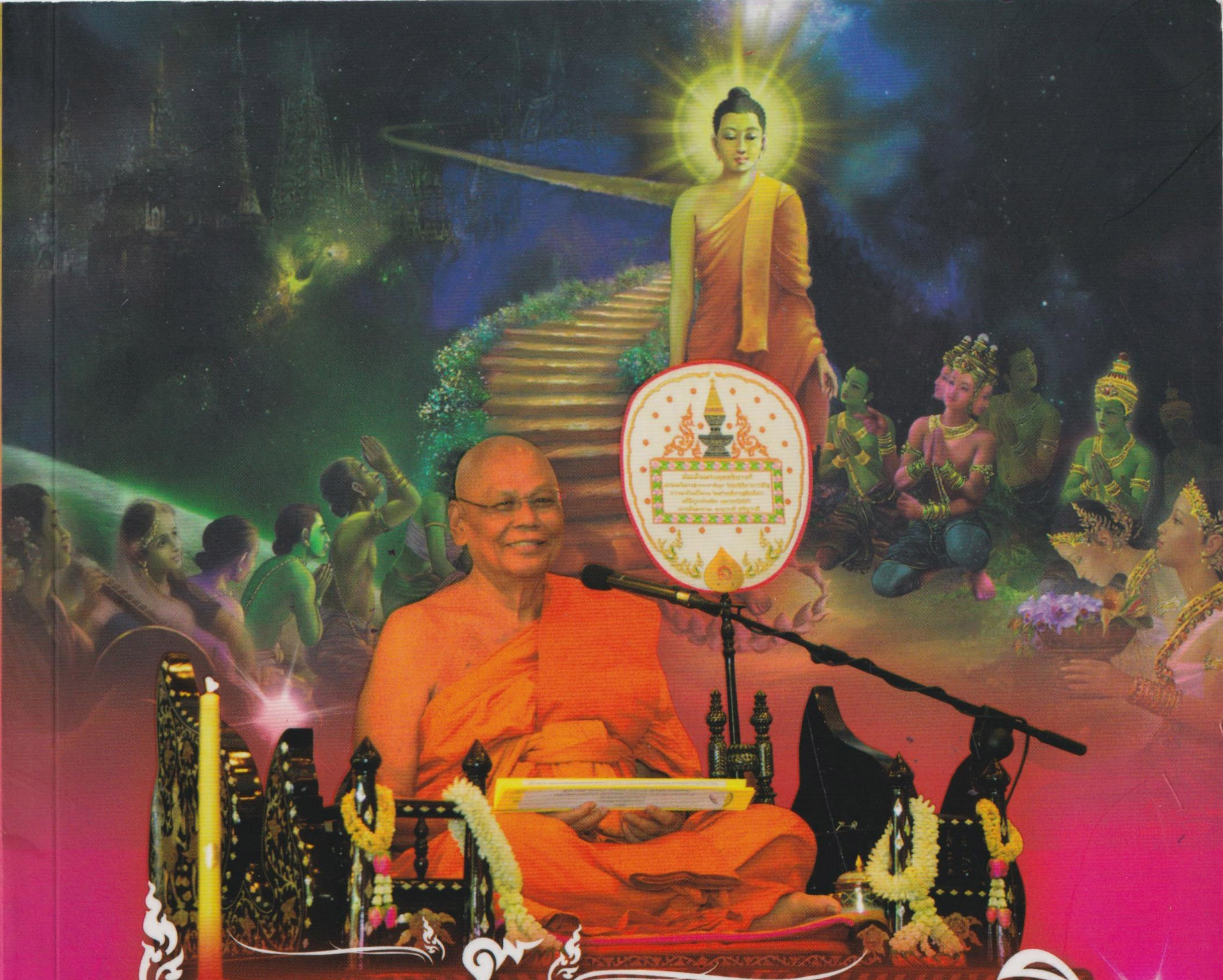

เทศน์มหาชาติ

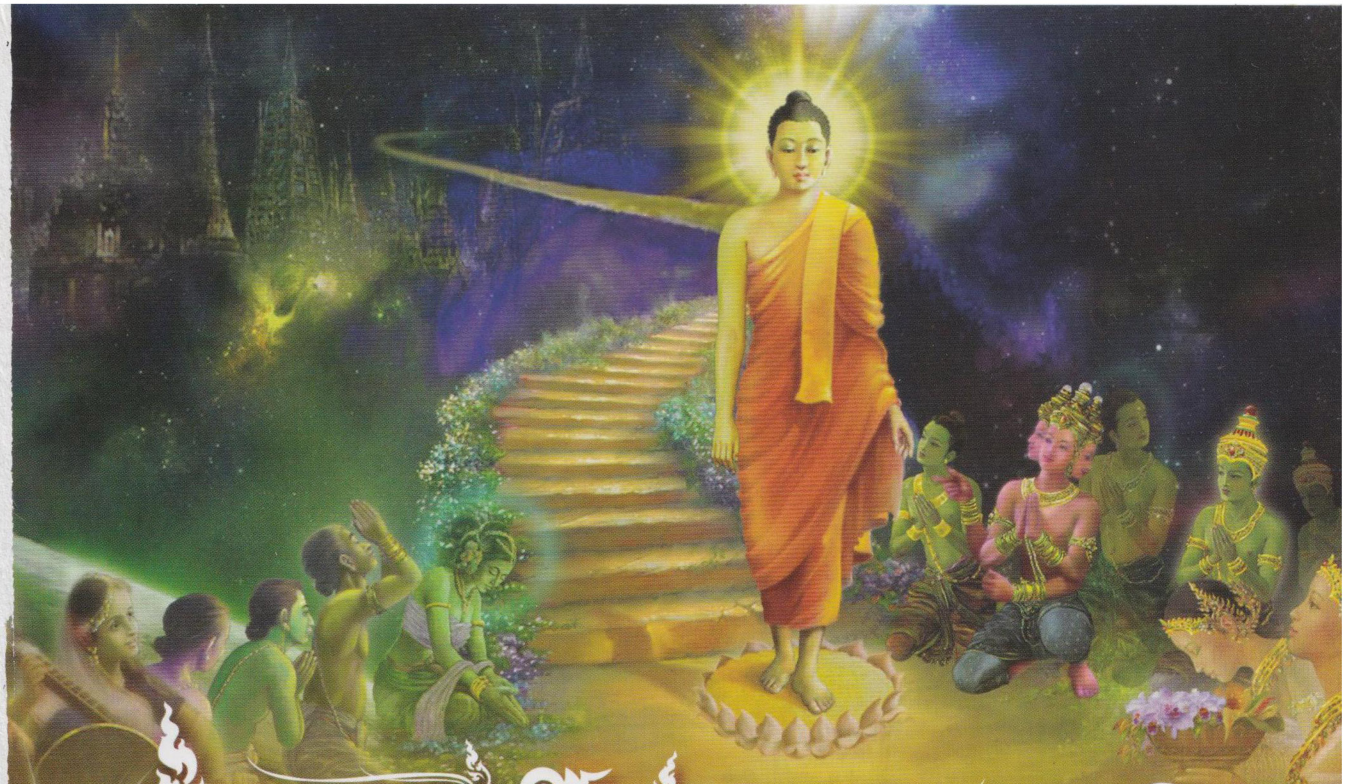
พระเวสสันดรชาดก

เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
พระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์

วันที่ ๑๐ - ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๘

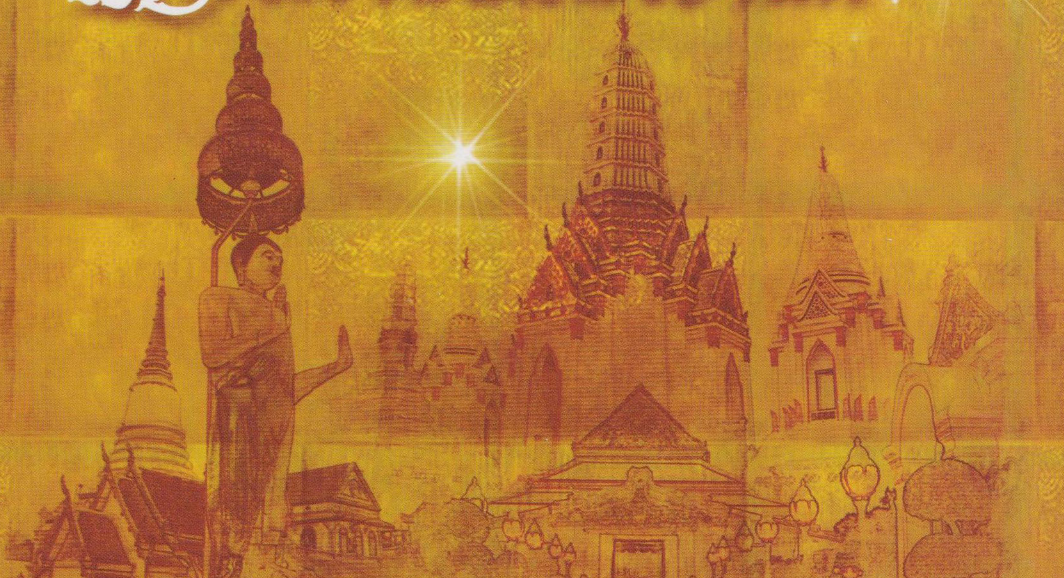
วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

แขวงสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

เทศน์มหาชาติ

พระเวสสันดรชาดก

วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

แขวงสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพฯ

เทศน์มหาชาติ พระเวสสันดรชาดก

ที่ปรึกษากิตติศักดิ์

สมเด็จพระพุทธชินวงศ์

(สมศักดิ์ อุปสมมหาเถร) ศาสตราจารย์พิเศษ, ป.ธ.๙, M.A., Ph.D.
กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะใหญ่หนกลาง เจ้าอาวาสวัดพิชยญาติการาม
ประธานกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ
ประธานคณะกรรมการอำนวยการอนุรักษ์และพัฒนาพุทธมณฑล
รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม

ที่ปรึกษา : **พระราชรัตนมุนี ผศ. (บุญเทียม ญาณินฺโท) ป.ธ.๘, พธ.บ., พธ.ม.**
เลขานุการเจ้าคณะใหญ่หนกลาง ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพิชยญาติการาม วรวิหาร
พระวิสุทธิญาณเมธี วิ. ป.ธ.๗, พธ.ม. ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัสพิชยญาติการาม วรวิหาร
พระครูปลัดสมภูมิ สมจิตโต พธ.บ., รป.ม., ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

กองบรรณาธิการ : **พระครูวิศิษฎ์สรการ (จักรพันธ์ ขนฺตยาคโม) น.ธ.เอก, ป.ธ.๓, รป.ม.**
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพิชยญาติการามวรวิหาร
พระสมุห์จีรพัฒน์ อานนฺโท น.ธ.เอก, พธ.บ., รป.ม.
พระอธิพัชร์ ญาณิสฺสโร น.ธ.เอก, ป.ธ. ๑ - ๒ ม. ๖
พลอากาศตรี สุรินทร์ คุ้มจั่น, พันเอก (พิเศษ) เกรียงไกร เทพนิมิตร
พันโทบุญเรือง จันทวิมล
นายสมบูรณ์ จารุณะ, นายธนพัฒน์ ไชยเสนา, สมชาย ยอดสิงห์

ภาพถ่าย : **พิกิตต์ ตรีเลิศศุภลักษ์**

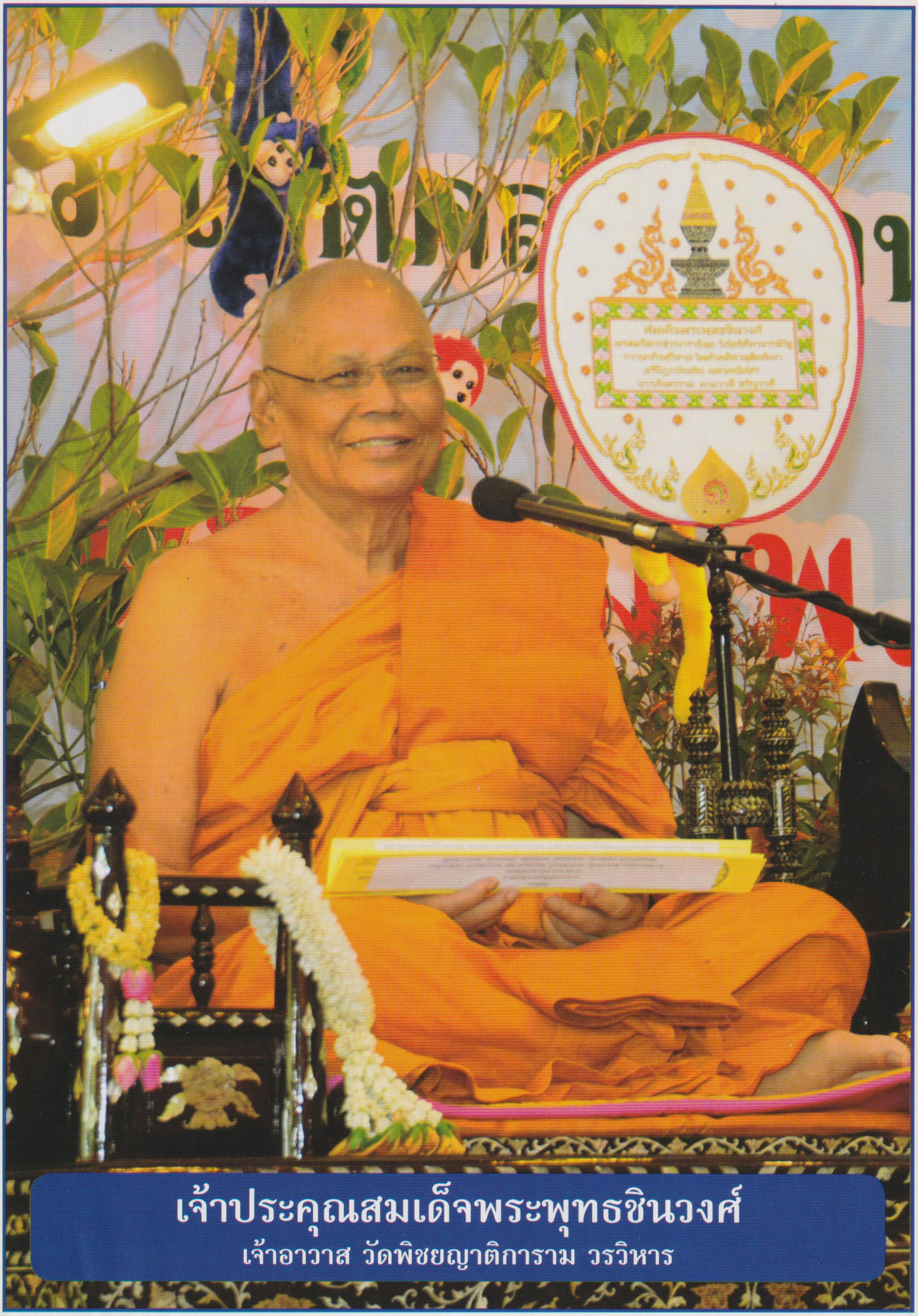
พิสูจน์อักษร : **พันเอก (พิเศษ) เกรียงไกร เทพนิมิตร**
พันโทบุญเรือง จันทวิมล, นาวาเอก ฤมล ฤทธิ์คำรพ

ออกแบบรูปเล่ม : **พระครูวิศิษฎ์สรการ (จักรพันธ์ ขนฺติยาคโม)**

พิมพ์ : ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
พิมพ์จำนวน : ๓,๐๐๐ เล่ม
ทำเพลท : เค พี เอส พิพัฒน์แสกน
พิมพ์ที่ : อักขระการพิมพ์
โทร./แฟกซ์ ๐๒-๘๐๔-๔๗๒๘
มือถือ ๐๙๖-๔๒๒-๓๕๙๕

สมเด็จพระสิทธารถพุทธเจ้า (หลวงพ่อสมปรารถนา)
พระประธาน ในพระอุโบสถวัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์

เจ้าอาวาส วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

กำหนดการ

กำหนดการเทศน์มหาชาติพระเวสสันดรชาดก
ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๘
ด้วยวัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร
ได้จัดให้มีการเทศน์มหาชาติ เป็นประจำทุกๆ ปี
โดยกำหนดวันแรม ๓ - ๔ ค่ำ เดือน ๑๑ อันเป็นวันสารทไทย
สำหรับปีนี้ ตรงกับวันที่ ๑๐ - ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๘
เริ่มตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ น. เป็นต้นไป
ณ ศาลาปฏิบัติธรรมชินวงศ์สภา

และขอเชิญบริจาคทรัพย์ร่วมเป็นเจ้าภาพ
ถวายมหาสังฆทาน ชุดละ ๑,๐๐๐ บาท
วันอาทิตย์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ เวลา ๑๐.๐๐ น.

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมรับเป็นเจ้าภาพได้ที่
พระราชรัตนมุนี โทร. 089-214-8516
พระครูวิศิษฏ์สรการ (พระครูไทย) โทร. 089-0395123
สำนักงานวัด โทร./โทรสาร 02-438-1737, 02-438-1738

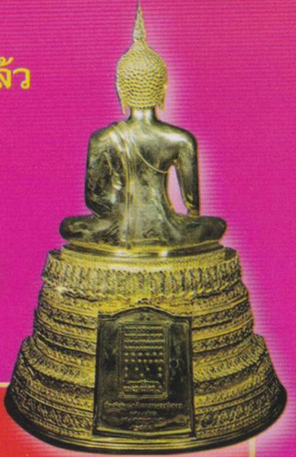
แบบโครงการสร้างปราสาท นครหลวงจำลอง ห้องพิพิธภัณฑ์
และ ที่พักผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน
ณ วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

"ขออนุโมทนาบุญ"

คณะเจ้าภาพสายบุญสายธารแห่งศรัทธา เจ้าภาพเสาเข็ม ต้นละ ๒๕,๐๐๐ บาท

* วาระที่ ๑ *

มีเจ้าภาพเสาเข็ม จำนวน ๑๐๐ ต้น เรียบร้อยแล้ว

* วาระที่ ๒ *

รับบุญเจ้าภาพเสาเข็มอีก ๑๐๐ ต้น

ตอนนี้คงเหลืออีก ๒๐ ต้น จะครบ ๑๐๐ ต้น

เจ้าภาพเสาเข็ม ๑ ต้น จะได้รับ

รูปหล่อสมเด็จพระสิทธารถพุทธเจ้า (หลวงพ่อสมปรารถนา)

หน้าตัก ๙ นิ้ว เนื้อทองเหลืองขัดเงา เป็นที่ระลึก ๑ องค์

ซึ่งเป็นพระประธานในพระอุโบสถ วัดพิชยญาติการาม ไว้ไปบูชา เป็นสิริมงคล ยิ่งนัก

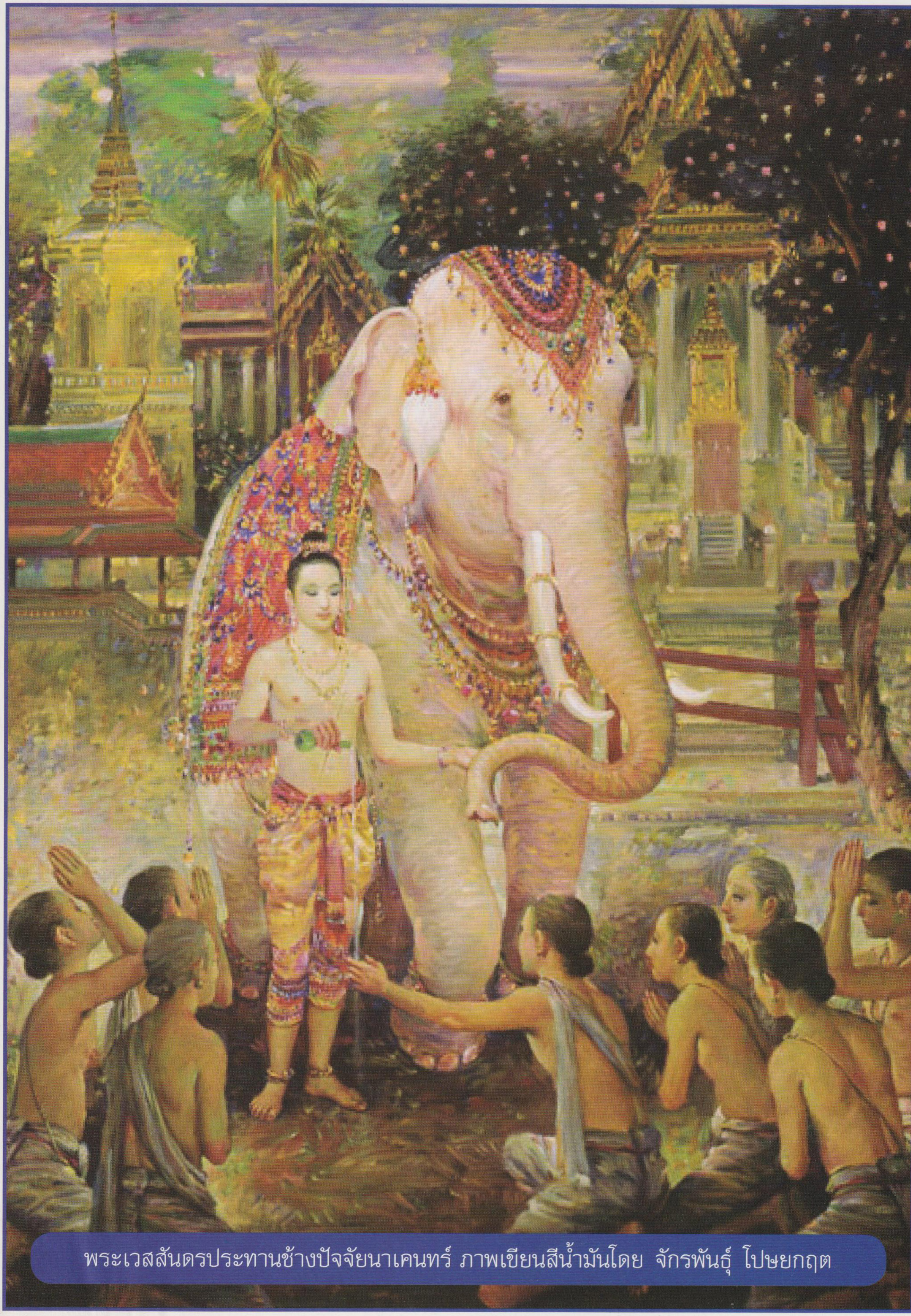
ณ วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร แขวงสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

สำนักงานวัดพิชัยญาติ 02-438-1737, 02-438-1738 พระครูวิศิษฏ์สรการ (พระครูไทย) 089-0395123

ติดตามข้อมูลข่าวสาร

https://www.facebook.com/Watphichaiyat

สารบัญ

พระเวสสันดรประทานช้างปัจจัยนาเคนทร์ ภาพเขียนสีน้ำมันโดย จักรพันธุ์ โปษยกฤต

“ พุทธศาสนิกชน ชาวไทยได้จัดให้มีขึ้นประจำปี
สืบทอดเป็นประเพณีกันมาช้านาน
จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตแบบไทยๆ
ประเพณีเทศน์มหาชาติ จึงเป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อชีวิตของคนไทย
มาแต่อดีตจนปัจจุบันเพราะเป็นประเพณีที่ให้ทั้งความสนุกสนาน
สร้างความสมานสามัคคีในชุมชน และสอดแทรกการอบรมสั่งสอน
ศีลธรรมคุณธรรมแก่ประชาชน ผู้ร่วมกิจกรรมไปพร้อมกัน ”

ที่มา : พระโอวาท
สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ในเทศก์มหาชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
๔-๖ ตุลาคม ๒๕๓๕ (กรุงเทพฯ : สำนักงานพุทธมณฑล กรมการศาสนา, ๒๕๓๕)

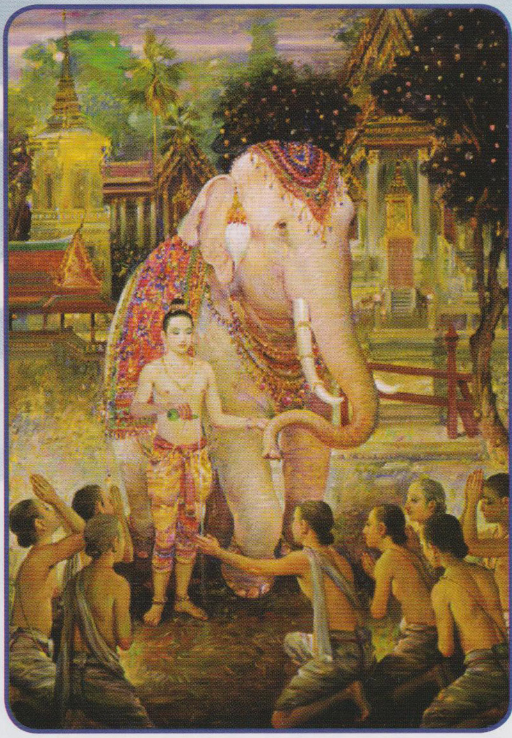
มหาชาติ หรือ มหาเวสสันดรชาดก

มหาชาติ

“ เป็นชาติที่ยิ่งใหญ่
ของพระโพธิสัตว์ที่ได้เสวยพระชาติ
เป็นพระเวสสันดร และเป็นพระชาติสุดท้ายก่อนจะตรัสรู้
เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คนไทยรู้จักและคุ้ยเคยกับมหาชาติ
มาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ดังที่ปรากฏในหลักฐานในจารึกนครชุม
และในสมัยอยุธยาก็ได้มีการแต่งและสวดมหาชาติคำหลวง
ในวันธรรมสวนะ ส่วนการเทศน์มหาชาติเป็นประเพณีที่สำคัญ
ในทุกท้องถิ่นและมีความเชื่อกันว่า
การฟังเทศน์มหาชาติจบภายในวันเดียวจะได้รับอานิสงส์มาก ”

กัณฑ์เทศน์มหาชาติ

พระเวสสันดรชาดก

ความเป็นมาของคำว่า "มหาชาติ" และเทศน์มหาชาติ

อันเวสสันดรชาดกนี้ คัมภีร์ธัมมบทขุททกนิกายกล่าวว่า เป็นพุทธดำรัสที่สมเด็จพระบรมศาสดาตรัสแต่ภิกษุสงฆ์ขีณาสพสองหมื่น และมวลหมู่พระประยูรญาติที่นิโครธารามมหาวิหาร ในนครกบิลพัสดุ์ ในคราวเสด็จโปรดพระเจ้าสุทโธทนะพุทธบิดา และพระวงศ์ศากยะ เพราะปรารถฝนโบกขรพรรษให้เป็นเหตุ จึงตรัสวสสันดรชาดกในที่นี้ เวสันดรชาดกนี้ เป็นเรื่องใหญ่ยืดยาวท่านจึงจัดรวมไว้ในมหานิบาตชาดก รวมเรื่องใหญ่ ๑๐ เรื่องที่เรียกว่า ทศชาติ แต่อีก ๙ เรื่องเหตุใดจึงไม่เรียกว่ามหาชาติ คงเรียกแต่เวสสันดรชาดกเรื่องเดียวว่า มหาชาติ ข้อนี้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพโปรดประทานอธิบายว่า

เรื่องที่นำมาใช้ในการเทศน์มหาชาตินั้น เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพระเวสสันดรอันเป็นพระชาติสุดท้ายของพระบรมโพธิสัตว์ ก่อนที่จะมาประสูติเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ และออกบวชจนตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ส่วนการที่เรียกมหาเวสสันดรชาดก ว่า **"มหาชาติ"** นั้น เนื่องด้วยเวสสันดรชาดกนี้ เป็นเรื่องใหญ่และยืดยาว ท่านจึงจัดรวมไว้ในมหานิบาตชาดก คือ รวมเรื่องใหญ่ ๑๐ เรื่อง เรียกว่าทศชาติ แต่เหตุที่อีก ๙ เรื่องไม่เรียกว่ามหาชาติเช่นเดียวกับเวสสันดรชาดกนั้น ข้อนี้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงอธิบายว่า พุทธศาสนิกชนชาวไทยตลอดจนประเทศใกล้เคียงนับถือกันมาแต่โบราณว่า เรื่องมหาเวสสันดรชาดก สำคัญกว่าชาดกอื่นๆ ด้วยปรากฏบารมีของพระโพธิสัตว์บริบูรณ์ในเรื่องมหาเวสสันดรชาดกทั้ง ๑๐ อย่างคือ

๑. **ทานบารมี** ทรงบริจาคทรัพย์สิน ช้าง ม้า ราชรถ พระกุมารทั้งสอง และพระมเหสี

๒. **ศีลบารมี** ทรงรักษาศีลอย่างเคร่งครัด ระหว่างทรงผนวชอยู่ ณ เขาวงกต

๓. **เนกขัมมบารมี** ทรงครองเพศบรรพชิตตลอดเวลาที่ประทับ ณ เขาวงกต

๔. **ปัญญาบารมี** ทรงบำเพ็ญภาวนามัยปัญญาตลอดเวลาที่ทรงผนวช

๕. วิริยบารมี ทรงปฏิบัติมิได้ย่อหย่อน

๖. **สัจจบารมี** ทรงลั่นพระวาจายกกุมารให้ชูชก เมื่อพระกุมาณหลบหนีก็ทรงติดตามมาให้

๗. **ขันติบารมี** ทรง อดทนต่อความยากลำบากต่างๆ ขณะที่เดนทาง

มายังเขาวงกตและตลอดเวลาที่ประทับ ณ ที่นั้น แม้เมื่อทอดพระเนตรเห็นชูชกเฆี่ยนตีพระกุมารอย่างทารุณ พระองค์ก็ทรงข่มพระทัยไว้ได้

๘. **เมตตาบารมี** เมื่อพราหมณ์เมืองกลิงคราษฎ์ มาทูลขอช้างปัจจัยนาเคนทร์ เพราะเมืองกลิงราษฎร์ฝนแล้ง ก็ทรงพระเมตตาประทานให้ และเมื่อชูชกมาทูลขอสองกุมาร โดยอ้างว่าตนได้รับความลำบากต่างๆ พระองค์ก็มีเมตตาประทานให้ด้วย

๙. **อุเบกขาบารมี** เมื่อ ทรงเห็นสองกุมารถูกชูชกเฆี่ยนตี วิงวอนให้พระองค์ช่วยเหลือพระองค์ก็ทรงบำเพ็ญอุเบกขา คือทรงวางเฉยเพราะทรงเห็นว่าได้ประทานเป็นสิทธิ์ขาดแก่ชูชกไปแล้ว

๑๐. **อธิษฐานบารมี** คือทรงตั้งมั่นที่จะบำเพ็ญบารมีเพื่อให้สำเร็จโพธิญาณเบื้องหน้า แม้จะมีอุปสรรคก็มิได้ทรงย่อท้อ จนพระอินทร์ต้องประทานความช่วยเหลือต่างๆ เพราะตระหนักในน้ำพระทัยอันแน่วแน่ของพระองค์

จึงเรียกกันว่า **มหาชาติ** และพันเอกพระสารสาสน์พลขันธ์ (เยรินี) กล่าวไว้ว่าพระโพธิสัตว์ในกำเนิดพระเวสสันดรได้สร้างแบบของมนุษย์ผู้ก้าวถึง ขั้นสูงสุดแห่งการดำเนินในทางวิวัฒนาการอันนำไปสู่ความเต็มเปี่ยมทาง จริยธรรมและความรู้เหมาะแก่การข้ามพ้นโอฆะห้วงสุดท้าย ซึ่งจะแยกออกเสียได้จากการเกิดเป็นเทวดาเพราะเหตุนี้กำเนิดสุดท้ายจึงได้นาม ว่า **"มหาชาติ"**

การที่เรียก มหาเวสสันดรชาดกว่า **"มหาชาติ"** นี้ พุทธศาสนิกชนชาวไทยของเรานิยมเรียกและเป็นที่หมายรู้กันมาแต่สมัยกรุง สุโขทัยราชธานี เพราะปรากฏตามศิลาจารึกสมัยสุโขทัยหลักที่ ๓ ที่เรียกว่า **"นครชุม"** ซึ่งจารึกไว้เมื่อ พ.ศ. ๑๙๐๐ ในสมัยพญาลิไท (พระมหาธรรมราชาที่ ๑) มีกล่าวไว้ว่า **"ธรรมเทศนาอันเป็นต้นว่า พระมหาชาติหาคนสวดแลมิได้เลย"** เช่นนี้ แสดงให้เห็นว่า การมีเทศน์มหาชาตินี้ พุทธศาสนิกชนชาวไทยนิยมมีเทศน์กันมานานแต่สมัยสุโขทัยเป็นราชธานี

เครื่องกัณฑ์เทศน์

ของที่ใส่กระจาดเป็นเครื่องกัณฑ์เทศน์ มีขนมต่างๆ อาหารแห้ง เช่น ข้าวสาร ปลาแห้ง เนื้อเค็ม และส้มสุกลูกไม้ตามแต่จะหาได้ มักมีกล้วยทั้งเครือ มะพร้าวทั้งทลาย และอ้อยทั้งต้น ตามคตินิยมว่าเป็นของป่าดังที่มีในเขาวงกต

เครื่องกัณฑ์ที่ถูกแบบแผนปรากฏในเรื่อง ประเพณีการเทศน์มหาชาติ ของกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ มีความตอนหนึ่งว่า **"เครื่อง กัณฑ์มักมีเครื่องสรรพาหาร ผลไม้กับวัตถุปัจจัยคือเงินตราเรานี่ดีๆ และผ้าไตร อันนี้เป็นธรรมเนียมไม่ใคร่ขาด ที่มีเครื่องบริขารอื่นต่างๆ เพิ่มเติมอีกด้วยก็มีมากบริขาร"** สำหรับมหาชาติที่ถือว่าถูกแบบแผนนั้น มักจัดเป็นจตุปัจจัยคือ

"ผ้าไตรนั้นอนุโลมเป็นตัว จีวรปัจจัย
สรรพาหาร ผลไม้ อนุโลมเป็น บิณฑบาตปัจจัย
เสื่อ สาด อาสนะ ไม้กวาด เลื่อย สิ่ว ขวาน อนุโลมใน เสนาสนะปัจจัย
ยาและเครื่องยาต่างๆ น้ำผึ้ง น้ำตาล อนุโลมคิลานปัจจัยบริขาร"

ส่วนวัตถุปัจจัยได้แก่เงินเหรียญติดเทียนซึ่งปักบนเชิงรองพานตั้งไว้ หากมีผู้บริจาคเงิน ธนบัตรก็ใช้ไม้เล็กๆ คีบธนบัตรปักลงที่เทียนอีกทีหนึ่ง นอกจากนี้ก็ต้องจัดจัดเครื่องบูชากัณฑ์เทศน์ มีเทียนประจำกัณฑ์นี้ เครื่องบูชาอื่นที่เว้นไม่ได้ก็คือฉัตร , ธงรูปชายธง, ธูป, เทียนคาถา, ดอกไม้ อย่างละพันเท่าจำนวนคาถาที่ทั้งเรื่องมี จำนวนหนึ่งพันคาถา มีผ้าเขียนภาพระบายสีหรือปักด้วยไหมเป็นรูปภาพประจำกัณฑ์ทั้ง ๑๓ กัณฑ์ที่เรียกว่า **"ผ้าพระบฏ"** หรือ **"ภาพพระบฏ"** มีพานหมากใส่พูลถวายพระด้วย พานหมากหรือขันใส่หมากนี้ บางแห่งก็ประดับประดาอย่างสวยงามเรียกว่า **"หมากพนม"** คือ เอาพานแว่นฟ้าสองชั้น ใส่หมากพลู จัดเป็นรูปพุ่มประดับด้วยฟักทอง มะละกอ เครื่องสดแกะสลัก ประดับด้วยดอกไม้สดก็มีบ้าง สำหรับเทียนคาถาพันหนึ่งนั้น จะแบ่งปักบนขันสาครทำน้ำมนต์เท่าจำนวนคาถาของแต่ละกัณฑ์

ในการเทศน์มหาชาติ ๑๓ กัณฑ์ มีจำนวนคาถาและเพลงปี่พาทย์ตามทำนองที่กำหนดไว้ตามลำดับ ดังนี้

๑. **กัณฑ์ทศพร** มี ๑๙ คาถา เพลงประจำกัณฑ์คือ สาธุการ
๒. **กัณฑ์หิมพานต์** มี ๑๓๔ คาถา เพลงประจำกัณฑ์คือ ตวงพระธาตุ
๓. **กัณฑ์ทานกัณฑ์** มี ๒๐๙ คาถา เพลงประจำกัณฑ์คือ พญาโศก
๔. **กัณฑ์วนปเวศน** มี ๕๗ คาถา เพลงประจำกัณฑ์คือ พญาเดิน
๕. **กัณฑ์ชูชก** มี ๗๙ คาถา เพลงประจำกัณฑ์คือ เช่นเหล้า
๖. **กัณฑ์จุลพน** มี ๓๕ คาถา เพลงประจำกัณฑ์คือ คุกพาทย์
๗. **กัณฑ์มหาพน** มี ๘๐ คาถา เพลงประจำกัณฑ์คือ เชิดกล้อง
๘. **กัณฑ์กุมาร** มี ๑๐๑ คาถา เพลงประจำกัณฑ์คือ โอดเชิดฉิ่ง

๙. **กัณฑ์มัทรี** มี ๙๐ คาถา เพลงประจำกัณฑ์คือ ทยอยโอด

๑๐. **กัณฑ์สักบรรพ** มี ๔๓ คาถา เพลงประจำกัณฑ์คือ กลม

๑๑. **กัณฑ์มหาราช** มี ๖๙ คาถา พลงประจำกัณฑ์คือ กราวนอก

๑๒. **กัณฑ์ฉกษัตริย์** มี ๓๖ คาถา เพลงประจำกัณฑ์คือ ตระนอน

๑๓. **กัณฑ์นครกัณฑ** มี ๔๘ คาถา เพลงประจำกัณฑ์คือ กลองโยน

กล่าวคือ ถ้าพระสงฆ์จะเทศน์กัณฑ์ทศพรก็จุดเทียน ๑๙ เล่ม กัณฑ์หิมพานต์ก็จุดเทียนคาถา ๑๓๙ เล่ม ฯลฯ

อานิสงส์การฟังเทศน์มหาชาติ

การตั้งใจฟังเทศน์มหาชาติให้จบเพียงวันเดียวครบบริบูรณ์ ทั้ง ๑๓ กัณฑ์ จะเป็นเหตุให้สำเร็จความปรารถนาทุกประการดังนี้

๑. เมื่อตายจากโลกนี้แล้ว จะมีโอกาสได้พบพระพุทธเจ้า พระนามว่า ศรีอริยเมตไตย ในอนาคต

๒. เมื่อดับขันธ์ไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์ จะเสวยทิพยสมบัติมโหฬาร

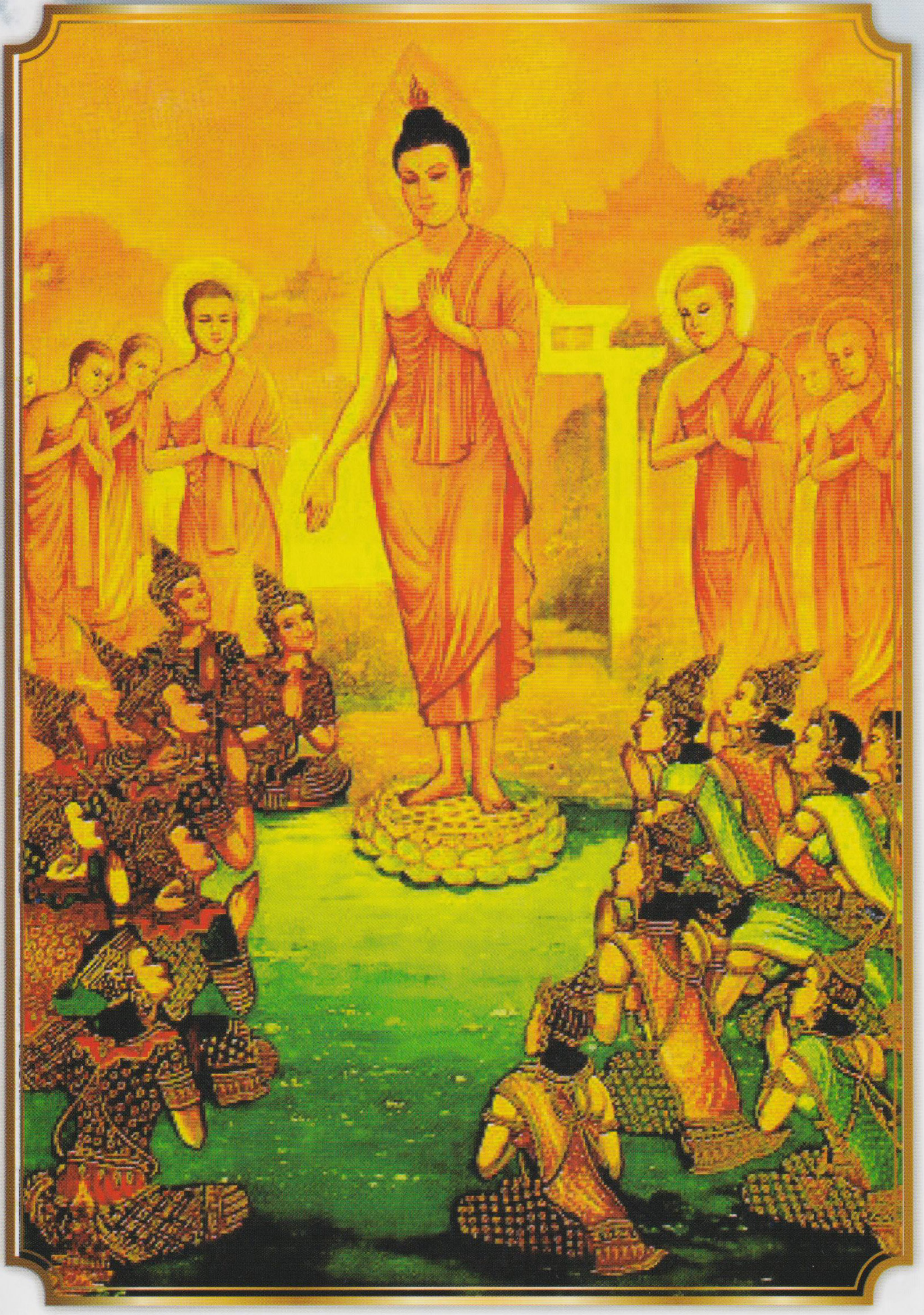
๓. เมื่อตายไปแล้วจะไม่ตกนรก

๔. เมื่อถึงยุคพระพุทธเจ้าพระนามว่า ศรีอริยเมตไตย จะได้จุติไปเกิดเป็นมนุษย์

๕. ได้ฟังธรรมต่อหน้าพระพักตร์ของพระพุทธองค์ จะได้ดวงตาเห็นธรรมเป็นพระอริยบุคคล ในบวรพุทธศาสนา

ปฐมเหตุมหาเวสสันดรชาดก

พระพุทธองค์เจ้า สมัยเมื่อเสด็จโปรดพระญาติพร้อมด้วยหมู่
พระภิกษุบริวารเป็นอันมาก ยังมีความยินดีให้แผ่
ไปทั่วทั้งกบิลพัสดุ์ ในกาลนั้นความมหัศจรรย์ได้บังเกิดขึ้น
เป็นเหตุให้ทรงประกาศเรื่องเวสสันดรชาดก

ปฐมเหตุ เวสสันดรชาดก

พระพุทธองค์ สมัยเมื่อเสด็จละจากมหาวิหารเวฬุวัน ใกล้กรุงราชคฤห์อันเป็นราชธานีแห่งมคธ สู่นครกบิลพัสดุ์ แขวงสักกชนบท เพื่อบำเพ็ญญาตัตถจริยาโปรดพระญาติ มีพระเจ้าสุทโธทนะพุทธบิดาเป็นประธาน อันพระกาฬุทายีเป็นผู้สื่อสาร และนำเสด็จไปประทับยังนิโครธารามไม่ห่างจากมหานคร ตามที่ศากยราชจัดถวายต้อนรับพร้อมด้วยหมู่ภิกษุบริวารเป็นอันมาก (๑ แสน) ยังความยินดีให้แผ่ไปทั่วทั้งกบิลพัสดุ์ ในกาลนั้นความมหัศจรรย์ได้บังเกิดขึ้น เป็นเหตุให้ทรงประกาศเรื่องเวสสันดรชาดก

โดยปกติพระตถาคตเจ้า เสด็จสู่ ณ ที่ใดก็ย่อมบังเกิดความสุขสวัสดี ณ ที่นั้น เพราะอานุภาพแห่งคำสั่งสอนที่ตรัสประทานด้วยพระมหากรุณาอุปมาเสมือนมหาเมฆหลั่งโปรยสายฝนอันเย็นฉ่ำลงมาลงโลก ยังความอ้าวระอุของไอแดดไอดินให้ระงับ ชุบชีพพฤกษาชาติที่เหี่ยวเฉาให้ฟื้นสู่ความชื่นบานตระการด้วยดอกช่อและก้านใบฉะนั้น แต่สำหรับกบิลพัสดุ์ดินแดนที่ทรงถือพระกำเนิดและเจริญวัยมา มวลพระญาติและราษฎรประชา หาได้ยินดีต่อพุทธวิสัยธรรมานุภาพไม่

พระองค์ทรงอุบัติมา เป็นความหวังของคนทั้งแว่นแคว้น ทุกคนพากันรอยคอยอย่างกระหายใคร่จะชมพระบารมีจักรพรรดิราช แต่แล้วท่ามกลางความไม่นึกฝัน ทรงอยู่ในพระเยาวกาลเกศายังดำสนิท ไม่ปรากฏร่องรอยความ

ร่วงโรยแห่งสังขารแม้แต่น้อย ทั้งสมบูรณ์พูนพร้อมทุกอย่างเท่าที่สมบัติประจำวิสัยบุรุษจะพึงมี พระชายาทรงสิริโฉมเป็นเลิศ ซ้ำยังเป็นโชคอันประเสริฐให้กำเนิดโอรสอันเป็นสิริแห่งวงศ์ตระกูลอีกเล่า พระองค์ก็ยังตัดเยื่อใยแห่งโลกีย์เสด็จแหวกวงล้อมเหล่านี้ออกสู่ไพรพฤกษ์ ประพฤติองค์ปานประหนึ่งพเนจรอนาถา สร้างความผิดหวังและวิปโยคแก่คนทั้งแคว้นเป็นเวลานาน ๖ ปี ทรงกระทำงานชีวิต และสำเร็จกิจโดยได้บรรลุอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ จากนั้นก็ทรงใช้ไปเพื่องานสงเคราะห์สัตว์โลก เสด็จเที่ยวแจกจ่ายอุบายพ้นทุกข์ ด้วยเทศนาสั่งสอนจนชาวโลกยอมรับและเทิดทูนไว้ในฐานะองค์ศาสดาเอก บัดนี้พระพุทธองค์เสด็จคืนกลับกบิลพัสดุ์แล้ว แต่ชาวกบิลพัสดุ์มิได้ต้อนรับในฐานะศาสดา เขาพากันปีติต่อพระองค์ในฐานะที่เคยเป็นขวัญจิตขวัญใจของเขาต่างหาก (จากหนังสือเรื่องเพลงศาสนา ของหลวงตาแพร เยื่อไม้)

วันแรกที่เสด็จถึงดินแดนแห่งมารดร ทรงเห็นว่ายังไม่ใช่โอกาสที่จะประทานธรรมเทศนาแก่หมู่พระญาติ เพราะวันนี้เป็นวันที่วิถีประสาทและจิตใจตลอดทั้งร่างกายของเหล่าศากยะ เต็มไปด้วยอาการปีติตื่นเต้น และอิดโรยด้วยความยินดี และภารกิจไม่อยู่ในสภาพที่ควรแก่การรองรับกระแสธรรม ทรงรอวันรุ่ง แต่แล้วในตอนบ่ายของวันต่อมา เมื่อบรรดาศากยราชญาติประยูรพากันเสด็จไปเฝ้าที่นิโครธาราม ก็ทรงประจักษ์ว่า พระทัยของประยูรญาติบางส่วน ยังไม่อยู่ในฐานะควรแก่การรับคำสั่งสอน เพราะมีพระญาติวงศ์รุ่นสูงชันษาบางพระองค์แสดงอาการทรนงเป็นเชิงว่า **"ข้าเกิดก่อน"** เจ้าชายสิทธัตถะจะแสดงความเคารวะนบไหว้ หรือสนพระทัยต่อพระพุทโธวาท ก็เกรงจะเสียเชิงของผู้เห็นโลกมาก่อน จึงพากันประทับอยู่ห่างๆ ด้วยพระ

อาการเคอะเขิน หลบๆ ซ่อนๆ อยู่ตามซุ้มไม้และฉากกั้น ปล่อยแต่บรรดากุมารกุมารีรุ่นเยาว์ชันษาให้ได้เฝ้าอย่างใกล้ชิด พระอาการอันกระด้างเคอะเขินของพระญาติรุ่นสูงอายุนั้น พระพุทธองค์ทรงสังเกตว่า เกิดจากมูลเหตุอันจะเป็นอุปสรรคสกัดกั้นผลดีที่พึงเกิดมีแก่เขาเสีย

มูลเหตุอันจะปิดกั้นความงอกงามจำเริญแก่ดวงจิตนั้นก็คือ ทิฐิมานะ ความเห็นอันเป็นให้ถือตน ถ้าลงจับจิตสิงใจผู้ใดเข้าแล้ว ก็รังแต่จะทำให้สภาพจิตวิปริตไป เสมือนรากต้นไม้ที่เป็นโรค แม้ฝนจะฉ่ำน้ำจะโชก แผ่นดินจะฟูอยู่ด้วยรสปุ๋ย รากที่ปิดตันเสียแล้วด้วยอำนาจเชื้อโรค ก็ไม่ยอมดูดซับเอาโอชะเข้าบำรุงลำต้น เกรียนโกร๋นยืนตายไปในที่สุดฉันใด อนาคตของคนที่มีจิตมากอยู่ด้วยมานะทิฐิก็ฉันนั้น

ทรงพิจาณาดังนี้ จึงเห็นว่ากิจอันควรก่อนอื่น คือ ทำลายความกระด้าง ล้างความถือดีเสียด้วยอำนาจอิทธิปาฏิหาริย์ ทรงกำหนดจิตเจริญฌาน มีอภิญญาเป็นภาคพื้นลอยขึ้นสู่ห้วงนภากาศเสด็จลีลาศจงกรมไปมาน่าอัศจรรย์ เพียงเท่านี้เอง ความคิดข้องใจที่ว่าใครอาบน้ำร้อนก่อนหลังก็เสื่อมสูญอันตรธาน พากันก้มเศียรคารวะแสดงถึงการยอมรับนับถืออย่างเต็มใจ เมื่อเสด็จลงประทับ ณ พุทธอาสน์ เบื้องนั้น ฝนอันมหัศจรรย์อย่างที่ไม่เคยปรากฏมีมาก่อนก็ตกลง ความมหัศจรรย์มีลักษณะดังนี้

- สีเม็ดน้ำฝน แดงเรื่อ เหมือนแก้วทับทิม
- ผู้ใดปรารถนาให้เปียกก็เปียก ผู้ไม่ปรารถนา แม้ละอองก็ไม่สัมผัสผิวกาย

- ไม่เลอะเทอะขังนอง ก่อให้เกิดโคลนตมอันปฏิกูล พอฝนหาย แผ่นดินก็สะอาด
- ตกลงเฉพาะในสมาคมพระญาติ ไม่มีผู้อื่นอยู่ร่วมประชุมด้วย

คติความมหัศจรรย์โดยอุปมา มีดังนี้

ข้อที่ ๑ สีของน้ำฝน ได้แก่ สีโลหิตแห่งความชื่นชมยินดี วันนี้เป็นวันที่ศายราชทั้งปวงรอคอย ก็สมหวังแล้ว เมื่อพระพุทธองค์เสด็จคืนกลับมา ให้เขาได้เห็นพระรูปพระโฉม จึงพากันชื่นบาน ผิวพรรณก็ซ่านด้วยสายเลือด อย่างที่เรียกราศีของคนมีบุญว่า ผิวพรรณอมเลือดฝาด

ข้อ ๒ ความชุ่มชื้นของสายฝน ก็ได้แก่พระธรรมเทศนาที่พระพุทธองค์ทรงประกาศออกไป มีเหตุมีผลสมบูรณ์ด้วยหลักการ ถ้าผู้ใดตั้งใจฟังด้วยความเคารพธรรมก็เข้าสัมผัสจิตสำนึก และสามารถจะปรับปรุงจิตของตนตามหลักแห่งเหตุผลนั้น จนกระทั่งจิตตั้งอยู่ในภาวะเยือกเย็นเหมือนผิวกายต้องละอองฝน แต่สำหรับบุคคลที่ฟังสักแต่ว่าฟัง ธรรมะนั้นก็จะไม่กระทบใจ เข้าหูซ้ายทะลุหูขวา อุปมาด้วยฝนไม่เปียก

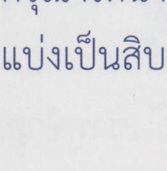
ข้อ ๓ ปกติธรรมะเป็นของสะอาด ไม่ก่อทุกข์โทษอันพึงรังเกียจแก่ใครๆ ไม่ว่ากาลไหนๆ

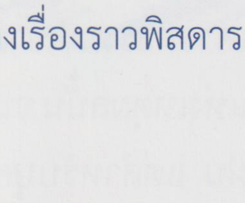
ข้อ ๔ พระพุทธจริยาครั้งนี้ ทรงมุ่งบำเพ็ญเฉพาะหมู่พระญาติศากยะล้วนๆ

เมื่อเหล่าศากยะ ผู้ได้รับความเย็นกายด้วยสายฝน เย็นใจด้วยกระแสธรรม และกราบบังคมลาพากันคืนสู่พระราชนิเวศแล้ว แต่นั้นก็ย่างเข้าสู่เขตสนธยากาล แสดงแดดอ่อนสาดฝ่าละอองฝนที่เหลือตกค้างมาแต่ตอนบ่าย

ทำให้เกิดบรรยากาศราวกับจะกลายเป็นยามอรุณ ดอกไม้ในสวนเริ่มเผยอกลีบอย่างอิดเอื้อนเหมือนหลงเผลอ แม้นกก็บินกลับรวงรังอย่างลังเล

ภิกษุทั้งหลายกำลังชุมนุมสนทนากันถึงฝนอันมหัศจรรย์และสายัณห์อันเฉิดฉาย ลงท้ายก็พากันเทิดทูนพุทธบารมีที่บันดาลให้ทุกสิ่งเป็นไปแล้วอย่างพิศวงยิ่ง พระพุทธองค์เสด็จสู่วงสนทนา ของภิกษุพุทธสาวก เมื่อทรงทราบถึงมูลเหตุอุเทสแห่งการสนทนานั้น ก็ตรัสแย้มว่าฝนนี้เรียกว่า ฝนโบกขรพรรษ ที่ตกลงในปัจจุบันนี้ หาชวนอัศจรรย์ไม่ แม้ในอดีตกาล เมื่อทรงอุบัติเกิดเป็นพระโพธิสัตว์ นามว่าเวสสันดร ก็ทรงบำเพ็ญบารมีธรรมจนเป็นเหตุให้ฝนโบกขรพรรษได้ตกลงมานั่นสิ อัศจรรย์กว่า ภิกษุทั้งหลายต่างกันกันกราบทูลพระมหากรุณาให้นำเรื่องครั้งนั้นมาแสดง ซึ่งพระพุทธองค์ก็ทรงแสดงเรื่องราวพิสดารแบ่งเป็นสิบสามกัณฑ์พันพระคาถา....

ตัวละครสะท้อนคุณธรรม

พระเจ้ากรุงสญชัย-พระนางผุสดี เป็นแบบอย่างของนักปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ฟังเสียงประชาชนส่วนใหญ่ รู้จักผ่อนผันเพื่อคลี่คลายสถานการณ์ ไม่เห็นแก่พวกพ้องแม้แต่พระราชโอรสของพระองค์เอง

พระเวสสันดร เป็นแบบอย่างของผู้เสียสละประโยชน์ส่วนตัว เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม มุ่งบำบัดทุกข์ บำรุงสุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง ยอมเสียสละความสุขส่วนพระองค์ แม้จะทุกข์ก็ไม่หวั่น เป็นแบบอย่างของบุคคลผู้ไม่ยึดติดอำนาจวาสนา รู้ซึ้งถึงโลกธรรมที่ว่า "ยามมียศ เขาก็ยก ยามต่ำตกเขาก็หยาม" ทำให้เกิดความไม่หวั่นไหวหรือล้มเลิกบำเพ็ญบารมี

พระนางมัทรี เป็นแบบอย่างของภรรยาผู้มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรของสามี ที่สนับสนุนเป้าหมายชีวิตอันประเสริฐที่สามีได้ตั้งไว้ และยังเป็นแบบอย่างของภรรยาตามทัศนะของคนตะวันออก เช่น ปฏิบัติดูแลเรื่องอาหารที่อาศัยและทรงคุณธรรมสำคัญ คือ ซื่อตรง จงรัก หนักแน่น

พระชาลี-พระนางกัณหา เป็นแบบอย่างของลูกที่เชื่อฟังพ่อแม่ เข้าใจในเจตนาแห่งการประพฤติธรรมเพื่อประโยชน์ของคนหมู่มากของพ่อคือพระเวสสันดร กตัญญูปกป้องบุพการี

นางอมิตตดา เป็นแบบอย่างของลูกที่เชื่อฟังตั้งอยู่ในโอวาทของพ่อแม่ตามคติของคนยุคนั้น เป็นภรรยาที่พึงปฏิบัติต่อสามีตามคตินิยม แต่ขณะเดียวกันก็เป็นตัวอย่างของคนที่ไม่มีความมั่นคงในความดี หวั่นไหวในถ้อยคำของคนพาล ปล่อยชีวิตให้เป็นไปตามกระแสของสังคมจน
เกินควร

พ่อแม่ของนางอมิตตดา เป็นแบบอย่างของคนสุรุ่ยสุร่ายประมาทในการใช้จ่ายไม่รู้จักประมาณตนเอง สร้างหนี้สินก่อเวรก่อกรรมไว้ให้ลูก

ชูชก เป็นแบบอย่างของคนที่ติดอยู่ในกามคุณเข้าลักษณะว่ **"วัวแก่กินหญ้าอ่อน"** ต้องตกระกำลำบากในยามชรา เพราะหลงเมียสาว ดังที่โบราณกล่าวว่า **"ความรู้เป็นพิษเพราะเหตุไม่ใช้ปราสาทเป็นพิษเพราะคนเข็ญใจอาหารเป็นพิษเพราะไฟธาตุไม่ย่อย เมียสาวเป็นพิษเพราะผัวแก่"**

นางพรามณีภรรยาของพราหมณ์หมู่บ้านทุนวิฐ เป็นแบบอย่างของชาวบ้านที่อิจฉาริษยาผู้อื่น โดยไม่คิดที่จะพิจารณาหาทางปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น

พรานเจตบุตร เป็นแบบอย่างของคนดีแต่ขาดความเฉลียวจึงต้องตกเป็นเยื่อของเฒ่าชูชก ส่วนพระอจุตฤๅษีเป็นแบบ อย่างของนักธรรมผู้ฉลาด แต่ขาดเฉลียว หูเบาเชื่อคนง่าย ดังโบราณว่า **"สงสารฉิบหาย เชื่อง่ายเป็นทุกข์"**

กษัตริย์เจตราช เป็นแบบอย่างของมิตรแท้ที่พร้อมที่จะช่วยเหลือมิตรในยามยากมีน้ำใจ ไม่ทอดทิ้งแม้ในยามที่มิตรสิ้นทรัพย์อับวาสนา เข้าลักษณะว่า **"ยามปกติก็อุปัฏฐาก ยามตกยากก็อุปถัมภ์"**

ชาวเมืองเชตุดร แคว้นสีพีเป็นแบบอย่างของผู้คลั่งไคล้ในกระแสค่านิยม ซึ่งไม่จำเป็นต้องถูกต้องเสมอไป
ใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล เป็นตัวอย่างของการเดินขบวนและปลุกระดมแสดงการใช้พลังอำนาจกลุ่มคน

จากอดีตสู่ยุคพุทธกาล (กลับชาติ)

บรรดาผู้ที่มีชื่อปรากฏในมหาเวสสันดรชาดกในกาลนั้น ต่อมาได้กลับชาติมาเกิดในสมัยพุทธกาล มีดังนี้

๑. **พระเจ้ากรุงสญชัย**
กลับชาติมาเป็น พระเจ้าสุทโธทนะ พุทธบิดา

๒. **พระนางผุสดี**
กลับชาติมาเป็น พระนางสิริมหามายา พุทธมารดา

๓. **พระนางมัทรี**
กลับชาติมาเป็น พระนางยโสธราพิมพา มารดาพระราหุล

๔. **พระชาลี**
กลับชาติมาเป็น พระราหุล พุทธชิโนรส

๕. **พระกัณหา**
กลับชาติมาเป็น อุบลวรรณาเถรี
๖. **อจุตฤๅษี**
กลับชาติมาเป็น พระสารีบุตรเถระ อัครสาวกเบื้องขวา
๗. **วิสุกรรมเทพบุตร** ผู้นิรมิตพระอาศรมให้พระเวสสันดร
กลับชาติมาเป็น พระโมคคัลลานเถระ อัครสาวกเบื้องซ้าย
๘. **ท้าวสักกเทวราช**
กลับชาติมาเป็น พระอนุรุทธเถระ
๙. **พรานเจตบุตร**
กลับชาติมาเป็น พระฉันนเถระ
๑๐. **พราหมณ์ชูชก**
กลับชาติมาเป็น พระเทวทัตต์
๑๑. **นางอมิตตดา**
กลับชาติมาเป็น นางจิญจมาณวิกา สาวิกาของเดียรถีย์
๑๒. **เทวดาที่แปลงเป็นเสือโคร่ง**
กลับชาติมาเป็น พระสิมพลีเถระ
๑๓. **เทวดาที่แปลงเป็นเสือเหลือง**
กลับชาติมาเป็น พระจุลนาคเถระ
๑๔. **เทวดาที่แปลงเป็นราชสีห์**
กลับชาติมาเป็น พระอุบาลีเถระ
๑๕. **เทวดาที่มาดูแลพระชาลีและพระกัณหา**
กลับชาติมาเป็น พระมหากัจจายนเถระ

๑๖. **เทพธิดาที่มาดูแลพระชาลีและพระกัณหา**
กลับชาติมาเป็น นางวิสาขามหาอุบาสิกา

๑๗. **ช้างปัจจัยนาเคนทร์**
กลับชาติมาเป็น พระมหากัสสปเถระ

๑๘. **แม่ช้างปัจจัยนาเคนทร์**
กลับชาติมาเป็น พระนางกีสาโคตามี

๑๙. **กษัตริย์มัททราช**
กลับชาติมาเป็น พระมหานามศากราช

๒๐. **อำมาตย์ที่ทูลข่าวเรื่องการเนรเทศ**
กลับชาติมาเป็น พระอานนทเถระ

๒๑. **เสนาคุตตอำมาตย์**
กลับชาติมาเป็น อนาถบิณฑิกเศรษฐี

๒๒. **สหชาติโยธีทั้งหกหมื่น**
กลับชาติมาเป็นพุทธบริษัททั้งหลาย

๒๓. **พระเวสสันดร**
กลับชาติมาเป็น พระบรมศาสดาสัมมาสัมมาพุทธเจ้า

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์
เจ้าอาวาส วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

อริยสัจ ๔

แสดงโดย

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์

(สมศักดิ์ อุปสมมหาเถร)

เจ้าอาวาส วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส (๓ จบ)

จตฺตารีมานิ ภิกฺขเว อริยสจฺจานิ กตมานิ ปน ทุกฺขํ อริยสจฺจํ ทุกฺขสมุทโย อริยสจฺจํ ทุกฺขนิโรโธ อริยสจฺจํ ทุกฺขนิโรธคามินีปฏิปทา อริยสจฺจนฺติ

ณ บัดนี้จักได้แสดงพระธรรมเทศนาเรื่องอริยสัจจกถาพรรณนาถึงอริยสัจธรรม อันเป็นเทศนาที่พระพุทธองคทรงแสดงหลังจากที่ทรงแสดงเวสสันดรชาดกซึ่งเป็นอดีตชาติ ที่พระองค์ได้บำเพ็ญบารมี เฉพาะในทานบารมีจบแล้ว จึงได้ประกาศอริยสัจให้มวลพุทธบริษัทที่ประชุมฟังชาดกนั้น ได้ดื่มรสอมตธรรม

ฉะนั้น มหาชาติเวสสันดรทั้ง ๑๓ กัณฑ์ ที่ท่านทั้งหลายได้ฟังผ่านมาแล้ว เป็นการฟังเรื่องราวในอดีตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่เราเรียกกันว่าชาดก ชาดกแปลว่าเกิดแล้ว เคยเกิดมาแล้วในอดีตชาติ ความจริงที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้นำชาดกมาแสดงถึงปุพพาจริยาที่พระองค์เคยประพฤติมาในอดีตชาติ เช่น ชาดก ๕๐๐ เรื่อง และชาดกที่สำคัญก็มีอยู่ ๑๐ ชาดกด้วยกัน เรียกว่าทศชาติ คือชาดกที่พระพุทธองค์ทรงบำเพ็ญบารมี บารมีนี้แปลว่าการทำให้เต็ม หรือการทำให้บริบูรณ์ หมายความว่า ที่ยังมีอยู่นี่มันยัง

บกพร่องอยู่ มันยังไม่เต็ม เพราะฉะนั้นเมื่อยังไม่เต็มก็ต้องทำให้เต็ม เพราะพุทธองค์ได้ปรารถนาความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นับตั้งแต่เบื้องบาทมูลของพระทีปังกรสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าจะนับถอยหลังไปก็ ๔ อสงไขยกับ ๑ แสนกัป

โลกเราปัจจุบันนี้เขาบอกว่า มันเริ่มสร้างขึ้นมาประมาณ ๔,๕๐๐ ล้านปี แต่พิจารณาตามคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ในภัทรกัปนี้ มีดวงจิตของพระโพธิญาณมาอุบัติอยู่ ๔ ดวงจิต คือ

- ดวงจิตของพระกกุสันธพุทธเจ้า
- ดวงจิตของพระโกนาคมพุทธเจ้า
- ดวงจิตของพระกัสสปพุทธเจ้า
- ดวงจิตของพระโคตมพุทธเจ้า
  คือพระพุทธเจ้าของเราท่านทั้งหลาย

และในอนาคต ก็จะมีดวงจิตมาอุบัติในภัทรกัปนี้อีก ๑ องค์ คือ พระศรีอริยเมตไตรยโพธิสัตว์ ดวงจิตของพระโพธิสัตว์ที่จะได้สำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์นั้นต้องสั่งสมบารมีคือต้องสร้างบารมีธรรมทำให้บริบูรณ์ เมื่อมีบารมีธรรมบริบูรณ์เมื่อไร ความสำเร็จก็จะเกิดขึ้น เพราะฉะนั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ทรงบำเพ็ญบารมีมา ๔ อสงไขยกับ ๑ แสนกัปแม้มาอุบัติในพระชาติที่เป็นพระเวสสันดรนี่ ก็ยังไม่เต็ม พระบารมีมีอยู่ด้วยกัน ๑๐ ประการคือ สัจจะบารมี ทานบารมี ศีลบารมี เนกขัมมบารมี ปัญญาบารมี วิริยบารมี ขันติบารมี อธิษฐานบารมี เมตตา

บารมี และอุเบกขาบารมี ทั้ง ๑๐ ประการนี้เป็นบารมีที่จะต้องบำเพ็ญให้บริบูรณ์ และในบารมีทั้ง ๑๐ ประการนี้ ท่านเรียกว่าบารมี ๑๐ ทัศ หรือทศบารมี บารมีทั้ง ๑๐ ประการนี้ ท่านได้แบ่งออกเป็น ๓ ตอน

ตอนที่ ๑ เรียกว่า ทศบารมี คือบารมีธรรมดาๆ ให้ทานแบบธรรมดา ถือศีลแบบธรรมดา ออกบวชก็ประพฤติปฏิบัติแบบธรรมดาๆ นี่เรียกว่าบารมีขั้นธรรมดา

ตอนที่ ๒ เรียกว่า อุปบารมี แปลว่าบารมีใกล้เข้ามาแล้ว ใกล้จะสมบูรณ์ ใกล้จะบริบูรณ์ บารมีของพระโพธิสัตว์ที่ใกล้จะสมบูรณ์ หรือบริบูรณ์นี่เรียกว่าอุปบารมีทั้ง ๑๐ ประการ

อย่างพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ในชาติที่เป็นพระเวสสันดรนี้ ได้บำเพ็ญอุปบารมีทานคือทานที่เป็นบารมีใกล้จะสำเร็จ แต่จริงๆไม่ใช่เฉพาะเสวยพระชาติเป็นพระเวสสันดรเท่านั้น แต่พระองค์ยังได้เสวยพระชาติเพื่อบำเพ็ญบารมี เช่นเนกขัมมะ การออกบวช เช่นวิริยะ การทำความเพียร เช่นปัญญา อย่างเช่นปัญญาของพระมโหสถพวกผู้ใหญ่ที่เป็นชาวพุทธในบ้านเรา เวลาจะให้พรลูกๆ หลานๆ ก็มักจะให้พรว่า ขอให้เธอน่ะมีปัญญาดี มีปัญญาเลิศเหมือนพระมโหสถทีเดียวนะ อย่างวิริยบารมี เช่นพระมหาชนก พระนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้ทรงนิพนธ์พระมหาชนกชาดกก็แสดงถึงวิริยบารมี อย่างนี้เป็นต้น อุปบารมีทั้ง ๑๐ ประการนี้ พระพุทธเจ้าสมัยพระโพธิสัตว์บำเพ็ญอุปบารมีทั้ง ๑๐ ประการนี้ แล้วก็บำเพ็ญอย่างอุกกฤษณ์บำเพ็ญอย่างยิ่งยวด ไม่ใช่สักแต่ว่าบำเพ็ญ

ตอนที่ ๓ ปรมัตถบารมี เรียกว่าบารมีสุดยอด บารมีสุดยอดนี่ที่พระองค์ทรงต้องบำเพ็ญ เพื่อให้บรรลุพระโพธิญาณ จะเห็นได้ว่าความเป็นพระพุทธเจ้า ไม่ใช่ตั้งความปรารถนาแล้วมันก็จะสำเร็จขึ้นมาเอง เหมือนเราท่านทั้งหลาย บำเพ็ญทานแล้วก็ตั้งความปรารถนา อยากจะได้นั่น อยากจะได้นี่ อยากจะเป็นนั่น อยากจะเป็นนี่ รักษาศีล บวชเนกขัมมะหรือเจริญเมตตาภาวนาอะไรก็ตาม บารมีขั้นสุดท้ายนี้หมายถึง บารมีที่เกิดขึ้นมาจากการประพฤติปฏิบัติ บารมีในอดีตนั่นน่ะ ถ้าหากจัดเป็นกรรม ก็เป็นอุปัตถัมภกกรรม เป็นกรรมที่คอยสนับสนุน เป็นกรรมที่คอยส่งเสริมการปฏิบัติในปัจจุบันนี้ให้ประสบความสำเร็จ เพราะฉะนั้นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ที่ได้เล่าเรื่องชาดกที่พระองค์เคยได้บำเพ็ญบารมีมีไว้ในอดีตมาแต่ละเรื่องๆแล้ว สุดท้ายก็จะประกาศพระธรรมเทศนาอันสำคัญยิ่งก็คืออริยสัจ ๔ เพื่อโปรดให้พุทธบริษัท ได้รู้ถึงความจริงอันประเสริฐ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความจริงที่พระพุทธองค์ทรงปรารถนา มาตั้งแต่ ๔ อสงไขย ๑ แสนกัป ไม่ใช่ปรารถนาอะไรนอกไปจากพระโพธิญาณเลย ไม่ใช่ปรารถนากัณฑ์เทศน์ ความจริงก่อนจะขึ้นเทศน์ตั้งใจจะบอกแล้วน่ะว่า อย่าติดกัณฑ์เทศน์นะ ถ้าติดแล้วไม่ได้บรรลุแน่ เพราะมันยังติดอยู่ สำหรับพระพุทธองค์ไม่ได้ปรารถนาอะไร ปรารถนาเพื่อรู้แจ้งอริยสัจธรรม พระพุทธองค์ทรงแสดงแก่ภิกษุบริษัทไว้ในพระสูตรหนึ่ง ขอถอดเป็นใจความพากย์ไทยเลยว่า **“เพราะเหตุที่เราคือตถาคตและพวกเธอทั้งหลาย ไม่รู้แจ้งอริยสัจจึงต้องท่องเที่ยวเร่ร่อนไปในสังสารวัฏ ไม่รู้เบื้องต้นและเบื้องปลายว่าจะสิ้นสุดเอาเมื่อไหร่ แต่เพราะว่าได้รู้แจ้งอริยสัจธรรม บัดนี้ภพที่จะต้องเกิดอีก สำหรับเราตถาคตและพวกเธอทั้งหลายไม่มี เพราะได้รู้แจ้งอริยสัจ ๔”** เพราะฉะนั้นพระพุทธองค์จึง

ประกาศอริยสัจ ให้พุทธบริษัททั้งหลายได้รู้แจ้งถึงความจริงดังกล่าวที่พระองค์ทรงตั้งความปรารถนามา

เฉพาะพระธรรมเทศนาในอริยสัจนี่ หลวงพ่อเองปกติก็ไม่ต้องการจะเทศน์ แต่ปรารถนาให้พระเถระทั้งหลายได้แสดงโปรดญาติโยมสาธุชนทั้งหลาย อีกประการหนึ่งคือป้องกันตัวหลวงพ่อเอง ว่ามีงานอะไรไม่เผื่อแผ่ให้ผู้อื่นบ้าง เขาเรียกว่าไปกินเขาข้างเดียว แต่เมื่อได้สดับพระธรรมเทศนาอริยสัจ ที่ท่านแสดงกันนั้น ฟังแล้วเห็นว่าก็หนักไปด้วยเรื่องปริยัติ ไม่ได้สอดแทรกเรื่องปฏิบัติ หลวงพ่อก็เลยตั้งใจบอกพระมหาบุญเทียมว่า **“ขอโทษนะ ปีนี้จะเทศน์อริยสัจเอง ส่วนโยมจะรู้ไม่รู้เป็นเรื่องของโยมน่ะ”** และในขณะเดียวกันก็ได้ขอร้องให้ท่านพระคันธสาราภิวงศ์ ได้เขียนงานวิจัย เรื่อง ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร พอดีเรื่องอริยสัจนี้ก็เป็นหัวข้อธรรมที่ปรากฏอยู่ในธัมมจักกัปปวัตตนสูตรด้วย ท่านก็ได้ส่งข้อเขียนงานวิจัยมาให้หลวงพ่อตรวจชำระเป็นประจำ ก็ประมาณสัก ๒ เดือนแล้ว เมื่อตั้งใจว่าจะเทศน์เรื่องอริยสัจ หลวงพ่อก็เลยต้องมาทำการตัดต่อ ตัดต่อเนื้อหาสาระที่สำคัญ เพราะถ้าหากว่าจะเทศน์ตามที่ท่านเสนองานวิจัยมานั้น คืนนี้ก็ไม่จบ แต่ถ้าหากว่าใครต้องการอยากจะศึกษา ก็ต้องช่วยกันบริจาคทรัพย์ซื้องานวิจัยนี้ มาเป็นต้นฉบับของเรา แล้วเราก็จะพิมพ์แจก แจกให้ท่านสาธุชนทั้งหลายไปศึกษา แล้วนำมาประพฤติปฏิบัติ ก็จะเข้าใจความหมายของอริยสัจดี ดังนั้น วันนี้หลวงพ่อจะไม่ได้เทศน์ตามอัตโนมัติ แต่จะเทศน์ตามชีทที่ตัดต่อเอามา

ดำเนินความ ตามที่ได้ยกบาลีไว้ในเบื้องต้นที่ว่า **จตฺตารีมานิ ภิกฺขเว อภิอริยสจฺจานิ กตมานิ ปน ทุกฺขํ อริยสจฺจํ** เป็นต้น ซึ่งแปลเป็นใจความว่า ภิกษุทั้งหลาย อริยสัจทั้ง ๔ เหล่านี้คือ ทุกขอริยสัจ สมุทัยอริยสัจ นิโรธอริยสัจ นิโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจ เพราะฉะนั้นถ้าถือตามหลักของพระธรรมเทศนานี้ ก็สามารถที่จะขยายความได้ว่า ธรรมที่พระองค์ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็คือ อริยสัจ ๔ อริยสัจ ๔ นี้เริ่มด้วยทุกขสัจ พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้ในธัมมจักกัปปวัตตนสูตรว่า **อิทํ โข ปน ภิกฺขเว ทุกฺขํ อริยสจฺจํ** ภิกษุทั้งหลาย อริยสัจคือทุกข์นี้ คำว่า อริยสัจ แปลว่า ของจริงของพระอริยเจ้า ของจริงอันประเสริฐ ของจริงอันไปจากข้าศึกคือกิเลส

ศาสนาในโลกนี้มีอยู่มากมาย แต่ละศาสนาก็มีทัศนะต่างกัน ว่าอะไรคือความจริง อะไรคือแก่นแท้ของชีวิต ศาสดาของศาสนานั้นๆ ซึ่งเป็นศาสนาอื่นมิใช่ศาสนาพุทธ มิใช่เห็นประจักษ์ด้วยตนเอง มิได้เห็นประจักษ์ความจริงของชีวิตด้วยตนเอง แล้วสั่งสอนผู้อื่น เป็นเพียงการสอนด้วยความรู้สึกนึกคิด สาวกในศาสนาอื่นก็ยอมรับ ยอมรับคำสอนโดยอาศัยศรัทธา ความเชื่อถือ มิใช่ยอมรับด้วยความหยั่งเห็นจากประสบการณ์ของตนเอง คือการปฏิบัติ ในพรหมชาสูตร พระสัมมาสัม-พุทธเจ้า ทรงจำแนกความเห็นชนิดนี้ เรียกว่า มิจฉาทิฐิ ทรงแสดงไว้ว่ามิจฉาทิฐิน่ะมีถึง ๖๒ ประการ มิจฉาทิฐิ ๖๒ ประการนี้ จะแปลกปลอมเข้ามาในพุทธศาสนิกชนชาวไทยในปัจจุบันนี้หรือไม่ ก็ไม่ทราบได้ ฉะนั้นคำสอนในพระพุทธศาสนานี้ มิใช่ความรู้สึกนึกคิด แต่สามารถพิสูจน์ความจริงให้ประจักษ์แจ้ง ด้วยการเจริญวิปัสสนา ตามแนวอริยมรรคมีองค์ ๘ ที่เรียกว่านิโรธคามินีปฏิปทา

ที่ปฏิบัติ เพื่อบรรลุถึงความดับทุกข์ ดังที่ตรัสไว้ว่า อริยมรรคมีองค์ ๘ ประการ ย่อมเป็นไปเพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความรู้แจ้ง ความจริงอันประเสริฐ ๔ ประการ คือ

๑. **ทุกขสัจ** ความจริงเกี่ยวกับทุกข์
๒. **สมุทัยสัจ** ความจริงเกี่ยวกับเหตุให้เกิดทุกข์
๓. **นิโรธสัจ** ความจริงเกี่ยวกับความดับทุกข์
๔. **มรรคสัจ** ความจริงเกี่ยวกับทางปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์

ประการแรก ผู้ต้องการจะพ้นไปจากทุกข์ จะต้องรู้ต้องเข้าใจทุกข์และเหตุให้เกิดทุกข์เสียก่อน และผู้ที่ต้องการจะดับทุกข์ก็ต้องรู้ต้องเข้าใจว่าความดับทุกข์ที่แท้จริงเป็นอย่างไร และความดับทุกข์จะทำไม่ได้เลยหากไม่รู้จักวิธีปฏิบัติ ให้ถึงความดับทุกข์ที่ถูกต้อง เมื่อพระพุทธองค์ได้ตรัสรู้ความจริง ๔ ประการนี้ พระพุทธองค์จึงได้ทรงแสดงทุกข์สัจเป็นลำดับแรกว่า ชาติปิ ทุกฺขา ชราปิ ทุกฺขา มรณมฺปิ ทุกฺขํ ที่มีอยู่ในบท สวดทำวัตรเช้านั่นน่ะ เขาเรียกว่าทุกขอริยสัจ ความเกิดเป็นทุกข์ ความแก่เป็นทุกข์ ความตายเป็นทุกข์ ความพลัดพรากจากของรักของชอบใจเป็นทุกข์ ปรารถนาสิ่งใดแล้วไม่ได้สิ่งนั้นก็เป็นทุกข์ เมื่อกล่าวรวบยอด ขันธ์ ๕ เป็นทุกข์ ที่ท่านเรียกว่า ปญฺจุปาทานกฺขนฺธา ทุกฺขา ขันธ์ ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ เป็นตัวทุกข์ที่แท้จริง ฉะนั้น เมื่อกล่าวโดยย่อ ที่ท่านกล่าวไว้ว่า สงฺขิตฺเตน แปลว่า กล่าวโดยย่ออุปาทานขันธ์ ๕ คือการยึดมั่น ถือมั่น รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ว่าเป็นเรา ว่าเป็นของเรา เป็นตัวกู เป็นของกู นี่นะ เป็นตัวทุกข์ที่แท้จริง เพราะความทุกข์ในภพใหม่ที่เกิดมี ไม่ว่าจะ

เป็นการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย เป็นต้น ล้วนมีสาเหตุมาจากอุปทานขันธ์ ๕ ทั้งนั้น หากอุปาทานขันธ์ ๕ ยังมีอยู่ตราบใด ความทุกข์ก็จะมีอยู่ตราบนั้น เพราะมีรูปจึงมีความทุกข์ กายและใจนี้เนื่องด้วยรูป เพราะมีนามจึงมีความทุกข์ กายและใจนี้เนื่องด้วยนาม ดังนั้นรูปกับนามประกอบกันจึงเป็นอุปาทานขันธ์ ๕ ก็คือตัวทุกข์ ในอุปาทานขันธ์ ๕ นี้ มีทุกข์ที่ทนได้ยากหลายประการ กล่าวคือ ความทุกข์กาย ความทุกข์ใจ ที่เรียกว่าทนได้ยากนี่ ในทางพระท่านมีชื่อเรียกว่า ทุกขทุกข์ คือ ทุกข์แท้ ชาวโลกทั้งหลายต่างกลัวความทุกข์เช่นนี้ ดังนั้น อุปาทาน ก็คือทุกขเวทนา ที่เกิดจากการยึดถือจึงเป็นทุกขสัจ

ความรู้สึกสุขสบายกายสบายใจ เป็นสิ่งที่น่าพออกพอใจของชาวโลกทั้งหลาย ในขณะที่ยังมีความสุขอยู่ แต่เมื่อความสุขสบายหมดไป ก็จะเกิดความทุกข์เข้ามาแทนที่ ดังนั้น ตามความเห็นของพระอริยเจ้า ความสุขสบายจึงเหมือนนางยักษินี ที่มาหลอกล่อให้คนหลงใหลในความงาม ทำให้บ้าคลั่งในภายหลัง ความสุขสบายนี้ ในทางพระท่านเรียกว่า วิปริณามทุกข์ แปลว่า ทุกข์แปรปรวน จัดเป็นทุกขสัจ อนึ่งความสุขสบายนี้เป็นสิ่งไม่จิรังยั่งยืน ทุกคนต้องบำรุงรักษาให้ยั่งยืนอยู่เสมอ จึงจัดเป็นทุกขสัจได้เหมือนกัน ขันธ์ ๕ เป็นสิ่งที่แปรปรวนอยู่ตลอดเวลาไม่คงที่เที่ยงแท้ถาวร เหมือนกับการอาศัยอยู่ในอาคารที่กำลังจะพังลงมาได้ทุกขณะ แต่คนทั่วไปต้องคอยบำรุงรักษาขันธ์ ที่ไม่เที่ยงแท้นี้ให้คงอยู่ในสภาพเดิมอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นสังขารทุกข์ เขาเรียกว่าทุกข์ประจำสังขาร หมายรวมทั้งอุเบกขา เวทนา พร้อมทั้งสัญญา สังขาร วิญญาณ และรูปทั้งหมด นี้จัดเป็นทุกขสัจที่น่ากลัวสำหรับชาวโลก ทั้งหลายอย่างแท้จริง ในอุปาทานขันธ์เหล่านี้ มีทุกข์ที่ทนได้ยาก

หลายประการดังกล่าวมา เพราะฉะนั้นอุปาทานขันธ์ ๕ จึงเป็นตัวทุกข์ พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสไว้ในบทสรุปของทุกขสัจว่า กล่าวโดยสรุปอุปาทานขันธ์ ๕ เป็นทุกข์ที่แท้จริง

หมายความว่ารูปนามซึ่งเป็นที่ตั้งของความยึดมั่นว่าเป็นเรา ของเราที่เที่ยงเป็นสุข มีตัวตนนี้แหละ เรียกว่าทุกขสัจ อุปาทานขันธ์ ๕ เป็นทุกขสัจ จึงเหมาะสมที่จะยกขึ้นเป็นอารมณ์ของวิปัสสนา ที่ท่านทั้งหลายมาปฏิบัติธรรมเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน เป็นประจำทุกเสาร์-อาทิตย์นี้ ได้ชื่อว่าเจริญวิปัสสนาเพื่อกำหนดรู้ทุกข์ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสวิธีปฏิบัติ คือการกำหนดรู้ทุกข์ ตามที่ได้ปฏิบัตินั้นว่า เป็นปริญเญยยธรรม คือเป็นธรรมที่พึงกำหนดรู้ ถ้าหากว่าใครผู้ใด จะกล่าวว่าฉันปฏิบัติธรรม แต่มิได้กำหนดรู้รูปนาม ขันธ์ ๕ ว่าไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา รูปนามขันธ์ ๕ มีความเกิดดับอยู่ตลอดเวลา เขาผู้นั้นไม่ ชื่อว่าเป็นผู้เจริญวิปัสสนา และในขณะเดียวกันถ้าหากขาดการปฏิบัติเอาความรู้เรื่องปริยัติมาแสดง ชื่อว่าไม่รู้แจ้งในอริยสัจ ข้อทุกข์นี้ เพราะ ฉะนั้นการที่ท่านทั้งหลายได้มาประพฤติปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานนี่ ปัญญาก็จะพัฒนาสูงขึ้นไปตามลำดับ ตามลำดับ จนสุดท้ายถ้ามีวาสนาบารมีแก่กล้าก็จะได้บรรลุถึงมรรคญาณ ซึ่งเป็นตัววิปัสสนาที่เห็นแจ้งมรรคซึ่งจะส่งไปถึงความรู้ผลของการปฏิบัติ เพราะฉะนั้นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงตรัสว่าการกำหนดรู้ตามความเป็นจริง นอกจากจะได้ชื่อว่าเป็นปริญเญยยธรรมแล้ว ยังระบุว่าปัญญาที่เกิดจากการกำหนดรู้น่ะเป็นสัมมาทิฐิ เป็นปัญญาสัมมาทิฐิ ซึ่งเป็นองค์อริยมรรคองค์แรก คือเป็นความเห็นอย่างถูกต้อง นี้เป็นหลักปฏิบัติในการกำหนดรู้ ทุกขอริยสัจในแนวปฏิบัติ

เมื่อพระพุทธองค์ได้แสดงถึงทุกขอริยสัจแล้ว ก็ได้ทรงแสดงถึงสมุทัยสัจประการที่ ๒ พระพุทธองค์ตรัสถึงเหตุให้เกิดทุกข์ คือรูปนาม หมายถึงขันธ์ ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นตัวเหตุให้เกิดทุกข์ โดยพระบาลีว่า **กตมญฺจ ภิกฺขเว ทุกฺขสมุทยํ อริยสัจจํ ยายํ ตณฺหา โปโนพฺภวิกา นนฺทิราคสหคตา ตตฺร ตตฺราภินนฺทินี เสยฺยถีทํ กามตณฺหา ภวตณฺหา วิภวตณฺหา** ซึ่งแปลว่าภิกษุทั้งหลาย อริยสัจที่เป็นเหตุให้เกิดทุกข์คืออะไร ได้แก่ตัณหาที่ก่อให้เกิดภพใหม่ ประกอบด้วยความยินดี พอใจ ที่ทำให้เพลิดเพลินภพและอารมณ์นั้นๆ กล่าวคือ ความพอใจในกามคุณ ที่เรียกว่ากามตัณหา ความพอใจโดยเห็นว่าภพเป็นสภาพเที่ยง ที่เรียกว่า ภวตัณหา และความพอใจโดยเห็นว่าภพขาดสูญ เรียกว่าวิภวตัณหา ตัณหาทั้ง ๓ นี้เป็นเหตุให้เกิดทุกข์ทั้งปวง เริ่มตั้งแต่การเกิดในภพใหม่ไปจนถึงทุกข์ที่เนื่องด้วยอุปาทานขันธ์ ๕ ความเข้าใจเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อการขจัดทุกข์เหมือนกับการวินิจฉัยโรคเป็นสิ่งจำเป็นในการรักษาโรคให้ถูกต้อง พระผู้มีพระภาคได้ตรัสรู้เหตุให้เกิดทุกข์ได้ด้วยพระองค์เองจึงสามารถกำจัดทุกข์ให้หมดสิ้นได้ด้วยการกำจัดสาเหตุ คือ สมุทัยสัจ อันได้แก่ตัณหา ความทะยานอยากในกามคุณ มีลักษณะกระหาย อยากได้สิ่งที่ต้องการเหมือนคนกระหายข้าวกระหายน้ำ ตัณหาเป็นเหตุทำให้เกิดภพใหม่อยู่เรื่อยไป ที่เรียกว่า โปโนพภวิกา หากเรายังเป็นทาสของตัณหาอยู่ ตัณหาจะผูกพันเราไว้ด้วยความยินดี ความพอใจ ในกามตัณหา เพลิดเพลิน และเกาะเกี่ยวอยู่กับอารมณ์ที่น่าพอใจเหมือนกับน้ำมันหรือสีย้อม ที่เมื่อสัมผัสเข้ากับสิ่งใด ก็จะเกาะพื้นผิวของสิ่งนั้น ลักษณะอย่างนี้ทางภาษาบาลีท่านเรียกว่า นนฺทิราคสหคตา และตัณหานั้นเอง ชวนให้เพลิดเพลินอยู่กับอารมณ์ที่น่าปรารถนา ไม่ว่าจะอยู่

ภพใดก็ตาม ก็จะพยายามหาความสุขความเพลิดเพลินอยู่อย่างไม่รู้สึกเบื่อเลย ท่านเรียกว่า ตตฺร ตตฺราภินนฺทินี ตัณหามีลักษณะ ทำให้เพลิดเพลินและผูกพัน คนเราจึงเพลิดเพลินในภพและอารมณ์ต่างๆ ที่ได้มา อีกทั้งต้องการให้ภพและอารมณ์นั้นๆมั่นคงและถาวร จึงพยายามทำต่างๆเพื่อให้ได้โอกาสที่ต้องการ เจตนา หรือกรรมเหล่านี้ทั้งกุศลและอกุศลตาม สมควร เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดภพใหม่ ท่านกล่าวว่าเมื่อบุคคลใกล้จะตายจะมีกรรมารมณ์ ทั้งดีและชั่วที่เคยทำมาปรากฏให้เห็นทางใจ หรือมิฉะนั้นก็จะมีกรรมนิมิต คือเครื่องหมายของกรรมที่เคยกระทำไว้ในอดีต เช่น รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส หรือความคิดอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวเนื่องกับกรรมในอดีต หรือมิฉะนั้นจะมีคตินิมิต คือเครื่องหมายของภพใหม่ที่ผลกรรมจะนำไปเกิด กรรมารมณ์ กรรมนิมิต หรือคตินิมิต ซึ่งปรากฏแก่บุคคลในขณะใกล้จะเสียชีวิต จะถูกตัณหายึดมั่น จนไม่สามารถสลัดออกจากใจได้ เหมือนเงาภูเขาที่ทอดลงไปปกคลุมแผ่นดิน กรรมารมณ์กรรมนิมิต และคตินิมิต ก็จะครอบงำจิตใจในขณะที่ใกล้จะสิ้นชีวิต ทางพระท่านเรียกว่า มรณาสันนชวนะ คือชวนะจิตที่ใกล้จะตาย หรืออภิสังขารวิญญาณ คือจิตที่ปรุงแต่งวิญญาณที่จะนำไปเกิดในภพใหม่ ดังนั้นพระพุทธองค์จึงตรัสไว้ในอังคุตรนิกาย ว่า อิติ โข อานนฺท กมฺมํ เขตฺตํวิญฺญาณํ พีชํ ตณฺหา สิเนโห อานนท์ด้วยเหตุนี้แหละ กรรมจึงชื่อว่าเป็นไร่นา วิญญาณชื่อว่าเป็นเมล็ดพืช ตัณหาชื่อว่าเป็นความชุ่มชื่น

ขออธิบายเพิ่มสักเล็กน้อย กรรมดีและกรรมชั่วเหมือนไร่นาอันเป็นที่เพาะปลูก อภิสังขารวิญญาณคือจิตปรุงแต่งปฏิสนธิ ที่ประกอบ ด้วยเจตนาในขณะใกล้จะสิ้นชีวิตซึ่งเหมือนกับเจตนาในการกระทำกรรมครั้งก่อน เหมือน

เมล็ดพืช ตัณหาคือความเพลิดเพลินในภพและอารมณ์ต่างๆ เหมือนความชุ่มชื้น ขณะใกล้จะเสียชีวิตนั้นชวนะจิตที่ปรุงแต่งปฏิสนธิได้รับเอากรรมารมณ์ กรรมนิมิต และคตินิมิตเป็นอารมณ์ อีกทั้งตัณหาที่พอใจ กรรมอารมณ์เป็นต้นนั้น ย่อมก่อให้เกิดปฏิสนธิจิตในภพใหม่ ด้วยการอุปถัมภ์ของชวนะจิตดังกล่าว การเกิดในภพใหม่ท่านกล่าวว่าเกิดจากปัจจัย ๒ ประการ ประกอบกัน คือ กรรมและตัณหา แต่หากไม่มีตัณหาลำพังกรรมอย่างเดียวไม่อาจนำให้ปฏิสนธิได้ เพราะไม่มีตัณหาอุปถัมภ์ค้ำจุน ดังนั้นพระพุทธองค์จึงไม่ตรัสว่าเหตุให้เกิดทุกข์คือกรรม แต่ตรัสว่าเหตุให้เกิดทุกข์คือตัณหา เพื่อแสดงถึงมูลเหตุของการเกิดทุกข์ที่แท้จริง พระอรหันต์เป็นบุคคลที่กำจัดตัณหาได้โดยเด็ดขาดสิ้นเชิง กรรมดีหรือกรรมชั่วในอดีตของท่าน จะส่งผลจนถึงเวลาปรินิพพานในชาติสุดท้ายนี้เท่านั้นไม่ส่งผลให้ปฏิสนธิคือเกิดอีก เช่น พระสีวลีมีลาภมาก พระพากุละมีสุขภาพดี พระโลสกติสสะไม่อาจฉันอาหารอิ่มท้องสักมื้อเดียว พระโมคคัลลานะถูกโจรทุบตีจนนิพพาน แต่กรรมเก่าของพระอรหันต์ ไม่ก่อให้เกิดภพใหม่ เพราะท่านไม่มีตัณหาและอภิสังขารวิญญาณที่เป็นมูลเหตุให้เกิดอีก

เนื่องจากตัณหาเป็นมูลเหตุที่สำคัญของการเกิดใหม่ พระพุทธองค์จึงตรัสว่า ตัณหามีลักษณะก่อให้เกิดภพใหม่ ในที่นี้จะนำเรื่องพระสุมนาเถรีมากล่าวเป็นตัวอย่าง

ครั้งหนึ่ง ขณะที่พระผู้มีพระภาค เสด็จเที่ยวบิณฑบาตในกรุงราชคฤห์ ได้ทอดพระเนตรเห็นนางลูกสุกรตัวหนึ่งจึงทรงแย้มพระโอษฐ์เมื่อ

พระอานนท์ทูลถามถึงสาเหตุแห่งการแย้มนั้น พระพุทธองค์จึงตรัสว่า อานนท์ ลูกสุกรตัวนั้นเคยเป็นหญิงสาวคนหนึ่งสมัยพระพุทธเจ้า กกุสันธะ เมื่อตาย ลงไปได้ไปเกิดเป็นแม่ไก่อาศัยอยู่ใกล้หอกลองในวัดแห่งหนึ่งถูกเหยี่ยว ฆ่าตาย ในขณะกำลังฟังพระสวดมนต์ทำวัตร เนื่องจากจิตเป็นกุศลในขณะ ใกล้ตาย จึงไปเกิดในราชตระกูลมีพระนามว่า เจ้าหญิงอุพพรี ต่อมาเธอได้ ออกบวชเป็นนางปริพาชิกา เป็นนักบวชหญิงนอกพระพุทธศาสนา วันหนึ่ง เข้าไปถ่ายอุจจาระในส้วมไปเห็นตัวหนอนในอุจจาระจึงได้ยกเอาเป็นอารมณ์ ของกัมมัฏฐาน คือ บริกรรม ว่า **ปุฬุวาปุฬุวา** หนอนเป็นกัมมัฏฐานได้นะ เธอได้อารมณ์กัมมัฏฐานได้บรรลุถึงขั้นปฐมฌาน ครั้นเสียชีวิตแล้วได้ไป เกิดในพรหมโลกในชั้นปฐมฌาน เมื่อจุติจากพรหมโลกไปเกิดเป็นธิดาของ เศรษฐี ต่อจากนั้นจึงมาเกิดเป็นนาง ลูกสุกรดังที่เห็นอยู่นี้ ตถาคตจึงได้ทำการ แย้มให้ปรากฏ ภิกษุทั้งหลายได้ฟังเรื่องนี้ก็เกิดความสังเวช พระผู้มีพระภาค เจ้าจึงตรัสพระคาถาเป็นพุทธภาษิตปรารภถึงเรื่องตัณหาไว้ว่า **ยถาปิ มูเลอนุปทฺทเว ทฬฺเหฉินฺโนปิ รุกฺโข ปุนเรว รูหติ เอวมฺปิ ตณฺหานุสเย อนูหเต นิพฺพตฺตตี ทุกฺขมิทํ ปุนปฺปุนํ** เมื่อรากปราศจากอันตรายยังมั่นคงอยู่ ต้นไม้ ที่ถูกตัดแล้วย่อมกลับงอกขึ้นอีกได้ฉันใด เมื่อบุคคลยังถอนเชื้อตัณหาไม่ ได้หมด ทุกข์นี้ก็ย่อมเกิดขึ้นร่ำไป ในขณะที่พระนางอุพพรีที่ได้เจริญฌานจน บรรลุปฐมฌานและเกิดเป็นพรหมอยู่นั้น ปริยุฏฐานกิเลสคือกิเลสที่ทำให้เกิด ความกลุ้มรุมได้ถูกข่มชั่วคราว แต่ว่าอนุสัยกิเลสคือกิเลสอย่างละเอียดนี้มิได้ ถูกขจัดไปด้วยอริยมรรค ดังนั้นเมื่อจุติจากพรหม นางจึงไปบังเกิดเป็นธิดาของ เศรษฐีและต่อมาได้เกิดเป็นนางลูกสุกร ดังที่ได้กล่าวมานี้

มีหลักฐานที่ท่านเล่าต่อว่า เพราะผู้ที่จุติจากพรหมโลก ย่อมไม่ไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เปรต หรือสัตว์นรก แต่ต้องไปเกิดเป็นมนุษย์ หรือเทวดาก่อน ต่อจากนั้นจะไปเกิดเป็นอะไร ก็เป็นเรื่องของกรรมที่ได้กระทำไว้ ซึ่งจะมาเป็นอุปัตถัมภกกรรม ส่งเสริมสนับสนุน ถ้าทำชั่ว อุปัตถัมภกกรรมก็จะส่งผลไปสู่สถานที่ชั่ว ถ้าทำกรรมดีอุปัตถัมภกกรรม ก็จะส่งไปสู่สถานที่ดี เมื่อนางลูกสุกรตายลง ก็ได้ไปเกิดในตระกูลกษัตริย์ในสุวรรณภูมิ จากนั้นจึงไปเกิดเป็นหญิงคนหนึ่งในกรุง พาราณสี แล้วไปเกิดเป็นหญิงในแคว้นวนวาสี ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเมืองมุมไบในปัจจุบัน จากนั้นก็ไปเกิดเป็นธิดาของพ่อค้าผ้าที่เมืองท่าชื่อว่าสุปารกะ ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของเมืองมุมไบ ต่อมาไปเกิดเป็นธิดาที่เมืองท่า กาลวีระ ทางตอนใต้ของคาบสมุทรอินเดีย ซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่ของชาวทมิฬ ชาติต่อมาเกิดในตระกูลขุนนาง ในเมืองอนุราธบุรี ประเทศศรีลังกา หลังจากนั้นมาเกิดเป็นธิดาของกุฎุมพี ในหมู่บ้าน โภคันตคามทางใต้ของเมืองอนุราธบุรี ใช้ชื่อตามบิดาว่า สุมนา ต่อมาบิดาได้ย้ายถิ่นฐานมาอยู่ที่หมู่บ้านชื่อว่า มหามุนี ในเขตทีฆวาปี วันหนึ่งอำมาตย์ของพระเจ้าทุฏฐคามินี ชื่อละกุณฑะกะอะติมพละ ได้ไปทำธุระที่หมู่บ้านมหามุนีนั้น เห็นนางเข้าแล้วเกิดหลงรัก จึงได้ทำการวิวาห์อย่างยิ่งใหญ่ แล้วพานางมาอยู่ที่หมู่บ้านมหาปุณณคาม อันเป็นที่พำนักของตน ในขณะนั้นพระมหาอนุรุทธเถระซึ่งพำนักอยู่ในวัดแห่งหนึ่งในละแวกนั้น ได้ไปบิณฑบาตในหมู่บ้าน ขณะที่กำลังยืนรอรับอาหารอยู่ที่ประตูเรือนของนางสุมนา ได้เห็นนางเข้าจึงกล่าวกับภิกษุที่ติดตามว่า ช่างน่าอัศจรรย์จริง นางลูกสุกรที่เกิดในสมัยพุทธกาลนั้น บัดนี้มาเกิดเป็นภรรยาของมหาอำมาตย์ละกุณฑะกะอะติมพละ นางสุมนาเมื่อได้ยินดังนั้น ก็เกิดญาณระลึกชาติที่ผ่านมา

ทั้ง ๑๓ ชาติได้ เกิดธรรมสังเวชขออนุญาตสามี บวชเป็นภิกษุณีในสำนักภิกษุณี หลังจากบวชแล้วได้ฟังพระธรรมเทศนามหาสติปัฏฐานสูตร ที่วัดติสสะมหาวิหาร ได้เจริญวิปัสสนาตามหลักของสติปัฏฐานสูตร จนได้บรรลุเป็นพระโสดาบัน เมื่อพระเจ้าทุฏฐคามินีเสด็จขึ้นครองราชย์ นางกลับไปยังบ้านเดิมที่โภคัน-ตคาม วันหนึ่งได้สดับอาสีวิโสปมสูตร ณ วัดกัลป์ลมหาวิหาร แล้วได้บรรลุมรรคผลโดยลำดับ จนได้สำเร็จเป็นพระอริยบุคคล จะเห็นได้ว่า การระลึกถึงอดีตชาติ ทั้ง ๑๓ ชาติของนางสุมนาเถรี เป็นปัจจัยให้เกิดความสังเวช เห็นว่าการเกิดแต่ละครั้งนั้นเป็นทุกข์ ทั้งแก่ตนเอง และแก่บุคคลผู้เป็นที่รัก และสาเหตุที่ทำให้การเกิด ก็คือตัณหา ดังนั้นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงตรัสว่าตัณหาเป็นสมุทัยสัจ เหตุให้เกิดทุกข์ และในขณะเดียวกันก็กล่าวว่า ตัณหาเป็นปหาตัพพธรรมคือเป็นธรรมที่จะต้องละให้หมดสิ้นไป

ต่อจากนั้น พระพุทธองค์ก็ได้แสดงถึงนิโรธสัจ ความจริงคือความดับทุกข์ เป็นใจความภาคภาษาบาลีว่า อิทํ โข ปน ภิกฺขเวทุกฺขนิโรโธ อริยสจฺจํ โย ตสฺสาเยว ตณฺหาย อเสสวิราคนิโรโธ จาโค ปฏินิสฺสคฺโด มุตฺติ อนาลโย ซึ่งแปลว่า ภิกษุทั้งหลาย อริยสัจ ที่เป็นความดับทุกข์นี้ คือความดับสนิทตัณหานั้นทั้งหมด การสละการปล่อยวาง และการไม่พัวพันเกี่ยวข้องกับตัณหานั้น

ความดับทุกข์ก็คือการดับตัณหา ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ การเจริญวิปัสสนาก็เพื่อให้เกิดวิปัสสนาญาณ และมรรคญาณ ป้องกันไม่ให้ตัณหามีโอกาสเกิดขึ้น เปรียบเหมือนความมืดย่อมถูกแสงสว่างขจัดได้ฉันใด ตัณหา

ถูกขจัดได้ด้วยอรหัตตมรรคญาณฉันนั้น เมื่อตัณหาดับ รูปนามที่ก่อให้เกิดภพใหม่ก็เกิดขึ้นไม่ได้ ความดับไปของตัณหาทั้งหมด ซึ่งมีผลคือความดับทุกข์ จัดเป็นนิโรธสัจโดยอุกัฏฐนัย คือนัยที่กล่าวไว้อย่างอุกกฤษณ์หรืออย่างสูงสุด ความดับของตัณหาด้วยอรหัตตมรรคนี้ เป็นการดับไปโดยสิ้นเชิงอย่างสูงสุด ทั้งกามตัณหา ภวตัณหา และวิภวตัณหา

แต่ว่ายังมีการดับในระยะรองๆ ลงมา ก็คืออนาคามิมรรค ดับกามตัณหาโดยสิ้นเชิง สกทาคามิมรรคดับกามตัณหาอย่างละเอียด และโสดาปัตติมรรค ดับกามตัณหาไม่ส่ง ผลให้ไปเกิดในอบายภูมิ โลกุตตรมรรค ๓ ข้อหลังนี้ สามารถดับตัณหาได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ความดับตัณหาด้วยมรรคเหล่านี้ จัดเป็นนิโรธสัจโดยโอมกนัยคือนัยที่กล่าวไว้อย่างต่ำ นอกจากนี้เมื่อผู้ปฏิบัติธรรม รู้เห็นความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ใช่ตัวตนด้วยวิปัสสนาญาณ ตัณหาย่อมไม่มีโอกาสเกิดขึ้น จึงเป็นการดับตัณหาได้ชั่วคราว ที่เรียกว่า ตทังคนิโรธคือดับตัณหาบางส่วนด้วยวิปัสสนาญาณ ดังนั้นในทุกขณะที่เจริญวิปัสสนานี้ ผู้ปฏิบัติย่อมรู้แจ้งนิโรธสัจ ด้วยการดับตัณหาในขณะนั้นๆ เช่นทุกครั้งที่กำหนดว่า พองหนอ-ยุบหนอ หรือขวาย่างหนอ-ซ้ายย่างหนอ ซึ่งมีสติกำหนดกำกับ ให้เป็นปัจจุบันธรรม ถือว่าเป็นการดับตัณหาด้วยตทังคนิโรธ คือด้วยวิปัสสนาญาณที่กำหนดอารมณ์ที่เป็นปัจจุบันนั้น ในหมวดสมุทัยสัจที่กล่าวมาแล้วนั้นพระพุทธองค์ ทรงแสดงว่าตัณหาเกิดขึ้นในใจ และดำรงอยู่ในรูปนามที่น่ายินดี พอใจ มีทวาร ๖ อารมณ์ ๖ วิญญาณ ๖ เป็นต้นในหมวดนิโรธสัจนี้ทรงแสดงว่าตัณหาดังกล่าวถูกละได้ และดับอยู่ในรูปนามเหล่านั้น กล่าวคือผู้ปฏิบัติธรรมหยั่งเห็นไตรลักษณ์ตามความ

เป็นจริง วิปัสสนาญาณ ย่อมสามารถละตัณหาได้ในขณะนั้น โดยปราศจากความพอใจรูปนาม ที่กำลังประสบอยู่ เริ่มจากทวารอันเป็นที่ปรากฏของอารมณ์ที่มากระทบทวาร วิญญาณคือการรับรู้ทางทวาร ๖ สัมผัสคือการกระทบกันของอายตนะภายในและภายนอก เวทนาอันเป็นผลจากสัมผัส สัญญาที่จำได้หมายรู้และสัญเจตนา คือการกระทำโดยเจตนา หลังจากนั้น จึงเกิดตัณหาความอยากในสิ่งๆนั้น แล้วเกิดวิตกคือการเริ่มต้นของความคิดสิ่งที่ตนเองชอบใจและตามมาด้วยวิจารคือการวนเวียนคิดถึงสิ่งนั้นซ้ำๆ ซากๆ แล้วๆ เล่าๆ อุบัติการณ์ของตัณหา ที่พอใจในทวารและอารมณ์เป็นต้น ย่อมถูกขจัดออกไปได้ ด้วยการเจริญวิปัสสนาสติปัฏฐาน ๔ จนกระทั่งเกิดวิปัสสนาญาณ ที่จะละตัณหาได้บางส่วน เป็นตทังคนิโรธและย่อมถูกกำจัดด้วยมัคคญาณ ตามลำดับความหยาบและละเอียด ในที่สุดตัณหาก็ย่อมถูกขจัดด้วยอรหัตตมัคคญาณ อันเป็นสมุทเฉทนิโรธของความดับตัณหา

ความดับตัณหามีได้อย่างไร? เมื่อผู้ปฏิบัติธรรมกำหนดรู้สภาวะเห็นเป็นต้น ที่ปรากฏทางทวารต่างๆ ในแต่ละขณะ และได้รู้เห็นความไม่เที่ยงเป็นทุกข์ ไม่มีตัวตนในสภาวธรรมเหล่านั้น ก็จะไม่หลงผิดไปว่าสภาวธรรมเหล่านั้นเป็นของเที่ยง เป็นสุข และมีตัวตน ย่อมหลุดพ้นจากอวิชชาที่หลงผิดได้ชั่วขณะ อีกทั้งความเพลิดเพลินในอารมณ์ก็จะไม่เกิดขึ้น ในสภาวะที่รู้เห็นตามความเป็นจริง นี้คือการขจัดตัณหาได้ชั่วขณะ เมื่อไม่มีตัณหา อุปาทานและเจตนาที่จะกระทำ กรรมก็ไม่เกิดขึ้น เป็นเหตุให้วิญญาณ นามรูป สฬายตนะ ผัสสะ และเวทนาที่เป็นผลต่อเนื่องจากการประกอบกรรมไม่เกิดขึ้น ด้วยกระบวนการอย่างนี้ เป็นการบรรลุพระนิพพานชั่วขณะ จากการดับชั่วคราว

ของตัณหาที่เรียกว่าตทังคนิโรธ เมื่อวิปัสสนาญาณพัฒนามากขึ้น ผู้ปฏิบัติธรรมก็รู้แจ้งพระนิพพานด้วยโสดาปัตติมัคคญาณ จะขจัดกามตัณหาที่ส่งผลให้ไปเกิดในอบายภูมิ คือ นรก เปรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน ทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ในอบายภูมิ และทุกข์ที่จะต้องเกิดมากกว่า ๗ ชาติ ในกามสุคติภูมิ คือมนุษย์โลกและเทวดา

อนึ่ง โสดาปัตติมรรค และโสดาปัตติผลเหล่านี้ รับเอาความดับของสังขารทั้งหมดเป็นอารมณ์ เฉพาะความดับของกามตัณหาที่ส่งผลให้เกิดในอบายภูมิเท่านั้น พระสกทาคามิมรรคย่อมสามารถดับกามตัณหาอย่างหยาบ และทุกข์จากการเกิดมากกว่า ๑ ชาติในกามสุคติภูมิ อนาคามิมรรคดับตัณหาอย่างละเอียดและทุกข์ จากการเกิดมากกว่า ๑ ชาติ ในรูปภพหรืออรูปภพ ส่วนอรหัตตมรรคดับตัณหาและทุกข์ทั้งมวลได้เด็ดขาดและไม่ต้องเกิดอีกต่อไป เป็นอิสระจากความทุกข์อย่างแท้จริง จะเกิดได้ก็ต่อเมื่อตัณหาถูกขจัดให้หมดสิ้นไป การหลีกเลี่ยงจากทุกข์ด้วยวิธีอื่นๆ เป็นเพียงการบรรเทาความทุกข์ได้ชั่วขณะ ไม่ทำให้หลุดพ้นจากทุกข์อย่างแท้จริง ตัวอย่าง เช่น การผลัดเปลี่ยนอิริยาบถ เป็นต้น การเหยียดแขน ขา ให้หายปวดเมื่อย อาจทำให้รู้สึกว่าสบายได้อยู่ชั่วขณะ แต่ถ้าเหยียดอยู่นานๆก็จะเกิดความเมื่อย ก็ต้องการจะเหยียดอีก ในทำนองเดียวกัน การยืน การเดิน เพื่อแก้ความปวดเมื่อย ที่เกิดจากการนั่งอยู่นานๆ ก็สามารถที่จะได้รับความเย็นความสบายอยู่ชั่วขณะ แต่เสร็จแล้ว เมื่อไปยืน ไปเดินนาน ก็จะทำให้เมื่อยล้าก็ต้องหยุดพักอีก แม้แต่ความหิวอาจระงับได้ด้วยการรับประทานอาหาร แต่ก็อิ่มอยู่ได้ไม่กี่ชั่วโมง ความหิวก็จะมารบกวน

อีก โรคภัยไข้เจ็บอาจรักษาให้หายได้ด้วยยา แต่ก็มีโรคอื่นๆเข้ามาเบียดเบียนอีก คนส่วนใหญ่ปรารถนาจะมีชีวิตที่สุขสบาย จึงขวนขวายทำการงานจนประสบความสำเร็จ มีตำแหน่งหน้าที่ใหญ่โต ฐานะร่ำรวยแต่ก็อาจมีเหตุให้ต้องสูญเสียตำแหน่งและเงินทองไป บางคนมีชีวิตที่สุขสบาย แต่เวลาใกล้ตายต้องได้รับความทุกข์จากโรคร้าย บางคนทำบุญไว้โดยให้ทานหรือรักษาศีล เขาอาจไปเกิดใหม่ในตระกูลร่ำรวย หรือเกิดเป็นเทวดาบนสวรรค์ชั้นใดชั้นหนึ่ง แต่เมื่อหมดบุญวาสนาลง ก็ต้องได้รับทุกข์จากบาปในอดีต ที่ตามมาส่งผล แม้ผู้ที่เจริญสมถกัมมัฏฐาน จนบรรลุฌานหรือรูปฌานได้ไปเสวยสุขเป็นพรหมในรูปภูมิหรืออรูปภูมิเป็นเวลานานๆ แต่ในที่สุดก็ต้องมาเวียนว่ายตายเกิดอีกในภูมิที่ต่ำลง อย่างเรื่องของพระ สุมนาเถรีที่ได้กล่าวไว้แล้ว ดังนั้นตราบใดที่ตัณหายังไม่ถูกขจัดให้หมดสิ้นไป เราก็จะไม่สามารถหลุดพ้นจากความทุกข์ จากการเวียนว่ายตายเกิดใหม่ได้เลย พระพุทธองค์จึงไม่ตรัสตามสภาวะว่า นิโรธสัจคือความดับของรูปนาม แต่ตรัสถึงความดับของมูลเหตุว่า ความดับสนิทของตัณหา คือนิโรธสัจ ด้วยพระพุทธดำรัสที่ตรัสว่า โย ตสฺสาเยว ตณฺหาย อเสสวิราคนิโรโธ แปลว่า ความดับสนิทตัณหานั้นทั้งหมด

การตรัสถึงความดับของมูลเหตุดังกล่าว สอดคล้องกับหลักปฏิจจสมุปบาท หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งที่ว่าอิทัปปัจจยตา ซึ่งกล่าวถึงความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันของสภาวธรรมต่างๆ คือเพราะอวิชชาดับ สังขารจึงดับ เป็นต้น ดังข้อความในอังคุตตรนิกายว่า ภิกษุทั้งหลายอะไรคืออริยสัจที่เป็นความดับทุกข์ คือเพราะอวิชชาดับไม่มีเหลือด้วยมรรค สังขารจึงดับ เพราะสังขารดับ วิญญาณจึงดับ เพราะวิญญาณดับ นามรูปจึงดับ เพราะ

นามรูปดับ สฬายตนะจึงดับ เพราะสฬายตนะดับ ผัสสะจึงดับ เพราะผัสสะดับ เวทนาจึงดับ เพราะเวทนาดับ ตัณหาจึงดับ เพราะตัณหาดับ อุปาทานจึงดับ เพราะอุปาทานดับ ภพจึงดับ เพราะภพดับ ชาติจึงดับ เพราะชาติดับ ความแก่ ความตาย ความเศร้าโศก ความ คร่ำครวญ ความทุกข์กาย ทุกข์ใจ และความคับแค้นใจก็ดับ กองทุกข์ทั้งมวลนี้ ย่อมดับไปอย่างนี้ นี่เรียกว่าอริยสัจที่เป็นความดับทุกข์ ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า เป็นธรรมควรทำให้แจ้ง (สัจฉิกาตัพพธรรม)

จากนั้นพระพุทธองค์ก็ได้ตรัสถึง มรรคสัจ ความจริงคือทางไปสู่ความดับทุกข์ เป็นใจความพากย์ภาษาบาลีว่า อิทํ โข ปน ภิกฺขเว ทุกฺข-นิโรธคามินี ปฏิปทา อริยสจฺจํ เป็นต้น ซึ่งแปลเป็นใจความว่า ภิกษุทั้งหลาย อริยสัจเป็นทางไปสู่ความดับทุกข์นี้ คืออริยมรรคมีองค์ ๘ ได้แก่ สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ

ในอริยมรรคมีองค์ ๘ นั้น สัมมาทิฐิ และสัมมาสังกัปปะ จัดอยู่ในหมวดปัญญา สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ และสัมมาอาชีวะ จัดอยู่ในหมวดศีล ส่วนสัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ จัดอยู่ในหมวดของสมาธิ พระพุทธองค์ตรัสว่า สัมมาทิฐิคือความเข้าใจเกี่ยวกับทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ความดับทุกข์ และข้อปฏิบัติเพื่อความดับทุกข์ ดังนั้นสัมมาทิฐิจึงเป็นความเข้าใจเกี่ยวกับอริยสัจ ๔ ตามความเป็นจริง เมื่อขณะที่ปฏิบัติสมาธิมีกำลังแก่กล้า อย่างเช่นในขณะที่ผู้ปฏิบัติกำลังรู้สภาวะพอง-ยุบ-นั่งหรือกระทบสัมผัส จะรู้เห็นว่าการสัมผัสเกิดขึ้น เพราะมีรูปที่ถูกสัมผัสการ

เห็นเกิดขึ้น เพราะมีตาและรูป การได้ยินเกิดขึ้นเพราะมีหูและเสียง การคู้เกิดขึ้นเพราะมีความต้องการจะคู้ และผู้ปฏิบัติยังรู้ต่อไปอีกว่า การไม่รู้เท่าทันตามความเป็นจริง เกิดขึ้นเพราะมิได้กำหนดรู้ ความชอบใจเกิดขึ้นเพราะความไม่รู้เท่าทัน ความยึดมั่นเกิดขึ้นเพราะความชอบใจ เมื่อมีความยึดมั่นก็มีการทำกรรมต่างๆ เมื่อมีการทำกรรมก็เกิดผลของกรรมตามมา กรรมดีให้ผลดี กรรมชั่วให้ผลชั่ว นี้เป็นปัญญา ที่รู้เห็นความชอบเป็นเหตุเป็นผลของสภาวธรรม จัดเป็นสัมมาทิฐิ ซึ่งแปลว่าความเห็นชอบ

เมื่อสมาธิแก่กล้าขึ้นอีก ผู้ปฏิบัติธรรมจะรู้เห็นความเกิดดับของสภาวธรรมที่กำหนดรู้เท่าทันในปัจจุบันขณะ จึงเข้าใจว่าสภาวธรรมทั้งหลาย ไม่เที่ยงเพราะเกิดขึ้นแล้วดับไป เป็นทุกข์ เพราะเป็นสภาพที่น่ากลัว และไม่ใช่ตัวตน เพราะบังคับบัญชาไม่ได้ ปัญญาที่รู้เห็นอย่างนี้ จัดเป็นสัมมาทิฐิ ซึ่งแปลว่าความเห็นชอบ เมื่อปฏิบัติต่อไปจนสมาธิมีกำลังมากกว่าเดิม ผู้ปฏิบัติธรรมจะไม่รับรู้รูปร่าง สัณฐาน ของรูปนามของร่างกายทั้งหมด แต่จะรับรู้เฉพาะความดับไปอย่างรวดเร็วของรูปนาม ทำให้เข้าใจชัดเจนกว่าเดิมว่า สภาวธรรมทั้งหลาย ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ใช่ตัวตน ย่อมรู้เห็นว่าสภาวธรรมที่ถูกกำหนดรู้นั้นดับไปอย่างรวดเร็วในทันทีที่เกิดขึ้นว่า ไม่เป็นเราหรือไม่เป็นของเรา ไม่มีอะไรที่ควรยึดถือ ว่าเป็นเรา หรือของเรา แม้จิตที่รู้ก็ดับไปอย่างรวดเร็ว ยึดถือว่าเป็นตัวตนไม่ได้เช่นเดียวกัน ปัญญาที่รู้เห็นไตรลักษณ์ ในขณะหยั่งเห็นความดับไปของรูปนามนี้ก็จัดเป็นสัมมาทิฐิ

ก็จะเห็นได้ว่า ตั้งแต่ขณะที่เกิดนามรูปปริเฉทญาณ คือ ปัญญาในการกำหนดรู้รูปนามเป็นต้นมา ปัญญาจะได้รับการพัฒนาขึ้นโดยลำดับ การรู้เห็นตามความเป็นจริงนี้เป็นสัมมาทิฐิ การน้อมใจไปเพื่อรับรู้สภาวธรรมที่เป็นปัจจุบันก็จัดเป็นสัมมาสังกัปปะเป็นความดำริชอบ ความพยายามตั้งใจ ให้รู้เท่าทันสภาวธรรม ตลอดเวลาที่ปฏิบัติอยู่นั้นเป็นสัมมาวายามะคือเพียรชอบ การระลึกรู้กองรูป เวทนา จิต หรือสภาวธรรมนั้นเป็นสัมมาสติ ความตั้งมั่นของจิตในอารมณ์ที่กำหนดรู้เป็นสัมมาสมาธิ ทุกขณะที่ปฏิบัติผู้ปรารภความเพียร จะต้องประกอบด้วยองค์มรรค ๕ ประการ คือ สัมมาวายามะ สัมมาสติสัมมาสมาธิในหมวดสมาธิ และสัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะในหมวดปัญญา ในคัมภีร์อรรถกถาจึงเรียกองค์มรรค ๕ ประการว่า การกมรรค คือการกมรรคเป็นมรรคที่ทำการงาน ส่วนองค์มรรคอีก ๓ ประการซึ่งได้แก่ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ และสัมมาอาชีวะ อยู่ในหมวดศีล ซึ่งผู้ปฏิบัติจำเป็นจะต้องรักษาให้บริสุทธิ์ก่อนการเริ่มปฏิบัติ และในขณะปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติยังมีส่วนช่วยพัฒนาให้ศีลบริสุทธิ์ยิ่งขึ้น กล่าวคือเมื่อผู้ปฏิบัติธรรมหยั่งเห็นไตรลักษณ์ของรูปนามตามความเป็นจริง ความชอบหรือไม่ชอบในสภาวธรรมนั้นย่อมไม่เกิดขึ้น ความต้องการจะกล่าวเท็จด้วยความชอบ ความไม่ชอบในสภาวธรรมย่อมไม่มีในทำนองเดียวกัน ความต้องการที่จะพูดส่อเสียดหรือพูดเพ้อเจ้อ ก็ไม่มีเช่นเดียวกัน ดังนั้นการละเมิดมิจฉาวาจาก็ไม่เกิดมี การละเมิดศีลข้ออื่น ๆ เช่นการฆ่าสัตว์ การลักทรัพย์ การทำผิดประเวณีหรือทำอาชีพทุจริต ก็ไม่อาจเกิดขึ้นเช่นเดียวกัน ดังนั้นตลอดเวลาที่เจริญสติ รู้สภาวธรรมตามความเป็นจริง สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ ย่อมจะพัฒนาไปพร้อมกับ

สัมมาทิฐิ จึงกล่าวได้ว่าในทุกขณะที่ผู้ปฏิบัติธรรมกำหนดรู้สภาวะ พอง - ยุบ - นั่ง - กระทบสัมผัส คิด ปวด เมื่อย ร้อน เห็น ได้ยิน ย่อมพัฒนาองค์มรรคทั้ง ๘ ไปพร้อม ๆกันด้วย ดังนั้นทุกขณะที่ปฏิบัติธรรม กำหนดดูรู้สภาวธรรมที่กำลังปรากฏอยู่ นับว่าเป็นการพัฒนาองค์มรรคทั้ง ๘ ให้เจริญ

ในมัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก์ มหาสฬายตนกสูตร พระพุทธองค์ได้อธิบายการพัฒนาองค์มรรคไว้ว่า เมื่อภิกษุรู้เห็นจักษุ รูปารมณ์ จักขุสัมผัส และเวทนาที่เกิดจักขุสัมผัสตามความเป็นจริง ความพอใจในจักขุรูปารมณ์จักขุสัมผัส และเวทนาที่เกิดจากจักขุสัมผัสย่อมไม่เกิดขึ้น ความยึดมั่นในจักขุย่อมไม่มี มีแต่ความเบื่อหน่าย ดังนั้นอุปาทานขันธ์ ย่อมไม่มีโอกาสเกิดขึ้นได้ ตัณหาในสิ่งเหล่านี้ ย่อมเป็นอันถูกละไป ครั้นพระพุทธองค์ได้ตรัสถึงการเกิดขึ้นของมรรค ๘ อย่างบริบูรณ์แล้ว จึงตรัสต่อไปว่า ความเห็นอย่างนั้นของเขาเป็นสัมมาทิฐิ ความดำริอย่างนั้นของเขาเป็นสัมมาสังกัปปะ ความเพียรอย่างนั้นของเขาเป็นสัมมาวายามะ ความระลึกอย่างนั้นของเขาเป็นสัมมาสติ ความตั้งมั่นอย่างนั้นของเขาเป็นสัมมาสมาธิ อนึ่งกายกรรม วจีกรรม และการเลี้ยงชีพของเขาย่อมหมดจดอย่างยิ่งอยู่ก่อนโดยแท้ อริยมรรคมีองค์ ๘ นี้ย่อมถึงความบริบูรณ์แห่งภาวนาด้วยประการฉะนี้

พระสูตรที่ยกมาข้างต้น เป็นการอธิบายวิธีพัฒนาอริยมรรคมีองค์ ๘ โดยย่อเพื่อนำไปสู่ถึงความดับทุกข์ บรรดาอริยมรรค ๔ ทุกขสัจคืออุปาทานขันธ์ ๕ ที่ปรากฏทางทวารทั้ง ๖ เป็นสภาวะที่ควรกำหนดรู้ เรียกว่าปริญเญยยธรรม การกำหนดรู้ทุกขสัจตามความเป็นจริงนั้นมี

ได้ด้วยการระลึกรู้เท่าทันสภาวธรรมปัจจุบันที่ปรากฏในขณะเห็น ได้ยิน รู้กลิ่น ลิ้มรส กระทบสัมผัสและนึกคิด และในการกำหนดรู้ทุกข์สัจตามวิธีนี้ อริยมรรคมีองค์ ๘ ซึ่งเป็นธรรมที่ควรเจริญจัดเป็นภาเวตัพพ-ธรรม ก็ได้รับการพัฒนาให้งอกงามยิ่งขึ้นไป ทุกข์สัจที่ผู้ปฏิบัติกำหนดรู้ ด้วยการปฏิบัติวิปัสสนา ชื่อว่า อารัมมณะคืออารมณ์ที่ถูกรู้ เป็นสิ่งที่ควรกำหนดให้เข้าใจ อย่างถ่องแท้ว่าทุกข์ ถ่องแท้ว่าตกอยู่ในไตรลักษณ์ ส่วนมรรคสัจซึ่งเป็นปัญญาที่เข้าใจทุกข์สัจ ชื่อว่า อารัมมณิกะ คือสภาวะหยั่งรู้ เป็นธรรมที่ควรพัฒนา อริยมรรคมีองค์ ๘ ย่อมพัฒนาได้ด้วยการกำหนดรู้ทุกขสัจ และเมื่ออริยมรรคพัฒนาเต็มที่แล้ว จึงจะรู้แจ้งพระนิพพาน ที่เป็นธรรมที่ควรกระทำให้แจ้งเป็นสัจฉิกาตัพพธรรม ส่วนตัณหาเป็นธรรมที่ควรละ จัดเป็นปหาตัพพธรรม จึงขอให้ท่านผู้ปฏิบัติทั้งหลายได้ทบทวนการปฏิบัติให้รู้ให้เห็นว่า ทุกขสัจนี่เป็นภาวะซึ่งถูกรู้ และมรรคสัจเป็นปัญญาหยั่งรู้ ดังนั้น การกำหนดรู้รูปนามเป็นทุกขสัจก็ย่อมจะส่งผลให้ผู้ปฏิบัตินั้น ได้พัฒนาปัญญาไปจนกระทั่งรู้แจ้งพระนิพพาน เพื่อให้เกิดความสงบสุข ดังที่ได้กล่าวมาฉะนี้

ด้วยการปฏิบัติวิปัสสนาตามหลักของสติปัฏฐาน ๔ จะทำให้ผู้ปฏิบัตินั้น สามารถรู้แจ้งแทงตลอดอริยสัจ ๔ และเมื่อวิปัสสนามรรคเจริญเต็มที่ โลกุตตรมรรคที่เห็นแจ้งพระนิพพาน ก็ย่อมเกิดขึ้นในขณะที่บรรลุมรรคนั้น โลกุตตรมรรคที่นำโดยสัมมาทิฐิ ได้ถูกพัฒนาสมบูรณ์เกิดขึ้น ๑ ขณะจิต ทำหน้าที่กำจัดตัณหา กำหนดรู้ทุกขสัจตามความเป็นจริง รู้แจ้งความดับรูปนาม และทำมรรคให้เจริญจึงกล่าวได้ว่า โลกุตตรมรรคได้แทงตลอดอริยสัจ ๔ ไปพร้อมกัน การละตัณหาเกิดขึ้น ๔ ระดับ คือโสดาปัตติมรรค ละตัณหา

ส่งผลให้เกิดในทุคติภูมิ สกทาคามิมรรค ละกามตัณหาอย่างหยาบ และตัณหาที่ส่งผลให้เกิดในกามสุคติภูมิเกิน ๑ ชาติ อนาคมิมรรคละตัณหาอย่างละเอียด และอรหัตตมรรคละรูปราคะและอรูปราคะ พร้อมทั้งกิเลสอื่นได้ทั้งหมด อนึ่งภวตัณหาของคนทั่วไป มักประกอบด้วยสัสสตทิฐิ ความเชื่อว่าภพเที่ยง แต่ภวตัณหาของพระอนาคามีนั้นไม่ประกอบด้วยทิฏฐิประเภทนี้ เพราะฉะนั้นในขณะที่ได้บรรลุมรรค ตามที่ได้กล่าวข้างต้นนั้น ผู้ปฏิบัติธรรมมิได้รับเอาการดับของตัณหาเป็นอารมณ์ แต่รับเอาการดับของรูปนามเป็นอารมณ์

เพราะพระนิพพาน หรือนิโรธสัจ คือสภาวะดับรูปนาม คุณสมบัติของพระนิพพานที่ปรากฏในพระบาลีที่ว่า สพฺพสงฺขารสมโถ ความสงบไปของสังขารทั้งหมด การตรัสถึงนิโรธสัจ เป็นความดับสนิทตัณหา จึงเป็นเพียงสำนวนที่กล่าวถึงการดับของตัณหา ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ เพราะเมื่อตัณหาดับ ทุกข์ก็เป็นอันดับไปด้วย โดยเหตุที่โลกุตตรมรรค นำไปสู่ความดับทุกข์ทั้งมวล จึงได้ชื่อว่าทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจ คืออริยสัจที่เป็นทางปฏิบัติสู่ความดับทุกข์ แต่หากปราศจากวิปัสสนามรรค ก็ไม่มีการบรรลุโลกุตตรมรรค และการทำให้แจ้งพระนิพพาน ผู้ที่ได้สั่งสมบารมีด้วยการเจริญวิปัสสนามาเป็นเวลานานเท่านั้น จึงจะมีพลังส่งให้วิปัสสนามรรค สำเร็จเป็นโลกุตตรมรรค ด้วยเหตุนี้วิปัสสนามรรคจึงได้ชื่อว่าเป็นบุรพภาคมรรคที่นำไปสู่โลกุตตรมรรค ความจริงวิปัสสนามรรคและโลกุตตรมรรคเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน จากจุดเริ่มต้นไปถึงจุดหมายปลายทาง ดังที่กล่าวไว้ในคัมภีร์สัมโมหวิโนทนี ซึ่งกล่าวถึงวิปัสสนาว่าเป็นพื้นฐานของโลกุตตรมรรค ว่า

อริยมรรคมีองค์ ๘ ที่เป็นโลกุตตรมรรคนี้ พร้อมทั้งโลกิยมรรคคือวิปัสสนา ย่อมเป็นการนับว่าเป็นทางปฏิบัติที่นำไปสู่ความดับทุกข์ แม้มรรคสัจหมายถึงโลกุตตรมรรคโดยตรง ก็ไม่สามารถเกิดขึ้นเองได้โดยปราศจากวิปัสสนามรรคเป็นพื้นฐาน เพราะผู้ปฏิบัติจะต้องเจริญวิปัสสนาจนได้บรรลุญาณทัสสนะก่อน โลกุตตรมรรคจึงเกิดตามมา ดังนั้นโลกุตตรมรรคและวิปัสสนามรรค จึงรวมเรียกว่า ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาคือปฏิปทาหรือข้อปฏิบัติที่จะทำให้บรรลุถึงความสิ้นทุกข์

ในการแสดงพระธรรมเทศนาเรื่องอริยสัจ ๔ ตามที่ได้พรรณนามาฉะนี้ ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แสดงแก่หมู่ภิกษุ พุทธบริษัททั้งหลาย ในที่ประชุมนั้นให้ได้รับอรรถรสแห่งอริยสัจธรรมอย่างแท้จริงจึงเกิดผลในทางปฏิบัติ พระประยูรญาติทั้งหลาย มีพระเจ้าสุทโธทนะเป็นประธานได้สำเร็จมรรคผลเป็นพระอริยบุคคลกันเป็นจำนวนมาก

เพราะฉะนั้นการแสดงพระธรรมเทศนาเวสสันดรชาดกกถา จึงมีความสมบูรณ์ที่จบลงด้วยการแสดงอริยสัจธรรมดังที่อาตมภาพได้แสดงมา ก็ขอสมมติยุติลงคงไว้แต่เพียงนี้

รตนตฺตยานุภาเวน สทา โสตฺถี ภวนฺตุ โว ด้วยเดชเดชานุภาพแห่งพระคุณพระศรีรัตนตรัย จงประทานพรให้ท่านทั้งหลาย จงถึงความเจริญยิ่งในพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ดวงตาเห็นธรรมรู้แจ้งในอริยสัจธรรมทั้ง ๔ ประการ สำเร็จเป็นมรรคเป็นผลด้วยกันทุกๆ

ท่าน และในขณะเดียวกัน หากยังไม่ได้บรรลุมรรคผลนิพพานยังเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏนี้ ก็ขอให้ท่านได้พบแต่สุคติภพคือภาพภูมิที่น่าปรารถนา น่าพอใจ และขอให้เจริญด้วยลาภ ยศ สุข สรรเสริญ ประสบแด่ความสวัสดีมีชัย แคล้วคลาด ปลอดภัยในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อด้วยกันทุกคนเทอญ

เอวังก็มีด้วยประการฉะนี้

บันทึก

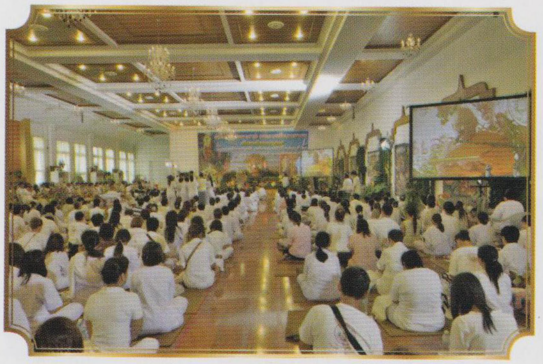

เทศกัณฑ์คาถาพัน ผูกที่ ๑ แสดงโดย
พระราชรัตนมุนี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

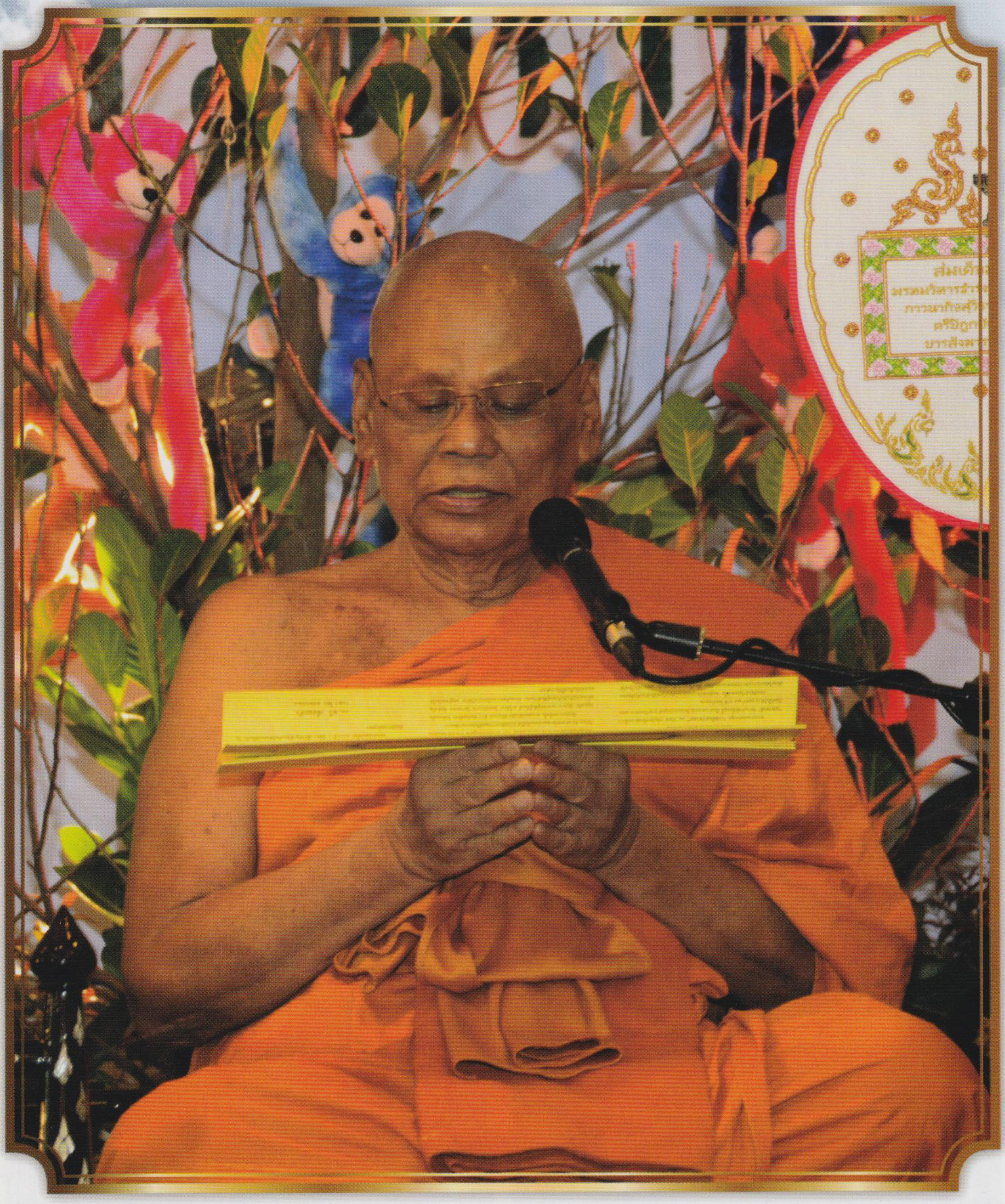

กัณฑ์ที่ ๑ ทศพร มี ๑๙ พระคาถา
แสดงโดย เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์

ดร.แม่ชีทศพร เทวาพิทักษ์ธรรม จุดเทียนน้ำมนต์

ดร.คุณหญิงสมนึก เปรมวัฒนะ จุดเทียนส่องธรรม

ดร.คุณหญิงสมนึก เปรมวัฒนะ
ถวายกัณฑ์เทศน์ เจ้าประประคุณสมเด็จฯ

ดร.แม่ชีทศพร เทวาพิทักษ์ธรรม
ถวายกัณฑ์เทศน์ เจ้าประประคุณสมเด็จฯ

นางสาวภิญญาลักษณ์ กีรติพัฒนนันท์
ถวายกัณฑ์เทศน์ เจ้าประประคุณสมเด็จฯ

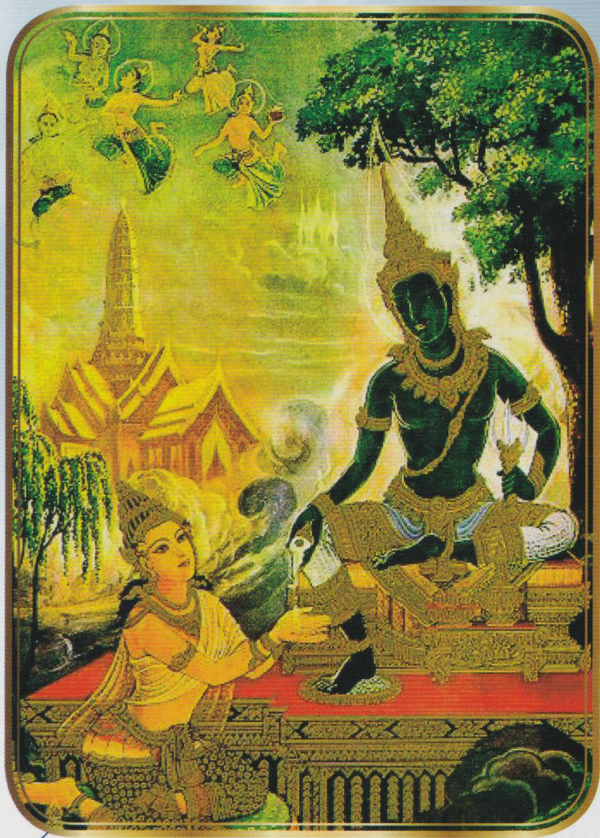

พลโท พลภัทร วรรณภักตร์ เจ้ากรมยุทธศึกษาทหารบก
ถวายเครื่องไทย เจ้าประประคุณสมเด็จฯ

กัณฑ์ที่ ๑ ทศพร มี ๑๙ พระคาถา

แสดงโดย...เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์

ความย่อ

กล่าวถึงเหตุที่จะมีเรื่องเวสสันดรชาดกขึ้นกับเล่าเรื่องพระนางผุสดีในอดีตจนถึงทูลขอพร ๑๐ ประการ จากท้าวมัฆวารผู้ภัสดาพระนางผุสดีได้รับพรทิพย์ ๑๐ ประการ ในวันจะเกิดมาเป็นมารดาของพระเวสสันดร ณ เมืองสีพีราษฎร์

เนื้อเรื่อง

เมื่อครั้งอดีตกาลที่ล่วงมานครสีพีรัฐบุรีนั้นมีพระราชาพระนามสีพีราช ทรงครองเมืองโดยทศพิธราชธรรมพระราชาทรงยกบัลลังก์ให้พระโอรสขึ้นเสวยราชย์แทน เมื่อเจริญวัยสมควรแล้วพระราชโอรสมีพระนามว่า “สัญชัย” และได้อภิเษกกับพระนางผุสดีพระธิดาแห่งราชากรุงมัททราช

พรจากภพสวรรค์แต่ปางก่อนนั้นผุสดีเทวีเสวยชาติเป็นอัครมเหสีของพระอินทร์เมื่อจะสิ้นพระชนมายุจึงขอกัณฑ์ทศพรจากพระอินทร์ได้ ๑๐ ข้อ ทั้งยังเคยโปรยผงจันทร์แดงถวายพระวิปัสสีพุทธเจ้าและอธิฐานให้ได้เกิดเป็นมารดาพระพุทธเจ้าด้วย พร ๑๐ ข้อนั้นมีดังนี้

๑. ขอให้เกิดในกรุงมัททราช แคว้นสีพี
๒. ขอให้มีดวงเนตรคมงามและดำขลับดั่งลูกเนื้อทราย
๓. ขอให้คิ้วคมขำดั่งสร้อยคอนกยูง
๔. ขอให้ได้นาม “ผุสดี” ดังภพเดิม
๕. ขอให้มีพระโอรสเกริกเกียรติที่สุดในชมพูทวีป
๖. ขอให้พระครรภ์งามไม่ป่องนูนดั่งสตรีสามัญ
๗. ขอให้พระถันเปล่งปลั่งงดงามไม่ยานคล้อยลง
๘. ขอให้เส้นพระเกศาดำขลับตลอดชาติ
๙. ขอให้ผิดพรรณละเอียดบริสุทธิ์ดุจทองคำธรรมชาติ
๑๐. ขอให้ได้ปลดปล่อยนักโทษที่ต้องอาญาประหารได้

อานิสงส์

ผู้ใดบูชากัณฑ์ทศพร ผู้นั้นจะได้รับทรัพย์สมบัติดังปรารถนาถ้าเป็นสตรีจะได้สามีเป็นที่ชอบเนื้อเจริญใจบุรุษจะได้ภรรยาเป็นที่ต้องประสงค์อีกเช่นเดียวกันจะได้บุตรหญิงชายเป็นคนว่านอนสอนง่ายมีรูปกายงดงามมีความประพฤติดีกิริยาเรียบร้อยทุกประการฯ

ข้อคิดประจำกัณฑ์

การทำบุญจักให้สำเร็จสมประสงค์ต้องอธิษฐานจิตตั้งเป้าหมายชีวิตที่ตนปรารถนาไว้ ความปรารถนาที่จะสำเร็จสมดังตั้งใจผู้นั้นต้องมีศีลบริบูรณ์ กล่าวคือ

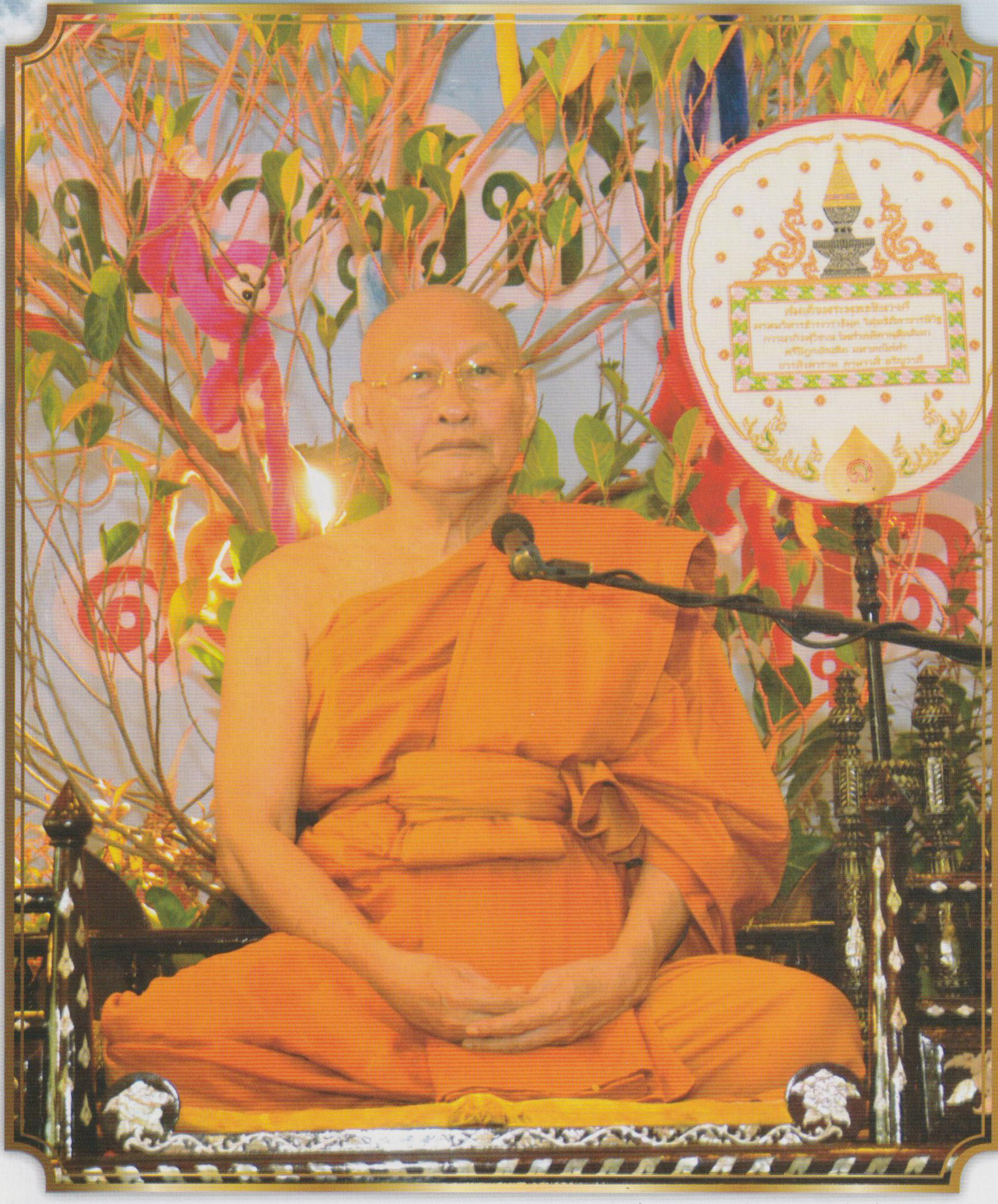
๑. ต้องกระทำความดี

๒. ต้องรักษาความดีนั้นไว้

๓. หมั่นเพิ่มพูนความดีให้มากยิ่งขึ้น

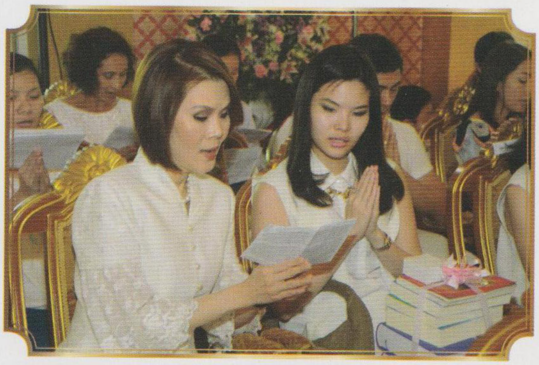

กัณฑ์ที่ ๒ หิมพานต์ มี ๑๓๔ พระคาถา แสดงโดย
พระราชวิสุทธิโกศล ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

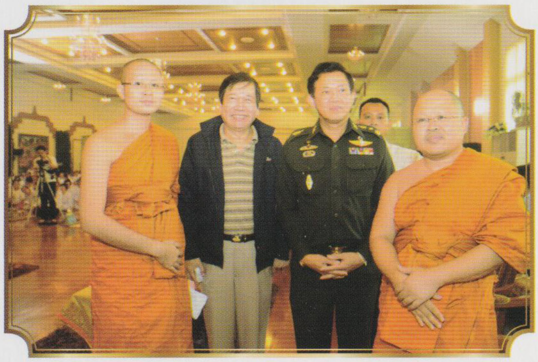

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
กรุงเทพมหานคร
๒๕๕๗

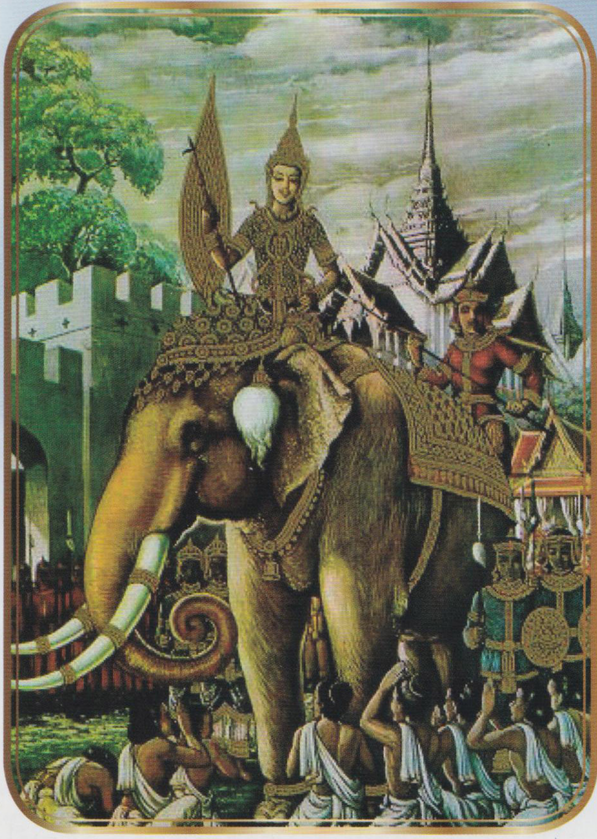

กัณฑ์ที่ ๒ หิมพานต์ มี ๑๓๔ พระคาถา

แสดงโดย...พระราชวิสุทธิโกศล

ความย่อ

กล่าวถึงปฏิสนธิพระนาง ไปจนถึงพราหมณ์เมืองกลิงครัฐ ๘ คน มาทูลขอพญาช้างปัจจัยนาคจากพระเวสสันดรพระเวสสันดรพระราชทานให้ ทำให้ชาเมืองแค้นเคืองใจพากันเดินขบวนประท้วงทูลพระราชบิดาให้เนรเทศพระเวสสันดรไปอยู่เขาวงกตหรือประหารด้วยท่อนจันทน์

เนื้อเรื่อง

ได้มาเกิดเป็นอัครชายาของพระราชาแคว้นสีพีรัฐสมดั่งคำพระอินทร์นั้น พระนางยังมีพระสิริโฉมงดงามตามคำพรอีกด้วย ครั้งเมื่อทรงพระครรภ์ครบ ๑๐ เดือนพระอินทร์ก็ทูลอาราธนาพระโพธิสัตว์มาจุติในครรภ์พระนางประสูติพระกุมาร วันหนึ่งพระนางผุสดีทรงทูลขอพระราชาประพาสพระนครเมื่อขึ้นสีวิกาเสลี่ยงทอง เสด็จสัญจร ไปถึงตรอกทางของเหล่าพ่อค้าก็เกิดปวดพระครรภ์และทรงประสูติพระราชาโอรสกลางตรอกนั้น พระราชกุมารจึงได้พระนามว่า **“เวสสันดร”** ในวันที่พระราชกุมารทรงประสูติพญาช้างฉัททันต์ได้นำลูกช้างเผือกเข้ามาในโรงช้างต้นช้างเผือกคู่เผือกคู่บารมีนั้นมีนามว่า **“ปัจจัยนาเคนทร์”** พระราชกุมารเวสสันดรทรงบริจาคทานตั้งแต่ ๔-๕ ชันษา ทรงปลดปิ่นทองคำและเครื่องประดับเงินทองแก้วเพชรให้แก่นางสนมกำนัลทั่วทุกคนถึง ๙ ครั้งเพื่อมุ่งหวังพระโพธิญาณภายภาคหน้า เมื่อทรงเจริญชันษาได้ ๙ ปีก็ทรงตั้งจิตอธิษฐานว่าจะบริจาคเลือดเนื้อและดวงหทัยเพื่อมุ่งพระโพธิญาณในกาลข้างหน้าอย่างแน่วแน่ครั้นถึงวัย ๑๖ พรรษาก็แตกฉานในศิลปวิทยา ๑๘ แขนง ทรงได้ขึ้นครองราชย์และอภิเษกกับพระนางมัทรีและมีพระโอรสกับพระธิดาพระนามว่า **“ชาลีกุมาร”** และ **“กัณหากุมารี”** อันหมายถึงห่วงทองบริสุทธิ์เวลาต่อมาเมืองกลิงครัฐเกิดกลียุคฝนแล้งผิดฤดูกาลข้าวยากหมากแพงเป็นที่ยากเข็ญทุกข์ร้อนไปทั่วชาวนครมาชุมนุมร้องทุกข์หน้าวังกันแน่นขนัด พระเจ้ากลิงคราชจึงทรงถือศีล ๗ วันเพื่อขอบุญกุศลช่วย ทว่าฝนฟ้าก็ยังแล้งหนักอำมาตย์จึงทูลให้ทรงขอช้างเผือกแก้วปัจจัยนาเคนทร์ของพระเวสสันดรด้วยว่าพระเวสสันดรกษัตริย์สีพีรัฐนั้นขี่ช้างคู่บารมีไปหนใดก็มีฝนโปรยปรายชุ่มชื้นไปทั่วแคว้นพระเจ้ากลิงคราชจึงส่ง ๘ พราหมณ์ไปทูลขอช้างแก้วจากพระเวสสันดรเมื่อได้ช้างแก้วจากพระเวสสันดรแล้วพราหมณ์ก็ขี่ช้างออกจากกรุง บรรดาชาวนครเห็นช้างพระราชาก็กรูกันเข้าล้อมและตะโกนด่าทอจะทำร้ายพราหมณ์ทั้ง ๘ คนแต่พราหมณ์ตวาด

ตอบว่าพระเวสสันดรพระราชทานช้างให้พวกตนแล้ว เมื่อพราหมณ์นำช้างแก้วไปถึงเมืองฝนฟ้าก็โปรยปรายลงมาเป็นที่ยินดีทั้งแคว้นแต่ในกรุงสีพีนั้นกลับอลหม่าน มหาชนต่างมาชุมนุมที่หน้าพระลานร้องทุกข์พระเจ้ากรุงสัญชัยว่าพระเวสสันดรยกพระยาคชสารคู่บ้านเมืองให้คนอื่น ผิดราชประเพณีเกรงว่าอีกต่อไปภายหน้าอาจยกเมืองให้คนอื่นก็ได้ขอให้เนรเทศพระเวสสันดรออกจากนครเถิด

อานิสงส์

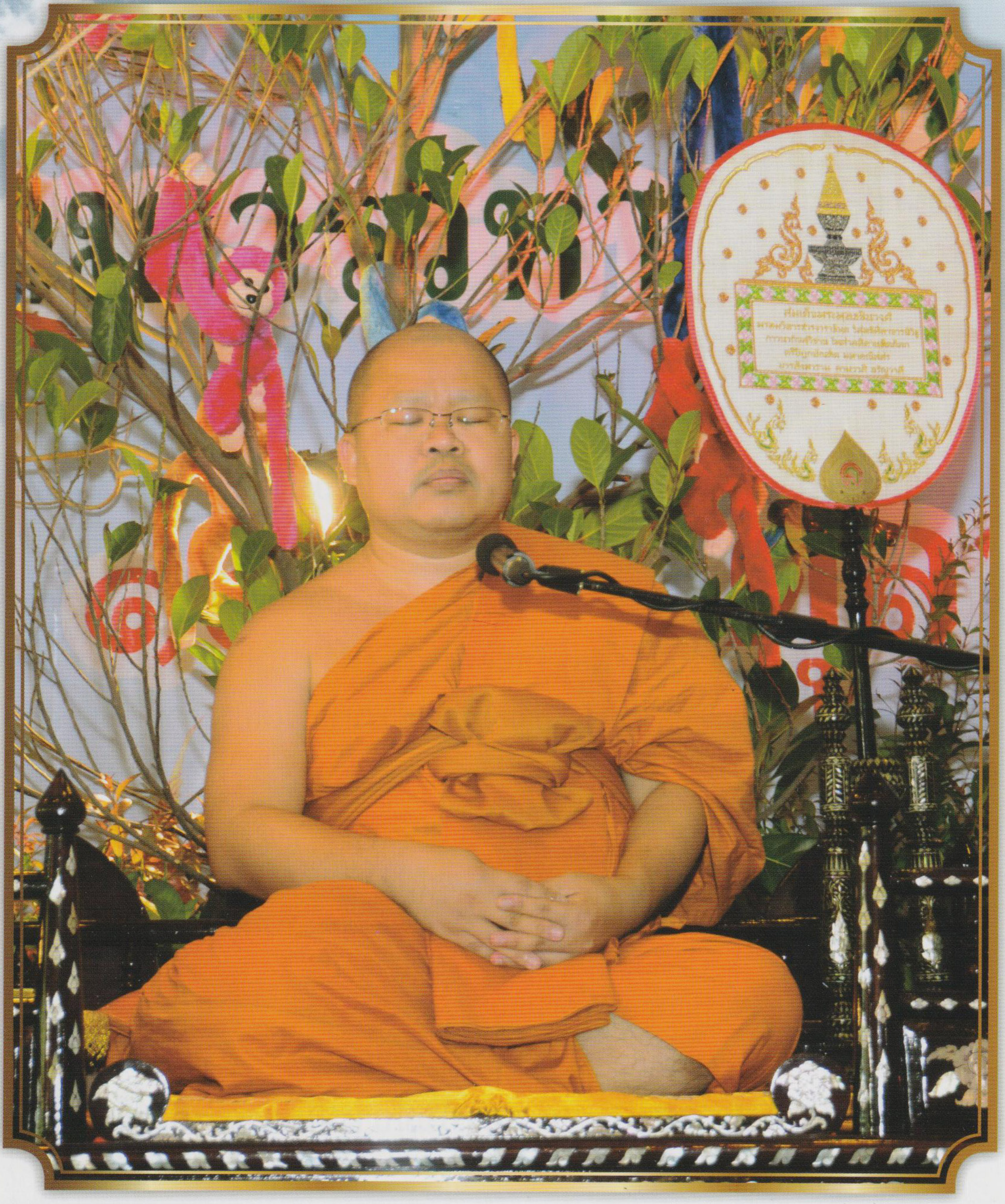
ผู้ใดบูชากัณฑ์หิมพานต์ย่อมได้สิ่งปรารถนาทุกประการครั้นตายแล้วได้ไปบังเกิดในสุคติโลกสวรรค์ เสวยสมบัติอันมโหฬารมีบริวารแวดล้อมบำรุงบำเรออยู่เป็นนิตย์จุติจากสวรรค์แล้วจะลงมาเกิดในตระกูลขัตติยะมหาศาล หรือตระกูลพราหมณ์มหาศาลอันบริบูรณ์ด้วยทรัพย์ศฤงคาร บริวารมากมายนานาประการ เช่น โค กระบือ ช้าง ม้า รถยานพาหนะจะนับจะประมาณมิได้ประกอบด้วยสุขกายสบายใจทุกอิริยาบถฯ

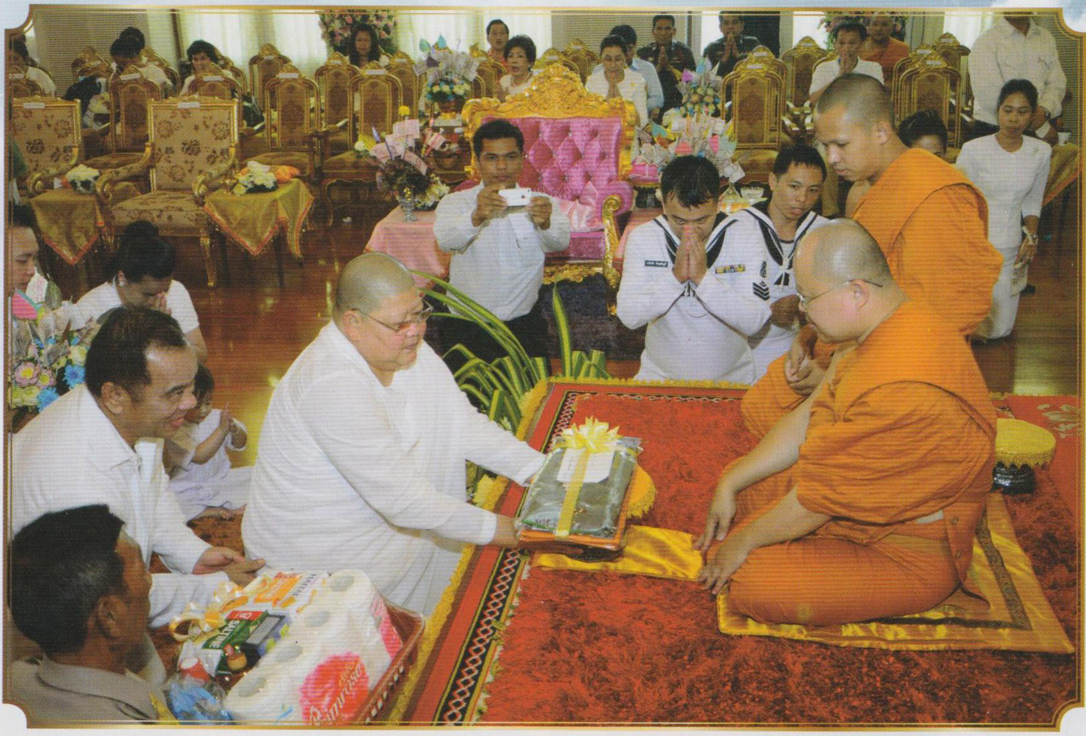
ข้อคิดประจำกัณฑ์

๑. คนดีเกิดมานำพาโลกให้ร่มเย็น
๒. โลกต้องการผู้เสียสละมิฉะนั้นหายนะจะบังเกิด
๓. การทำดีย่อมมีอุปสรรค **“มารไม่มีบารมีไม่มามารยิ่งมาบารมียิ่งแก่กล้า”**
๔. จุดหมายแห่งการเสียสละอยู่ที่พระโพธิญาณมิหวั่นไหวแม้จะได้รับทุกข์

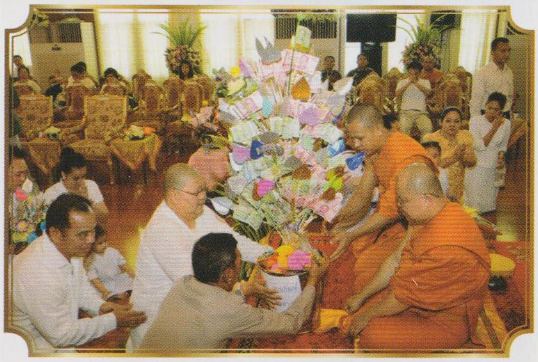

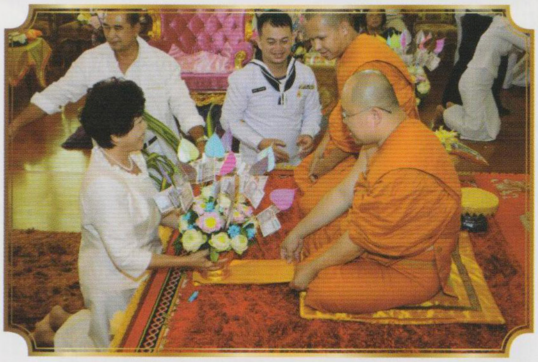
กัณฑ์ที่ ๓ ทานกัณฑ์ มี ๒๐๙ พระคาถา แสดงโดย
พระราชรัตนมุนี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

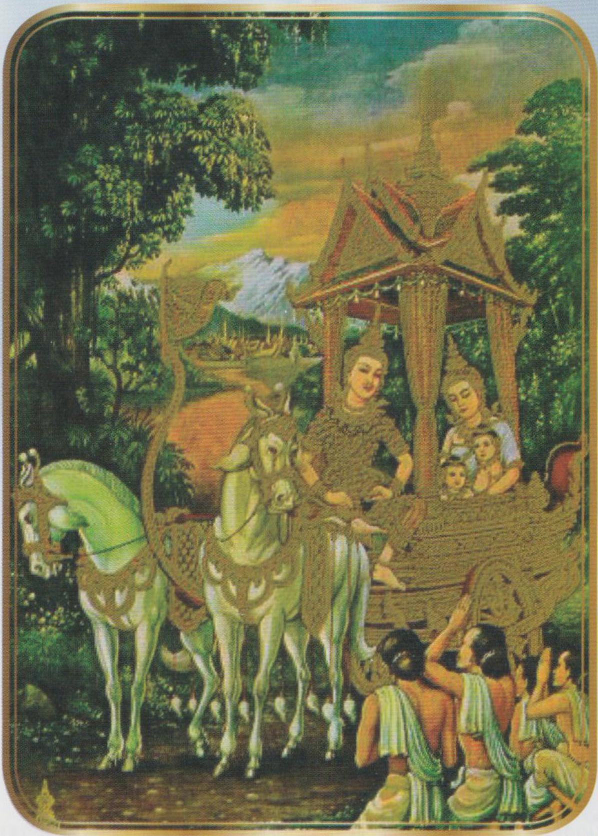

กัณฑ์ที่ ๓ ทานกัณฑ์ มี ๒๐๙ พระคาถา

แสดงโดย...พระราชรัตมุนี

ความย่อ

กล่าวถึงพระราชมารดา รับอาสาไปทูลวิงวอนขอโทษพระเจ้ากรุงสัญชัยให้ทรงลดหย่อนผ่อนโทษแต่ไม่สำเร็จ จากนั้นพระเวสสันดรทรงบำเพ็ญมหาทาน เรียกว่า **"สัตตสดกมหาทาน"** แล้วทูลลาพระชนกชนนี ทรงขึ้นราชรถเวียนรอบเมือง มี

พราหมณ์ ๔ คนมาทูลขอม้าและราชรถพระองค์ก็เปลื้องปลดพระราชทานให้

เนื้อเรื่อง

พระเจ้ากรุงสัญชัยจำต้องเนรเทศพระราชโอรสด้วยเสียพระทัยนัก พระนางผุสดีทูลขออภัยโทษก็มิเป็นผลสำเร็จ พระเวสสันดรทูลลาพระมารดาพระบิดาและขอบริจาคทานให้พิธีสัตตสตกมหาทาน คือ ช้าง ม้า โคนม รถม้า ทาสและทาสี อย่างละ๗๐๐ บริจาคให้คนทั่วไปสัตตสตกมหาทานนั้น คือ ช้าง ๗๐๐ เชือก ม้า ๗๐๐ ตัว โคนม๗๐๐ ตัว รถม้า ๗๐๐ คัน นารี ๗๐๐ นาง ทาส ๗๐๐ คน ทาสี ๗๐๐ คน ผ้าอาภรณ์ ๗๐๐ชิ้น เสด็จออกจากนครพระนางมัทรีพาพระโอรสและพระธิดาตามเสด็จออกป่าด้วยมิทรงยอมอยู่ในวังแม้พระเวสสันดรจะยับยั้งห้ามปรามมิให้มาตกระกำลำบากด้วยกันในป่าระหว่างทางที่เสด็จขึ้นราชรถทองไปนั้นมีพราหมณ์วิ่งมาทูลขอม้าบ้าง ขอราชรถบ้าง พระเวสสันดรก็ยกให้ทั้งสิ้นในที่สุดจึงต้องทรงอุ้มพระโอรสและพระธิดาเสด็จเข้าป่าไป

อานิสงส์

ผู้ใดบูชากัณฑ์ทานกัณฑ์จะบริบูรณ์ด้วยแก้วแหวนเงินทอง ทาส ทาสี และสัตว์สองเท้าสี่เท้าครั้นตายแล้วจะได้ไปเกิดในฉกามาพจรสวรรค์ มีนางเทพอัปสรแวดล้อมมากมายเสวยสุขอยู่ในปราสาทสร้างด้วยแก้ว ๗ ประการ

ข้อคิดประจำกัณฑ์

๑. ความรักของแม่ ความห่วงของเมีย

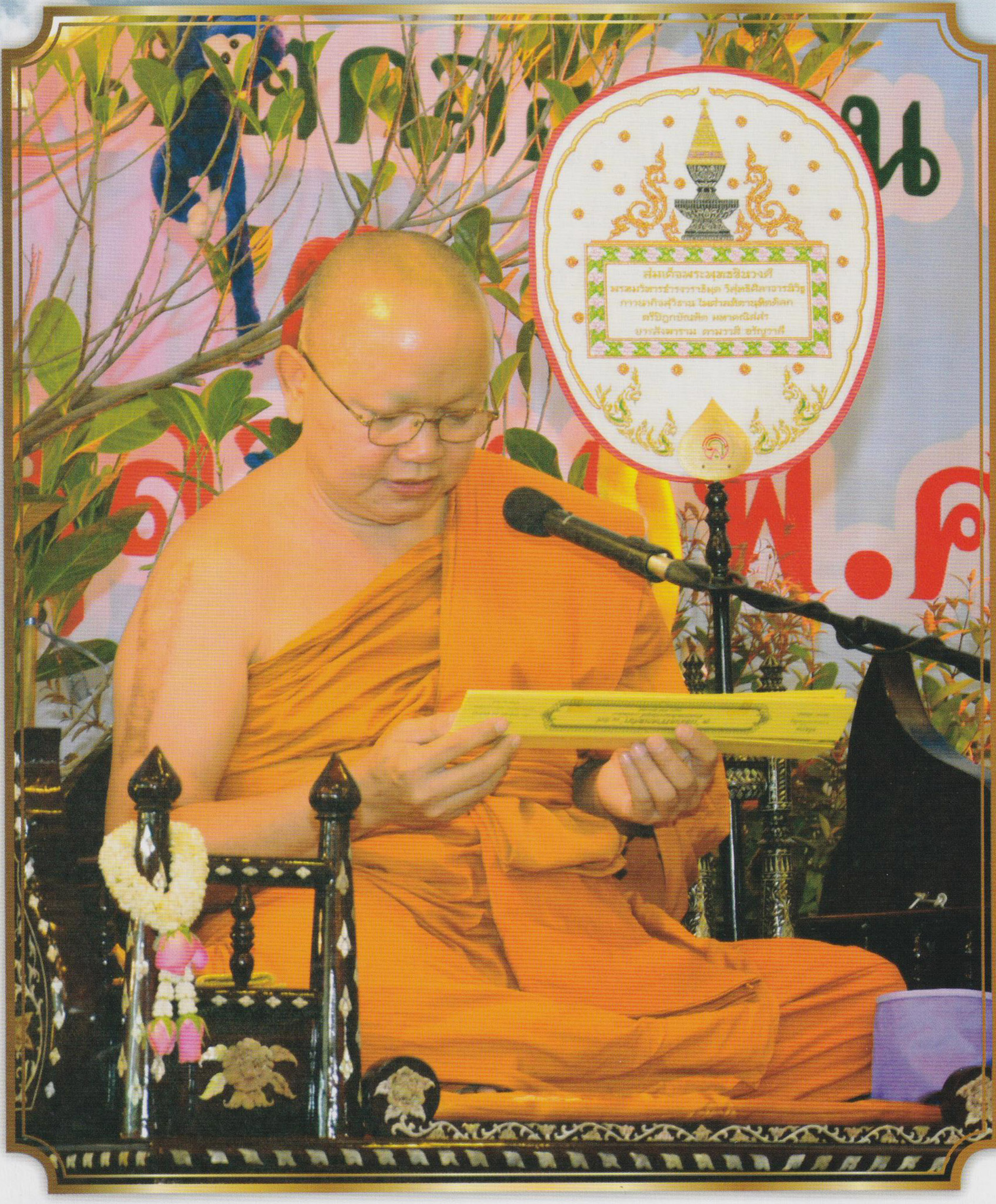
๒. โทษทัณฑ์ของการเป็นหม้าย คือถูกประนามหยามหมิ่นอาจถึงจบชีวิตด้วยการก่อกองไฟให้รุ่งโรจน์แล้วโดดฆ่าตัวตาย

๓. เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม พึงยอมเสียสละประโยชน์สุขส่วนตัว

๔. ยามบุญมีเขาก็ยกยามตกตำเขาก็หยาม ชีวิตมีทั้งชื่นบานและขื่นขม

กัณฑ์ที่ ๔ วนประเวศน์ มี ๕๗ พระคาถา แสดงโดย
พระวิสิทธิญาณเมธี วิ. ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

กัณฑ์ที่ ๔ วนประเวศน์ มี ๕๗ พระคาถา

แสดงโดย...พระวิสุทธิญาณเมธี วิ.

ความย่อ

กล่าวถึงพระเวสสันดร มัทรี ชาลี กัณหา เสด็จมุ่งสู่ป่าเขาคีรีวงกต โดยอาศัยไมตรีจิตมิตรกษัตริย์ เมืองเจตราชทูลระยะทาง จนกระทั่งถึง ทั้งสี่พระองค์ทรงบำเพ็ญพรตอยู่ในนั้นเป็นเวลา ๗ เดือน กษัตริย์เจตราชแต่งตั้งพรานเจตบุตรเป็นผู้อยู่คอยพิทักษ์รักษาสวัสดิภาพของพระเวสสันดร

เนื้อเรื่อง

เมื่อเสด็จด้วยพระบาทถึงเมืองเจตรัฐ พระราชาเสด็จมาต้อนรับและทูลเชิญให้ครองเมืองเจตรัฐนั้น แต่พระเวสสันดรขอไปบำเพ็ญเพียรในป่า กษัตริย์เจตรัฐจึงรับสั่งให้เจตบุตรคอยอารักขาในป่า และถวายน้ำผึ้งและเนื้อให้พระเวสสันดรด้วย เมื่อพระเวสสันดรเดินทางมาถึงเขาวงกต พระนางมัทรีและชาลีกุมาร กัณหากุมารีต่างก็เหน็ดเหนื่อยสะอื้นไห้ด้วยความลำบากยากเข็ญ พระเวสสันดรจึงทรงเปลี่ยนเครื่องทรงเป็นนุ่งห่มของนักบวช พระนางมัทรีก็ทรงบวชเป็นดาบสินี บำเพ็ญศีลกันในป่าอยู่ที่อาศรม พระนางมัทรีต้องปัดกวาดอาศรมทุกวันแล้วก็หาผลไม้ในป่าตักน้ำมาเตรียมไว้ ในป่านั้นอุดมด้วยผลไม้นานาชาติ มีสระโบกขรณีน้ำสะอาดใสไหลเย็น มีพฤกษาร่มรื่นและมีดอกไม้หอมหวลทั่วทั้งป่าราวกับวิมานทิพย์

อานิสงส์

ผู้ใดบูชากัณฑ์เทศน์วนประเวศน์จะได้รับความสุขทั้งโลกนี้และโลกหน้า จะได้เป็นบรมกษัตริย์ในชมพูทวีปเป็นผู้ทรงปรีชา เฉลียวฉลาด สามารถปราบอริราชศัตรูให้ย่อยยับไปฯ

ข้อคิดประจำกัณฑ์

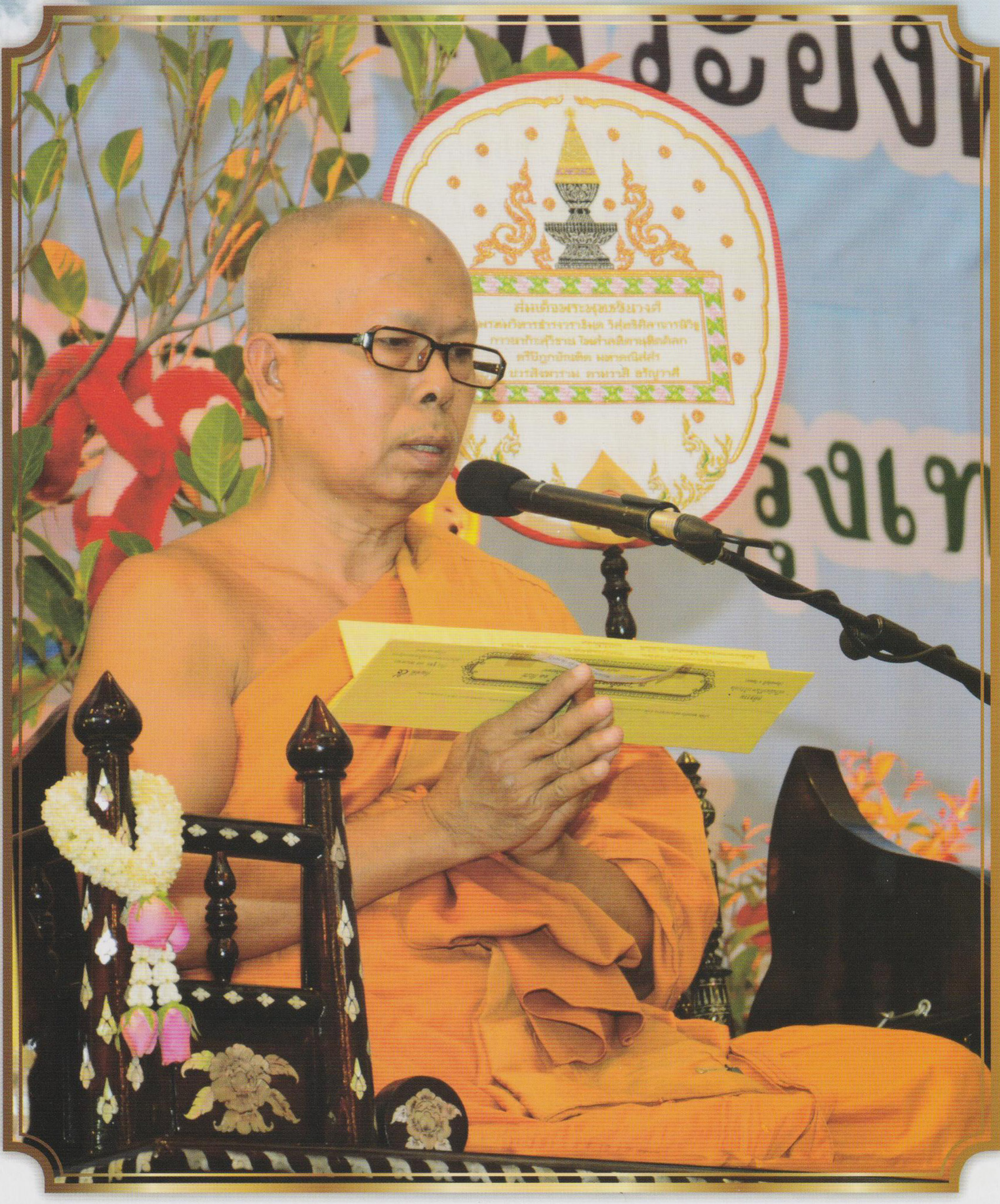
๑. ยามเห็นใจ ยามจน ยามเจ็บ ยามจากเป็นยามที่ควรจะได้รับความเหลียวแล

๒. ผลดีของมิตรแท้ คือ ไม่ทอดทิ้งในยามเพื่อนทุกข์ ช่วยอุ้มชูยามเพื่อนอ่อนล้า ช่วยฉุดดึงยามเพื่อนตกต่ำ

๓. น้ำใจของคนดี หากรู้ชัดว่าปกติสุขของคนส่วนมากจะตั้งอยู่ได้ เพราะการเสียสละของตน ก็สมัครสลัดโอกาสและโชคลาภอันจะพึงได้ ด้วยความชื่นชม

บันทึก

กัณฑ์ที่ ๕ ชูชก มี ๗๙ พระคาถา
แสดงโดย พระมหาประสานชัย เทวกโร

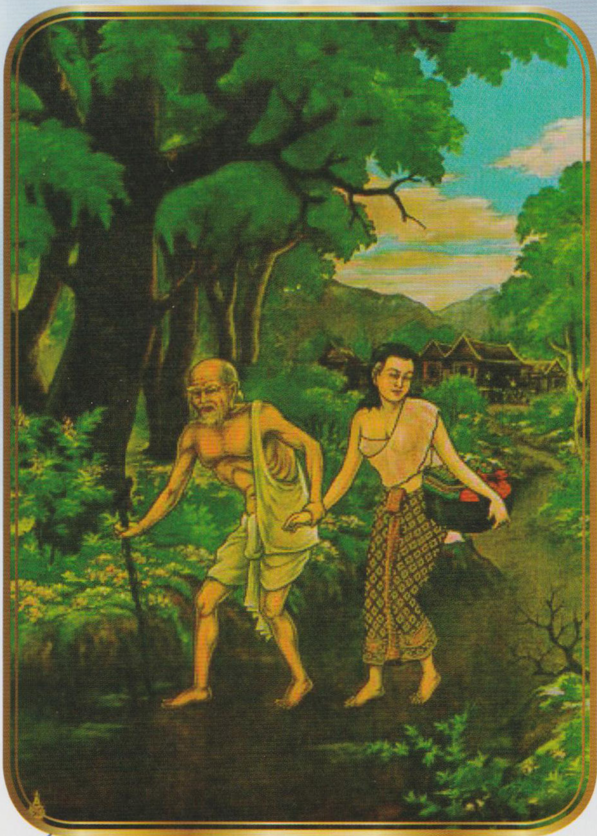

กัณฑ์ที่ ๕ ชูชก มี ๗๙ พระคาถา

แสดงโดย...พระมหาประสานชัย เทวกุโร

ความย่อ

กล่าวถึงเฒ่าชราตาชูชก ได้เร่ร่อนขอทานแล้วนำเงินไปฝากเพื่อนไว้ แต่เพื่อนก็นำเงินไปใช้จนหมด เมื่อชูชกไปทวงจึงไม่มีจะให้ จึงยกนางอมิตตดาธิดาสาวให้แทน นางปฏิบัติต่อสามีดี จนเป็นเหตุให้พราหมณีเพื่อนบ้านพากันอิจฉาด่าว่าตบตี เลยไม่ยอมทำงานนอก และแนะให้เฒ่าชูชกไปทูลขอสองกุมารมาเป็นข้าทาสรับใช้

เนื้อเรื่อง

ชูชก ขอทานเฒ่าอีกด้านหนึ่งนั้น พราหมณ์นาม **"ชูชก"** ได้เที่ยวขอทานเก็บเงินได้ถึง ๑๐๐ กษาปณ์ จึงนำเงินไปฝากเพื่อนไว้พลางคุยอวดเศรษฐีอย่างปีตินัก จากนั้นก็ออกเดินทางตระเวนขอเงินสืบไป ส่วนพราหมณ์ผัวเมียเก็บเงินไว้นานแล้ว เห็นว่าชูชกไม่มาเอาสักที คิดว่าชูชกคงจะตายไปแล้ว จึงชวนกันนำเงินนั้นออกมาใช้จ่ายเสียจนหมดทั้งสิ้น ครั้นชูชกหวนกลับมาทวงเอาเงินสองผัวเมียก็ตกใจงันงกมิรู้จะทำประการใด ด้วยความที่กลัวชูชกจะเอาความจึงตกลงจะยกนางอมิตดาลูกสาวให้แก่ชูชกแทนเงินที่ใช้หมดไป นางอมิตดามีรูปงามและวัยสาว ส่วนชูชกนั้นเฒ่าชราและมีรูปลักษณ์อุบาทว์อัปลักษณ์ยิ่งนัก เมื่อชูชกพานางอมิตดาไปอยู่กินด้วยกันที่หมู่บ้านทุนวิฐ พวกเมียพราหมณ์บ้านอื่นต่างพากันริษยาอิจฉานางอมิตดา พราหมณ์ทั้งหมู่บ้านก็ชื่นชมนางอมิตดาจนมาทุบตีเมียตนกันทุกวัน ด้วยเพราะนางอมิตดานั้นเป็นบุตรกตัญญู เมื่อมาอยู่กับชูชกก็ปรนนิบัติรับใช้ทุกประการมิให้ขาดตกบกพร่อง วาจาก็ไพเราะมิเคยขึ้นเสียงเหล่าเมียของพราหมณ์จึงมาดักนางอมิตดาที่ท่าน้ำ รุมด่าว่านางอมิตดาที่มาเป็นเมียชูชกน่าเกลียดตัวเหม็นน่าขยะแขยง ยอมรับใช้ตาเฒ่าทุกอย่างน่าสมเพช นางอมิตดาถูกรุมด่าก็หิ้วหม้อน้ำร้องไห้กลับบ้าน บอกแก่ชูชกว่าจะไม่ไปตักน้ำและไม่ทำงานบ้านอีกแล้ว ขอให้ชูชกไปทูลขอกัณหาชาลี จากพระเวสสันดรมาช่วยงานบ้านก็แล้วกัน ด้วยความรักภรรยา เฒ่าชูชกจึงเตรียมข้าวตู และถั่วงาใส่ย่ามออกเดินทางไปยังเขาวงกตทันทีในระหว่างเดินทาง ตาเฒ่าชูชกแวะเวียนถามชาวบ้านว่า พระเวสสันดรเสด็จประทับอยู่ ณ ที่แห่งใด

พวกชาวบ้านต่างก็ขว้างอิฐหินเข้าใส่ขอทานเฒ่า แล้วขับไล่ด้วยถ้อยคำหยาบคายต่าง ๆ ว่าเป็นไอ้พวกจัญไร มักขอเอาทุกอย่างจนพระเวสสันดรตกระกำลำบาก เฒ่าชูชกเดินดุ่มเข้าป่าไปเจอสุนัขของเจตบุตรที่อารักขาป่า สุนัขต่างวิ่งกรูเข้าไล่กัดขอทานเฒ่า จนต้องวิ่งขึ้นต้นไม้ด้วยตกใจเสียขวัญ

อานิสงส์

ผู้ใดบูชากัณฑ์ชูชกจะได้บังเกิดในตระกูลกษัตริย์ ประกอบด้วยสมบัติอันงดงามกว่าชนทั้งหลายจะเจรจาปราศรัยก็ไพเราะเสนาะโสต แม้จะได้สามีภรรยาและบุตรธิดาก็ล้วนแต่มีรูปทรงงดงามสอนง่าย

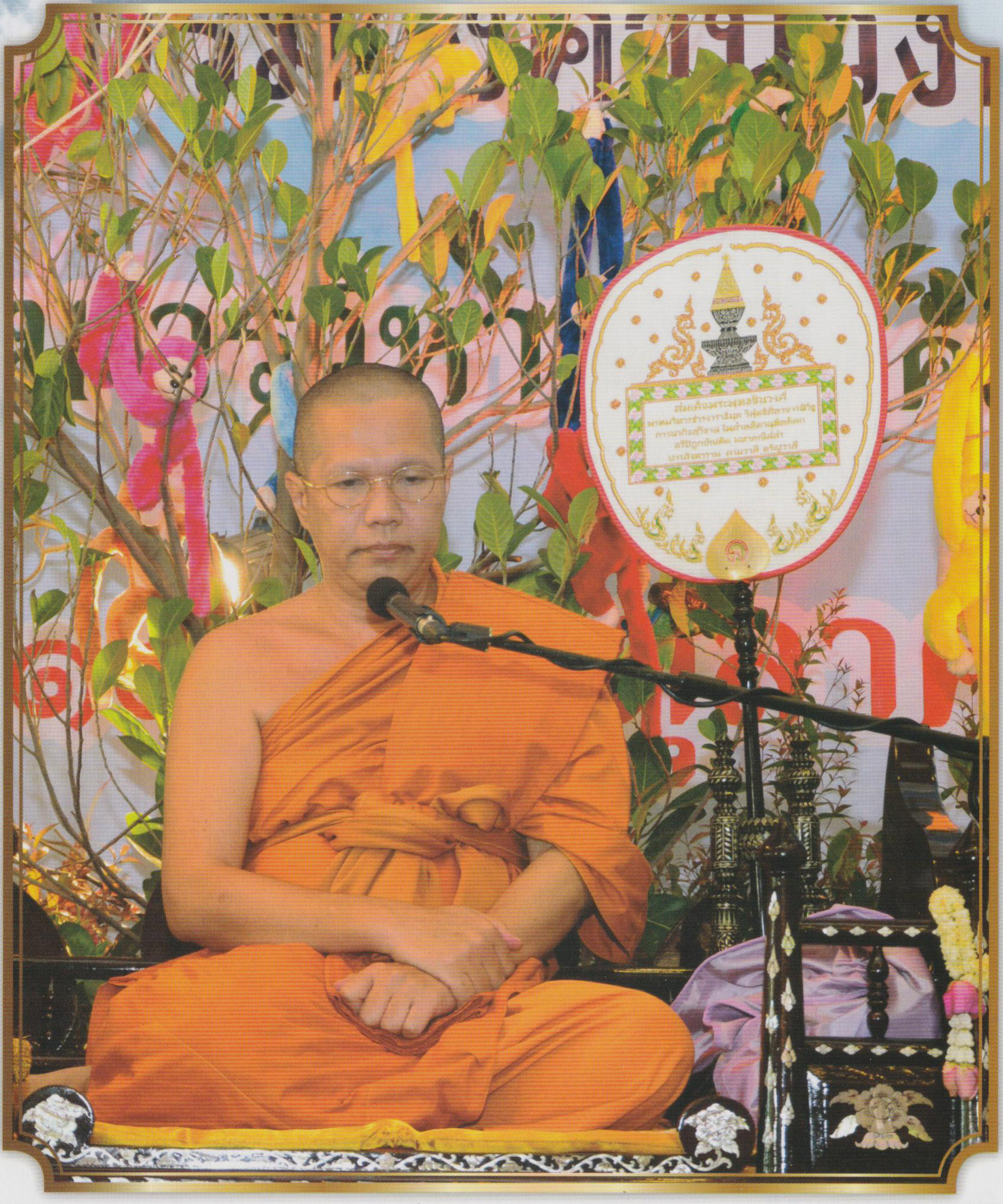
ข้อคิดประจำกัณฑ์

๑. ของที่รักและหวงแหน ที่โบราณห้ามฝากผู้อื่นไว้คือ เงิน ม้า เมีย ยิ่งน้องเมียห้ามฝากเด็ดขาด อันตรายมาก

๒. ภรรยาที่ดีย่อมไม่ย่อหย่อนต่อหน้าที่ ข้าวดำ น้ำตัก ฟืนตอหักหาน้ำร้อน น้ำชาเตรียมไว้เสร็จ

๓. ของไม่คู่ควรย่อมมีปัญหา ตำราหิโตปเทศกล่าวว่า **“ความรู้เป็นพิษเพราะเหตุที่ไม่ใช้ อาหารเป็นพิษเพราะเหตุไฟธาตุไม่ย่อย เมียสาวเป็นพิษเพราะผัวแก”**

กัณฑ์ที่ ๖ จุลพน มี ๓๕ พระคาถา
แสดงโดย พระพิศิษฏ์วิหารการ

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

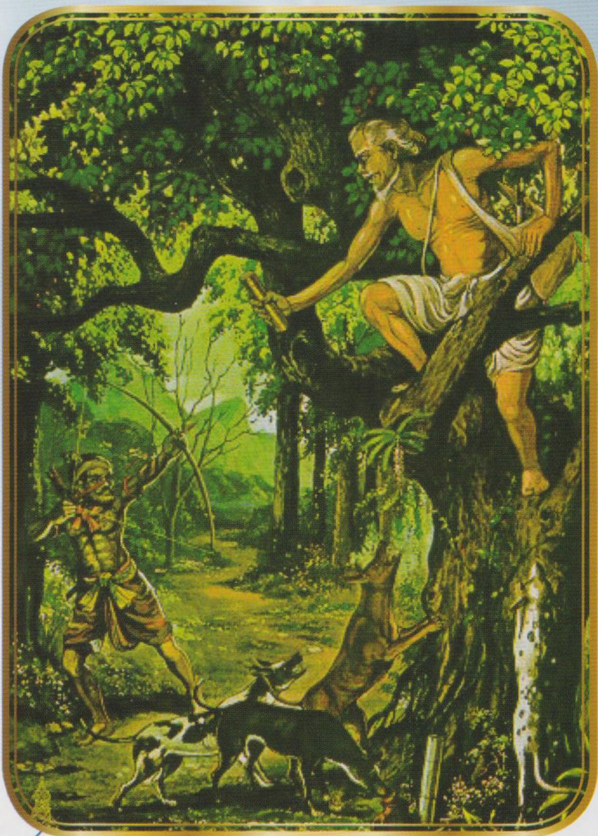

กัณฑ์ที่ ๖ จุลพน มี ๓๕ พระคาถา

แสดงโดย...พระพิศิษฏ์วิหารการ

ความย่อ

กล่าวถึงชูชกเดินทางไปเขาวงกต พบพรานเจตบุตร ชูชกใช้กลอุบายหลอกว่าเป็นราชทูตของพระเจ้ากรุงสัญชัย พร้อมชูกลักพริก กลักขิงเสบียงกรังที่นางอมิตตดาจัดหาให้ ว่าเป็นพระราชสาส์นของพระเจ้ากรุงสัญชัย จนพรานเจตบุตรหลงเชื่อ จึงชี้บอกทางให้ไปจนถึงอาศรมบทของพระอัจจุตฤษี

เนื้อเรื่อง

พรานเจตบุตรผู้มีรูปร่างกำยำไว้หนวดแดงหน้าตาถมึงทึง ก็ถือหน้าไม้อาบยาพิษมาหาชูชกหมายจะฆ่าให้ตาย ตามคำสั่งกษัตริย์เจตรัฐ เฒ่าชูชกเจ้าเล่ห์คิดอุบายเอาตัวรอดจึงตัวสั่นงันงกรีบร้องว่า ตนเองเป็นราชทูตของพระราชา มาทูลเชิญเสด็จพระเวสสันดรกลับวัง เพราะพระราชาทรงอภัยโทษแล้ว พรานเจตบุตรได้ยินก็ดีใจจึงเชื่อคำเท็จนั้น จึงจัดเสบียงเพิ่มให้ชูชกและชี้ทางให้อีกด้วย

อานิสงส์

ผู้ใดบูชากัณฑ์จุลพน แม้จะบังเกิดในปรภพใด ๆ จะเป็นผู้สมบูรณ์ด้วยสมบัติบริวาร จะมีอุทยานอันดารดาษด้วยดอกไม้หอมตลบไป แล้วจะมีสระโบกขรณีอันเต็มไปด้วยปทุมชาติ ครั้นตายไปแล้วก็ได้เสวยทิพยสมบัติในโลกหน้าสืบไปฯ

ข้อคิดประจำกัณฑ์

๑. มีอำนาจหากขาดปัญญาย่อมถูกหลอกได้ง่าย
๒. คนโง่ย่อมเป็นเหยื่อของคนฉลาด
๓. ไว้ใจทาง วางใจคน จะจนใจตัว

บันทึก

กัณฑ์ที่ ๗ มหาพน มี ๘๐ พระคาถา
แสดงโดย พระสมุห์ จีรพัฒน อานนฺโท

กัณฑ์ที่ ๗ มหาพน มี ๘๐ พระคาถา

แสดงโดย...พระสมุห์ จีรพัฒน์ อานนฺโท

ความย่อ

กล่าวถึงชูชกเดินทางไปพบพระอัจจุตฤาษี ได้หลอกลวงพระฤาษีให้หลงกลว่าเป็นกัลยาณมิตรของพระเวสสันดร จนได้พักค้างคืนกับพระฤาษี รุ่งขึ้นพระฤาษีได้ให้กินผลไม้ และชี้ให้ชมเขาลำเนาไพรพร้อมบอกระยะทางสภาพ

ป่า และหนทางที่จะไปสู่เขาวงกตให้แก่ชูชก ซึ่งประกอบไปด้วย เขาใหญ่ สระน้ำ และสัตว์ป่านานาชนิด

เนื้อเรื่อง

เฒ่าชูชกเดินทางไปกลางป่า พบฤๅษีอัตจุตก็เล่าความเท็จอีก ฤๅษีจึงยอมชี้ทางไปอาศรมของพระเวสสันดร เมื่อไปถึงเป็นเวลาพลบค่ำ เฒ่าชูชกก็ซ่อนตัวบนชะง่อนเขาด้วยคิดว่า ต้องรอรุ่งเช้าให้พระนางมัทรีออกไปหาผลไม้ เพราะนางคงไม่ยอมยกลูกให้ใครแน่

อานิสงส์

ผู้ใดบูชากัณฑ์มหาพน จะได้เสวยสมบัติในดาวดึงส์เทวโลกนั้น แล้วจะได้ลงมาเกิดเป็นกษัตริย์มหาศาล มีทรัพย์ศฤงคารบริวารมาก มีอุทยานและสนระโบกขรณีเป็นที่ประพาส เป็นผู้บริบูรณ์ด้วยศักดานุภาพเฟื่องฟุ้งไปทั่วชมพูทวีป อีกทั้งจักได้เสวยอาหารทิพย์เป็นนิจนิรันดรฯ

ข้อคิดประจำกัณฑ์

๑. ฉลาดแต่ขาดเฉลียว มีปัญญาแต่ขาดสติก็เสียทีพลาดท่าได้

๒. สงสารฉิบหาย เชื่อง่ายเป็นทุกข์

๓. คบคนให้ดูหน้า ซื้อผ้าให้ดูเนื้อ ซื้อเสื่อให้ดูลาย

บันทึก

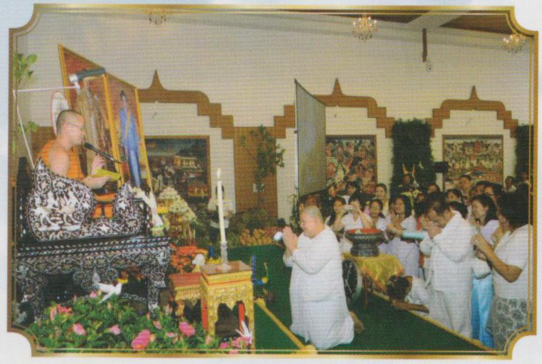

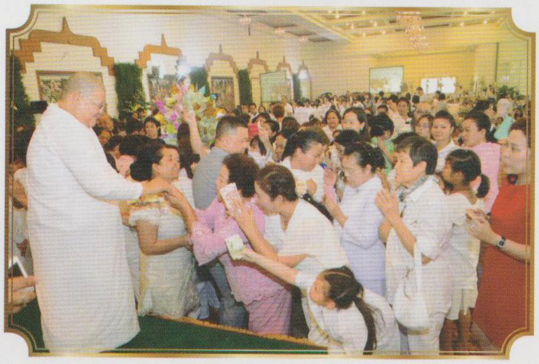
กัณฑ์ที่ ๘ กุมาร มี ๑๐๑ พระคาถา แสดงโดย
พระครูวิศิษฎ์สรการ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสรัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

กุศลแด่
จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรม
ทุกพระองค์
กรุงเทพมหานคร

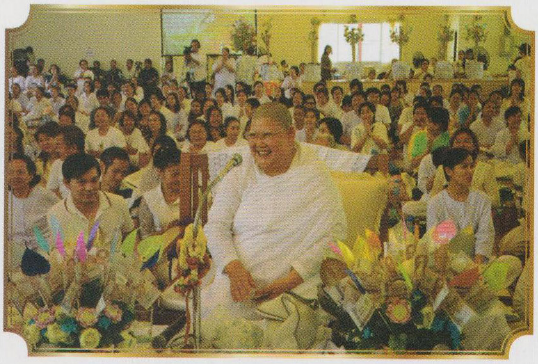

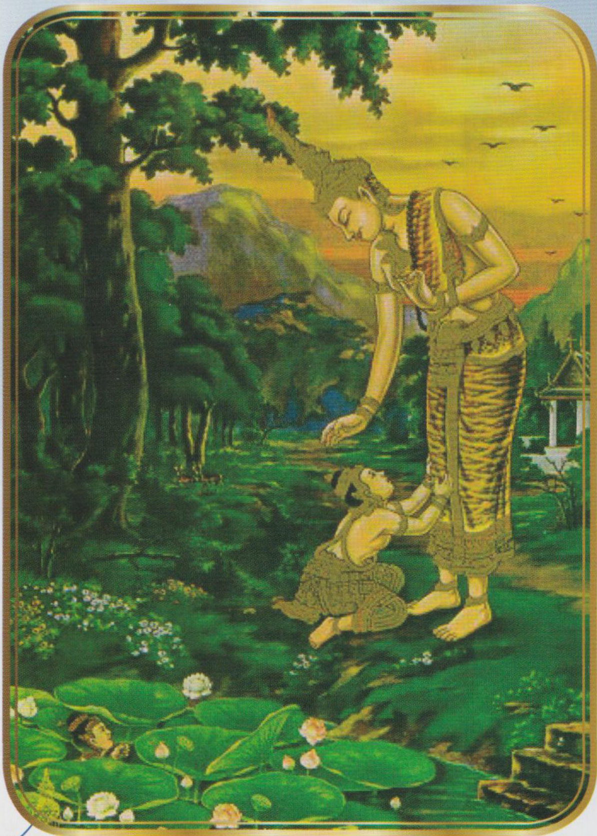

กัณฑ์ที่ ๘ กุมาร มี ๑๐๑ พระคาถา

แสดงโดย...พระครูวิศิษฎ์สรการ

ความย่อ

กล่าวถึงชูชกเดินทางถึงอาศรมของพระเวสสันดร ได้หยุดพักผ่อนที่คาคบไม้ ๑ ราตรี รุ่งขึ้นเมื่อนางมัทรีเข้าป่าหาผลไม้แล้ว ชูชกจึงเข้าเฝ้าทูลขอพระชาลีและกัณหา ก็ทรงประทานให้ สองกุมารได้ยิน จึงตกใจกลัวหนีไปซ่อนตัว

อยู่ในสระ พระเวสสันดรได้ขอร้องให้ทั้งสองพระองค์ออกมา แล้วชูชกก็นำทั้งสองพระองค์ไป

เนื้อเรื่อง

เคราะห์ร้ายมาถึงและในคืนนั้นเอง พระนางมัทรีทรงสุบินร้ายว่า มีบุรุษผิวดำร่างสูงใหญ่นุ่งผ้าย้อมฝาด สองหูทัดดอกไม้แดง มือถือดาบใหญ่ ตรงเข้าจิกพระเกศาแล้วแทงดาบใส่ดวงพระเนตร ควักดวงตาออกไปทั้งสองข้าง จากนั้นกรีดพระอุระควักเอาพระทัยไปทั้งดวง พระนางร้องลั่นสะดุ้งตื่นบรรทมพระวรกายสั่นสะท้าย รีบไปหาพระเวสสันดรเพื่อจะให้ทำนายฝัน แต่เมื่อเข้าไปในอาศรมพระเวสสันดรก็ตรงตรัสว่า "น้องหญิงจงเล่าความอยู่ที่ข้างนอกเถิด" พระนางมัทรีทรงทูลเล่าพระสุบินนั้นพระทัยสั่น พระเวสสันดรทรงทราบว่าจะเกิดอะไรขึ้นในรุ่งเช้า แต่ทรงตรัสแก่พระนางว่าเป็นความตรากตรำลำบากจึงทำให้เกิดธาตุวิปริตดังนี้ เมื่อรุ่งเช้าพระนางมัทรีมีลางสังหรณ์ไม่อยากเสด็จเข้าป่า จึงตรัสสั่งพระโอรสและธิดาให้อยู่ใกล้ ๆ เสด็จพ่อ ครั้นพระนางมัทรีไปแล้ว เฒ่าชูชกจึงรีบเข้าไปยังบริเวณอาศรมทันที เมื่อพระกุมารชาลีเข้าไปถามต้อนรับ ชูชกสังเกตรู้ว่าพระกุมารเป็นเด็กฉลาด จึงทรงร้องตวาดไล่ไปด้วยหวังจะข่มให้กลัวแล้วหนีไป แล้วเฒ่าชูชกก็เข้าเฝ้าพระเวสสันดร พยายามอ้างถึงความลำบากยากเข็ญนานาประการ ในการเดินทางฝ่าอันตรายมาถึงป่านี้ ก็เพื่อขอปิยบุตรไปช่วยงานที่บ้าน เนื่องจากตนจนยากไม่มีเงินซื้อทาสได้ พระเวสสันดรทรงตรัสอนุญาต ชาลีกุมารแอบได้ยินจึงพาน้องสาวไปซ่อนที่ใต้ใบบัวข้างสระน้ำเฒ่าชูชกเห็นเด็กทั้งสองหายไป ก็แกล้งติเตียนตัดพ้อพระเวสสันดร

ด้วยคำบริภาษว่า "ไหนล่ะที่พระองค์บริจาคทาน ปากยกให้แต่ไหนละเด็กร้ายทั้งสองคงจะคิดหนีไปแล้ว พระองค์มิได้มีจิตบริจาคทานตามที่ลั่นสัจจะไว้เลย" เมื่อสดับดังนั้น พระเวสสันดรจึงทรงเสด็จออกตามหาทั่วบริเวณชาลีราชกุมารมิอยากให้พระราชบิดาออกร้องเรียก

นานไป จึงจูงน้องออกมา พระเวสสันดรขอให้กัณหา ชาลี ติดตามเฒ่าชูชกไปเถิด แต่ให้รอร่ำลาพระนางมัทรีก่อน เฒ่าชูชกไม่ยอมฟัง รีบหาเชือกเถาวัลย์มาผูกมัดพระโอรสพระธิดา แล้วเอาหวายเฆี่ยนตีต่อหน้าพระเวสสันดรพลางฉุดกระชากลากไปอย่างโหดเหี้ยม

กัณหา ชาลี ถูกตีรุนแรงก็ร่ำไห้หาพระบิดาพระมารดา พระเวสสันดรทรงกันแสง แต่ก็ตั้งมั่นในสัจจะที่พระองค์ตั้งจิตไว้ ก่อนไปนั้นชูชกว่า ถ้าจะไถ่ตัวกันหาชาลีได้ต้องให้ ทาส ทาสี ช้าง ม้า โคนม ทองคำ สิ่งละ ๑๐๐ แก่ชูชก ครั้นเมื่อเฒ่าร้ายนำตัวพระกุมารและกุมารีไปแล้ว ก็ให้เกิดอัศจรรย์ดินฟ้าวิปโยคครืนครั่น ฟ้าผ่าน่าสะพรึงกลัวไปทั่วป่าหิมพานต์

อานิสงส์

ผู้ใดบูชากัณฑ์กุมาร ย่อมประสบความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนา ครั้นตายไปได้เกิดในฉกามาพจรสวรรค์ในสมัยพระศรีอาริยเมตไตรยมาอุบัติ ก็จะได้พบศาสนาของพระองค์จะได้ถือปฏิสนธิในตระกูลกษัตริย์ ตลอดจนได้สดับฟังพระสัทธรรมเทศนาของพระองค์ แล้วบรรลุพระอรหันตผล พร้อมปฏิสัมภิทาทั้ง ๔ ด้วยบุญราศีที่ได้อบรมไว้ฯ

ข้อคิดประจำกัณฑ์

๑. ความเป็นผู้รู้จักกาลเทศะ ไม่ผลีผลามเข้าไปขอรอจนพระมัทรีเข้าป่าจึงเข้าเฝ้า เพื่อของสองกุมาร เป็นเหตุให้ชูชกประสบผลสำเร็จใจสิ่งที่ตนปรารถนา ดังภาษิตโบราณว่า **“ช้า ๆ จะได้พร้าเล่มงาม ด่วนได้สามผลามมักพลิกแพลง”** ช้าเป็นการนานเป็นคุณ ผู้รู้จักโอกาส มีมารยาท กล้าหาญใจเย็น เป็นสำเร็จ

๒. พ่อแม่ทุกคนรักลูกเหมือนกัน แต่เป็นห่วงไม่เท่ากัน ห่วงหญิงมากกว่าห่วงชาย เพราะท่านเปรียบไว้ว่า **“ลูกหญิงเหมือนข้าวสาร ลูกชายเหมือนข้าวเปลือก”**

๓. สติ เตสัง นิวารณัง สติเป็นเครื่องป้องกันอันตรายทั้งปวงได้ ขันติ สาหสวารณา ขันติป้องกันความหุนหันพลันแล่นได้ เป็นเหตุให้พระเวสสันดรไม่ประหารชูชกด้วยพระขรรค์ เมื่อถูกชูชกประนาม

๔. วิสัยหญิงนั้น แม้จะมากอยู่ด้วยเมตตากรุณา ชอบปลดเปลื้องทุกข์แก่ผู้อื่นก็จริงอยู่ แต่เว้นอย่างเดียว ที่ผู้หญิงนั้นไม่มีวันจะสละสิ่งนั้น คือ **“ลูก”**

บันทึก

กัณฑ์ที่ ๙ มัทรี มี ๙๐ พระคาถา แสดงโดย
พระครูสังฆบริบาล ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

กัณฑ์ที่ ๙ มัทรี มี ๙๐ พระคาถา

แสดงโดย...พระครูสังฆบริบาล

ความย่อ

กล่าวถึงพระนางมัทรีเข้าป่าหาผลไม้ แล้วเจอเหตุการณ์มหัศจรรย์ต่าง ๆ จึงเดินทางกลับอาศรม ก็เกิดพายุใหญ่ มืดครึ้มไปทั่วบริเวณ อีกทั้งยังมีสิงห์สาราสัตว์ร้าย มาขวางทางไว้ เมื่อมาถึงอาศรมได้ทราบความ ทำให้พระองค์

เสียพระทัยมาก จนสลบไป หลังจากฟื้นคืนสติกลับมา พระนางก็อนุโมทนากับพระเวสสันดรด้วย

เนื้อเรื่อง

รุ่งเช้าพระนางมัทรี เข้าป่าหาผลไม้ “เกิดเหตุแปลกประหลาดมหัศจรรย์ ผลไม้เผือกมันช่างหายากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นมะม่วงมัน ลูกจันทน์ ลิ้นจี่ น้อยหน่า สาลี่ ละมุด พุทรา ไม่มีให้เก็บเหมือนดังกับวันก่อน นางรีบย้อนกลับเคหา ก็เกิดพายุใหญ่ จนมืดครึ้มไปทั่วทั้งป่า ท้องฟ้าสีแดงปานเลือดละเลง ทั้งแปดทิศปรากฏมืดมนไปหมดอย่างไม่เคยมี พระนางทรงห่วงหน้าพะวงหลัง เกรงจะมีภัยแต่พระเวสสันดรา กัณหาและชาลีพระนางมัทรีรีบยกหาบใส่บ่ารีบเดินทาง พอถึงช่องแคบระหว่างเขาคีรี เป็นตรอกน้อยรอยวิถีทางที่เฉพาะจะต้องเสด็จผ่าน ก็พบกับสองเสือสามสัตว์มานอนสกัดหน้า เทวดาสามองค์แปลงร่างเป็นราชสีห์ เสือเหลือง เสือโคร่งสกัดทางนางไว้เพื่อมิให้พระนางมัทรีติดตามกัณหา ชาลีได้ทัน แต่ถึงกระนั้น เมื่อยามทุกข์เข้าบีบคั้น ความรักลูก ความห่วงพระภัสดา พระนางจึงก้มกราบวิงวอน ขอหนทางต่อพญาสัตว์ทั้งสาม เมื่อได้หนทางแล้ว พระนางก็รีบเสด็จกลับอาศรมเมื่อมาถึงอาศรม ไม่พบกัณหา ชาลี พระนางก็ร้องเรียกหาว่า”ชาลี กัณหา แม่มาถึงแล้ว เหตุไฉนไยพระลูกแก้วจึงไม่มารับเล่าหลากแก่ใจ แต่ก่อนร่อนชะไรสิพร้อมเพรียง เจ้าเคยวิ่งระรี่เรียงเคียงแข่งกันมารับพระมารดา เคยแย้มสรวลสำรวจร่า ระรื่นเริงรีบรับเอาขอคาน แล้วก็พากันกราบกรานพระชนนี พ่อชาลี ก็จะรับเอาผลไม้ แม่กัณหาก็จะอ้อนวอนไหว้จะเสวยนม ผทมเหนือพระเพลาพลาง เจ้าเคยฉอเลาะแม่

ต่าง ๆ ตามประสาทารกเจริญใจฯ” บัดนี้ลูกรักทั้งคู่ไปไหนเสีย จึงมิมารับแม่เล่า ครั้นเข้าไปถามพระเวสสันดรก็ถูกตัดพ้อต่อว่าต่าง ๆ จนพระนางมัทรีถึงวิสัญญีภาพสลบลง พระเวสสันดรทรงปฐมพยาบาลจนพระนางมัทรีฟื้น แล้วจึงแจ้งความจริงว่า พระองค์ได้ทรงยกลูกรักชายหญิงทั้งสอง มอบให้แก่ชูชกไปแล้วตั้งแต่เมื่อวาน พระนางก็อนุโมทนาซึ่งทานนั้นด้วย

อานิสงส์

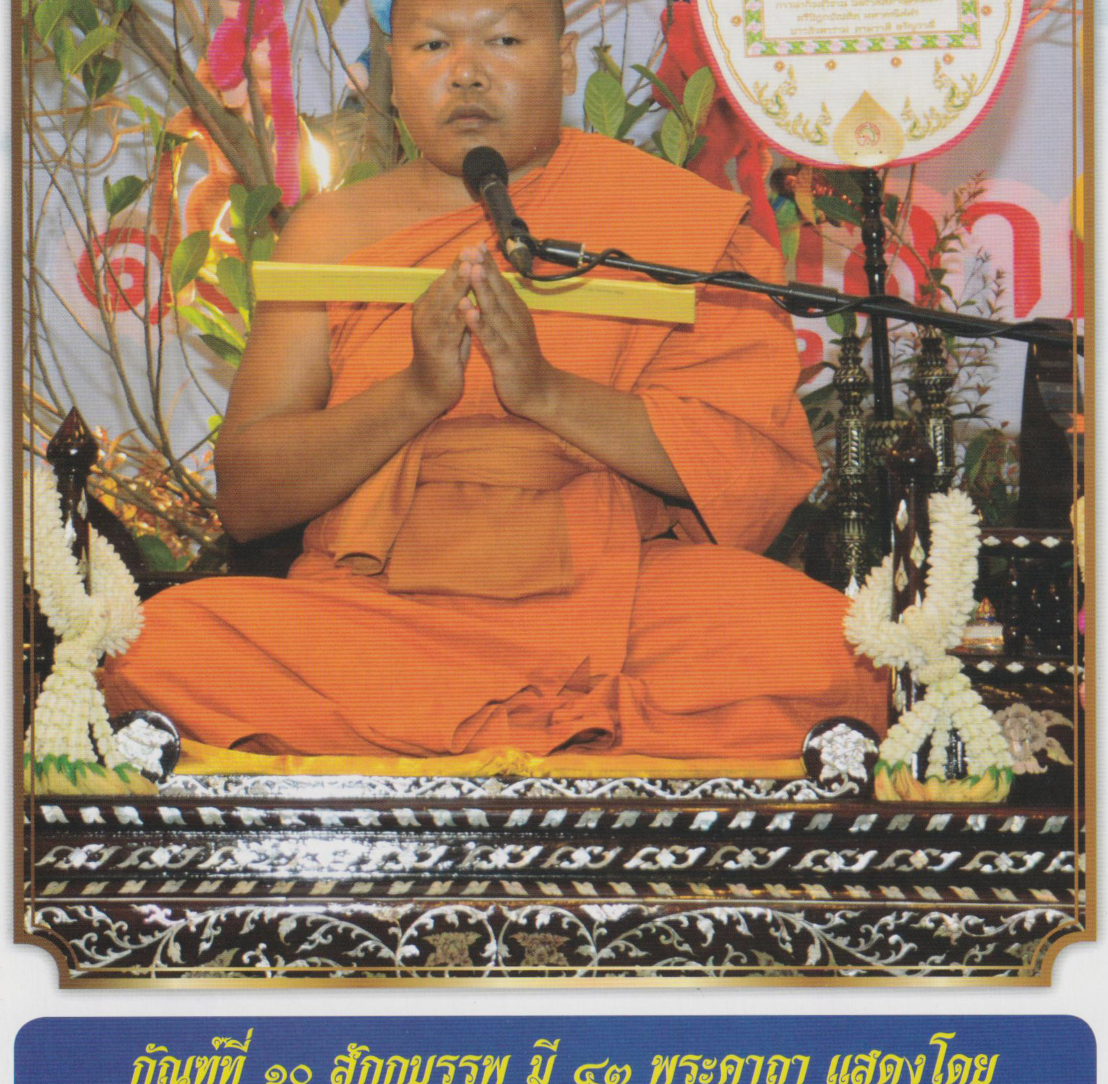
ผู้ใดบูชากัณฑ์มัทรี เกิดในโลกหน้าจะเป็นผู้มั่งคั่ง สมบูรณ์ด้วยทรัพย์สมบัติ เป็นผู้มีอายุยืนยาว ทั้งประกอบด้วยรูปโฉมงดงามกว่าคนทั้งหลายจะไปในที่แห่งใดก็จะมีแต่ความสุขความเจริญทุกหนแห่ง

ข้อคิดประจำกัณฑ์

ลูกคือแก้วตาดวงใจของผู้เป็นพ่อแม่ “ลูกดีเป็นที่ชื่นใจของพ่อแม่ ลูกแย่พ่อแม่ช้ำใจ” รักใครเล่าจะเท่าพ่อแม่รัก ห่วงใดเล่าจะเท่าพ่อแม่ห่วง หวงใดเล่าจะเท่าพ่อแม่หวง ให้ใครเล่าจะเท่าพ่อแม่ให้ เพราะฉะนั้นพึงเป็นลูกแก้วลูกขวัญ ลูกกตัญญู ที่ชาวโลกชื่นชม พรหมก็สรรเสริญฯ

กัณฑ์ที่ ๑๐ สักกบรรพ มี ๔๓ พระคาถา แสดงโดย
พระครูภาวนาวีรานุสิฐ วิ. ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

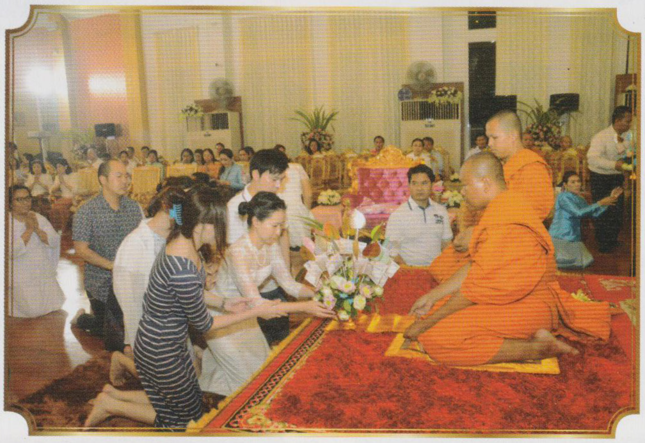

กัณฑ์ที่ ๑๐ สักกบรรพ มี ๔๓ พระคาถา

แสดงโดย...พระครูภาวนาวีรานุสิฐ วิ.

ความย่อ

กล่าวถึงพระอินทร์ เกรงว่าจะมีผู้มาขอพระนางมัทรีไปอีก จักไม่มีผู้ปรนนิบัติพรเวสสันดร พระโพธิญาณจักเป็นอันตราย จึงได้แปลงเป็นพราหมณ์ชราลงมาขอ เมื่อได้แล้วไม่เอาไป กลับถวายคืนแก่พระเวสสันดร โดยห้าม

ประทานนางแก่ผู้ใดอีก พร้อมทั้งประสาทพร ๘ ประการ ให้แก่พระเวสสันดร แล้วจึงเสด็จกลับสู่สวรรค์

เนื้อเรื่อง

ขณะนั้นท้าวสหัสนัยบนสวรรค์ เกรงว่าจะมีชายโฉดมาทูลขอพระนางมัทรี จึงจำแลงกายเป็นนักบวชชรามาทูลขอพระนาง พระเวสสันดรทรงยินดีบริจาคทานให้ แต่นักบวชชราเมื่อได้รับแล้วก็ไม่เอาไป กลับถวายคืนแก่พระเวสสันดร โดยห้ามพระองค์ประทานนางแก่ผู้ใดอีก องค์อินทร์ประสาทพรก่อนกลับได้ประสาทพรให้พระเวสสันดร ๘ ประการ คือ

๑. ให้ทรงได้รับอภัยโทษ
๒. ให้ทรงช่วยคนถูกฆ่าได้
๓. ให้ไพร่ฟ้าได้พึ่งพา
๔. ให้มั่นคงในมเหสี ไม่ลุ่มหลงสตรีอื่น
๕. ให้ได้สืบสันติวงศ์
๖. ให้มีสิ่งของบริจาคทานมิสิ้น
๗. ให้มีอาหารทิพย์พอเพียงทุกรุ่งเช้า
๘. ให้ได้สำเร็จพระโพธิญาณ แล้วท้าวสหัสนัยก็เนรมิตรร่างเป็นพระอินทร์เหาะขึ้นฟ้าไปทันที

อานิสงส์

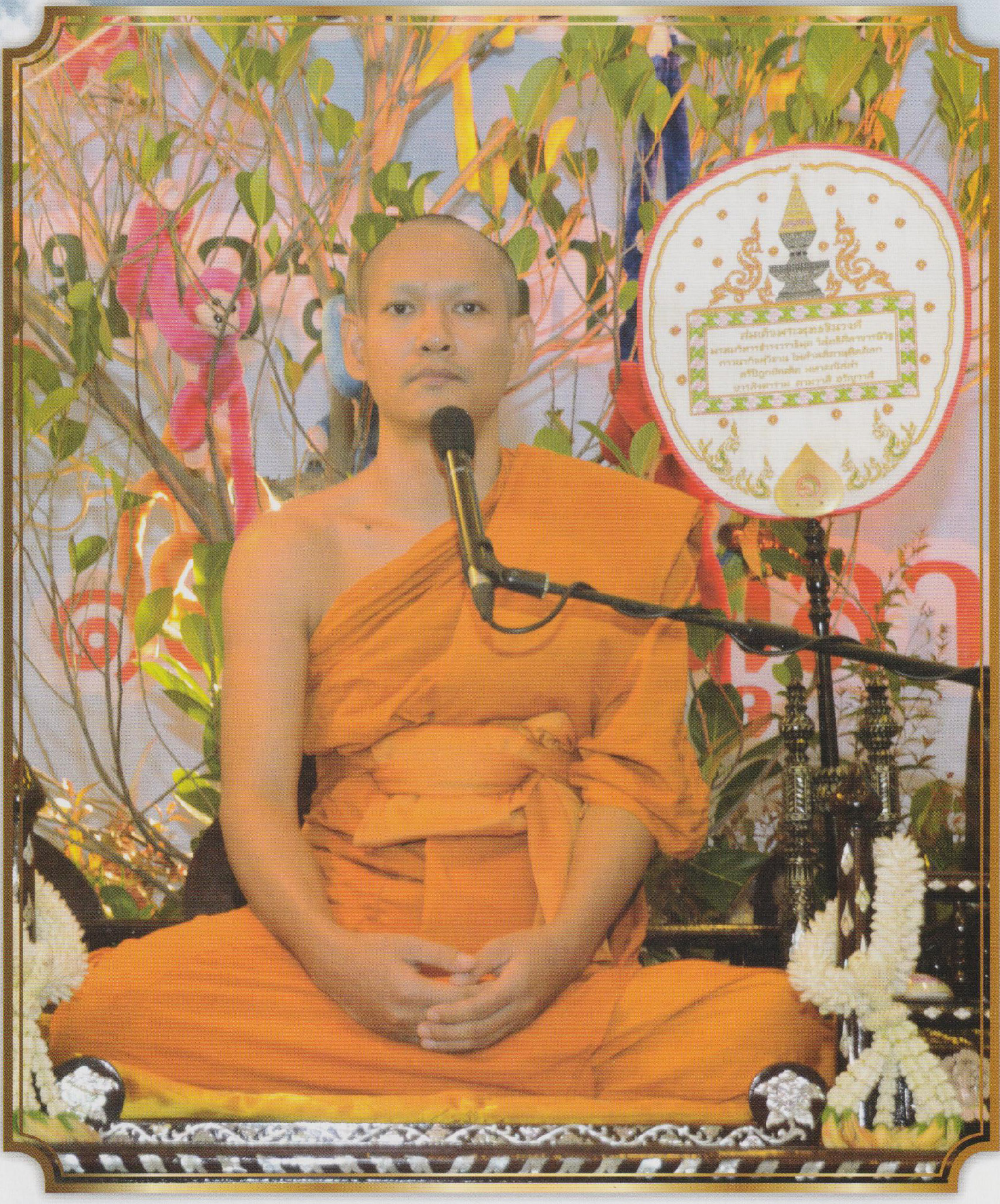
ผู้ใดบูชากัณฑ์สักกบรรพ จะได้เป็นผู้เจริญด้วยลาภยศ ตลอดจนจตุรพิธพรทั้ง ๔ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ตลอดกาลฯ

ข้อคิดประจำกัณฑ์

การทำดีแม้ไม่มีคนเห็น ก็เป็นความดีอยู่วันยังค่ำ ดุจทองคำแม้จะอยู่ในตู้โชว์ หรือในกำปั่นก็เป็นทองคำอยู่นั่นเอง เข้าลักษณะว่า ความ(ของ)ดีดีเด็ดเหมือนเพชรเหมือนทอง ถึงไร้เจ้าของก็เหมือนตัวยัง ถึงใส่ตู้อุด ถึงขุดหลุมฝังก็มีวันปลั่งอะหลั่งฉั่งชู การทำความดีแม้ไม่มีคนเห็น แต่เทพยดาอารักษ์เบื้องบนท่านย่อมรู้

กัณฑ์ที่ ๑๑ มหาราช มี ๖๙ พระคาถา แสดงโดย
พระมหาสมนึก เตชปญฺโญ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

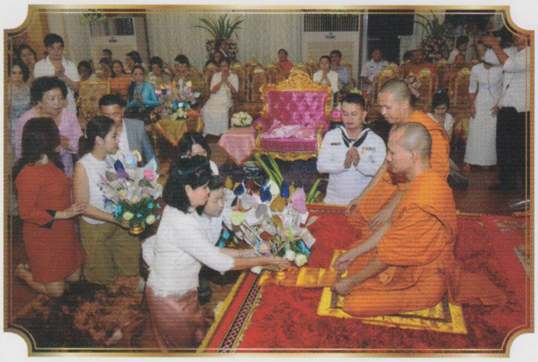

เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

กัณฑ์ที่ ๑๑ มหาราช มี ๖๙ พระคาถา

แสดงโดย...พระมหาสมนึก เตชปญฺโญ

ความย่อ

กล่าวถึงชูชกได้พาสองกุมารหลงทางไปจนถึงเมืองสีพี จนกระทั่งได้พบกับพระเจ้าปู่พระเจ้าย่า จึงรับสั่งให้ไถ่ถอนตัวทั้งสองพระองค์ และพระราชทานเลี้ยงอาหารชั้นดีแก่ชูชก ชูชกไม่มีวาสนาเพราะบริโภคมากเกิน

ไป เป็นเหตุให้ไฟธาตุพิการอาหารไม่ย่อยจนถึงแก่ความตาย พระเจ้าสญชัยรับสั่งให้เตรียมกองทัพไปรับสองพระองค์

เนื้อเรื่อง

ด้านชูชกเฒ่านั้นฉุดลากสองกุมารน้อยไปพลางทุบตีไปพลาง ด้วยหวังจะกลับไปหาภรรยาโดยเร็ว เมื่อถึงทางแยกเข้าเมืองกลิงคราฐ เทพยดาก็ดลบันดาลให้ชูชกเดินเข้ามาในเมืองสีพีรัฐ พระเจ้ากรุงสัญชัยก็ได้ทรงสุบินประหลาดว่า มีชายอัปลักษณ์นำดอกบัวตูมและดอกบัวบานมาถวายให้พระองค์รับมาทัดที่พระกรรณแล้วก็ทรงตื่นบรรทม เหล่าโหรก็ถวายคำทำนายว่า พระราชวงศ์ที่จากพลัดไปจะเสด็จคืนวัง วันรุ่งขึ้นนั้นเฒ่าชูชกจูงกุมารน้อยผ่านหน้าพระลาน พระราชาทรงเฉลียวพระทัย จึงให้เรียกตัวเฒ่าอัปลักษณ์และกุมารน้อย มอมแมมแต่ผิวพรรณเปล่งปลั่งนั้นเข้ามาเฝ้า เมื่อพระราชาสอบถาม ชูชกก็กราบทูลว่าได้รับบริจาคมามิได้ไปฉุดคร่ามาที่ใด พระราชาจึงทรงรู้ว่า ๒ กุมารน้อยนั้นเป็นหลานของพระองค์ จึงทรงไถ่ตัวหลานและพระราชทานรางวัลให้แก่ชูชกมากมาย ทั้งยังจัดอาหารคาวหวานชั้นเลิศมาให้แก่ชูชกอีกด้วย ขอทานเฒ่าไม่เคยเห็นอาหารชั้นดี มีความโลภจะกินให้หมดจึงกินเข้าไปไม่หยุดจนกระทั่งท้องแตกตายไป พระราชาเจ้ากรุงสัญชัยทรงจัดพิธีเวียนเทียนบายศรี สมโภชรับขวัญหลานเป็นที่ยิ่งใหญ่สมเกียรติ ครั้นแล้วก็ทรงถามถึงพระนางมัทรีและพระเวสสันดร ที่จากไปนานเป็นเวลา ๑ ปี ๑๕ วันแล้ว "พระมารดาทรงลำบากเหลือแสนพระเจ้าข้า" ชาลีราชกุมารทูลพระราชาด้วยสุระเสียงกำสรดยิ่งนัก เสด็จคืนเวียงวังพระราชาจึงทรงให้จัดขบวน

แต่งกองเกียรติยศ ยกออกนครไปรับพระเวสสันดร กลับสู่เวียงวังด้วยทรงคิดถึงราชบุตรและสำนึกผิดแล้ว

อานิสงส์

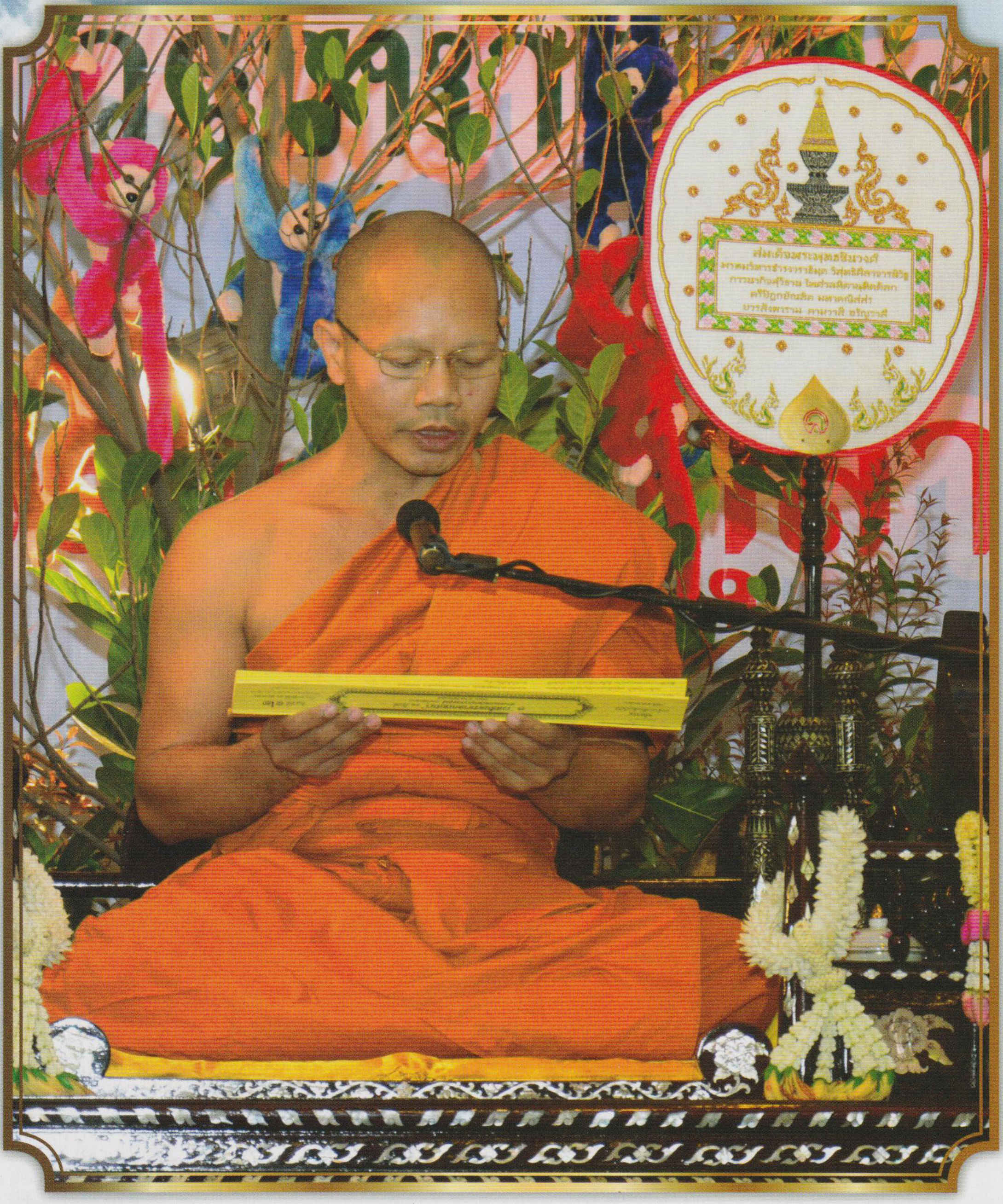
ผู้ใดบูชากัณฑ์มหาราชจะได้มนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติ เมื่อเกิดเป็นมนุษย์จะได้เป็นพระราชา เมื่อจากโลกมนุษย์ไป ก็จะได้ไปเสวยทิพยสมบัติในฉกามาพจรสวรรค์ มีนางเทพอัปสรเป็นบริวาร ครั้นบารมีแก่กล้าก็จะได้นิพพานสมบัติ อันตัดเสียซึ่งชาติ ชรา พยาธิ มรณะ พ้นจากโอฆะทั้งสามมีกาโมฆะเป็นต้นฯ

ข้อคิดประจำกัณฑ์

คนดีตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ ย่อมได้รับความปกป้องคุ้มครองภัยในที่ทุกสถาน

กัณฑ์ที่ ๑๒ ฉกษัตริย์ มี ๓๖ พระคาถา
แสดงโดย พระมานัส โสภณจิตฺโต

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
ทุกพระองค์
กรุงเทพมหานคร
๒๕๕๗

และพระ

กัณฑ์ที่ ๑๒ ฉกษัตริย์ มี ๓๖ พระคาถา

แสดงโดย...พระมานัส โสภณจิตฺโต

ความย่อ

กล่าวถึงพระเจ้ากรุงสัญชัยและจตุรงคเสนา เดินทางไปถึงเขาวงกต กษัตริย์ทั้ง ๖ พระองค์ได้มาพบกันในกลางป่า โดยมิได้คาดฝัน ก็ทรงวิปโยคโศกศัลย์จนถึงวิสัญญีภาพสลบลง ฝนโบกขรพรรษบันดาลตกลงมาให้ทรงฟื้น แล้วพากันขอลุโทษและทูลอาราธนาให้ลาผนวช

เนื้อเรื่อง

การเสด็จพระราชดำเนินของพระเจ้ากรุงสัญชัยและจตุรงคเสนาเป็นขบวนเสด็จ จากกรุงเชตุดรนครหลวง ถึงเขาวงกตเป็นระยะทาง ๖๐ โยชน์ เท่ากับ ๙๖๐ กิโลเมตร กษัตริย์ทั้ง ๖ พระองค์ได้มาพบกันด้วยในกลางป่าโดยมิได้คาดฝัน จึงได้ร่วมเดินทางไปยังเขาวงกตพร้อมกันกองขบวนเกียรติยศพร้อมมโหรีและไพร่พล ก็เคลื่อนสู่ป่าด้วยเสียงอันกึกก้องลั่นป่า พระเวสสันดรเข้าพระทัยว่า กองในพระราชวังคงจะมาประหารพระองค์ จึงทรงพาพระนางมัทรีไปหลบซ่อนในพุ่มไม้ ครั้นพระเจ้ากรุงสัญชัยบอกความให้ทราบ พระนางมัทรีก็ออกมาถวายบังคม ต่างก็รำไห้ด้วยสลดใจกันถ้วนทั่วในเคราะห์กรรมนี้ แม้บรรดาเสนาอำมาตย์และนางกำนัลต่างก็ร้องไห้กันทั่ว พระราชาตรัสให้พระเวสสันดรลาผนวชกลับคืนสู่เวียงวัง พระนางผุสดีก็ขอให้พระนางมัทรีคืนสู่พระราชวังเถิด พระนางมัทรีได้แต่กันแสงสวมกอดกัณหาพระธิดา และพระโอรสชาลีไว้แนบอกด้วยทรงคิดถึงยิ่ง บริเวณป่าเต็มไปด้วยเสียงคร่ำครวญระงมจนหมดสติไปทั้งสิ้น พระอินทร์บนสรวงสวรรค์เล็งทิพยเนตรเห็นดังนั้นจึงทรงบันดาลสายฝนให้โปรยปรายเป็นอัศจรรย์ ในป่าชุ่มชื้นด้วยในโบกขรพรรษที่มิสาดให้ผู้ใดเปียกปอน บรรดาพระราชวงศ์ก็ทรงฟื้นขึ้นมาด้วยความแช่มชื่นปราโมทย์ หลังจากนั้นได้ขอลุแก่โทษและทูลอาราธนาให้พระเวสสันดรทรงลาผนวช

อานิสงส์

ผู้ใดบูชากัณฑ์ฉกษัตริย์ จะได้เป็นผู้เจริญด้วยพร ๔ ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ทุก ๆ ชาติแลฯ

ข้อคิดประจำกัณฑ์

๑. พรากมีวันพบ จากมีวันเจอ จากกันยามเป็นได้เห็นน้ำใจจากกันยามตายได้เห็นน้ำตา

๒. การให้อภัยเป็นเพราะได้สำนึกเป็นเหตุให้ลบรอยร้าวฉานบันดาลสันติสุขแก่ส่วนรวม

๓. สี่เท้ายังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้ผิด บรรพชิตยังรู้เผลอ ความผิดพลาดเป็นเรื่องของมนุษย์ แต่การให้อภัยเป็นวิสัยของเทวดา

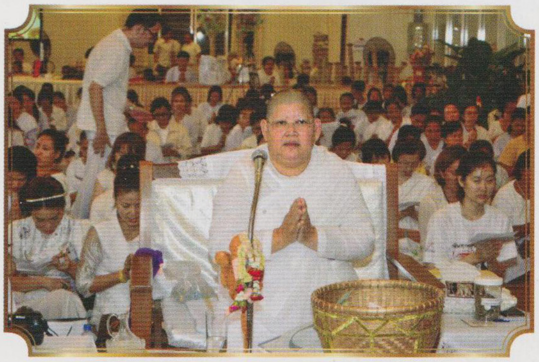

กัณฑ์ที่ ๑๓ นครกัณฑ์ มี ๔๘ พระคาถา แสดงโดย
พระมหามานิตย์ วิริยธโร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

ทุกพระองค์
กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๕๗

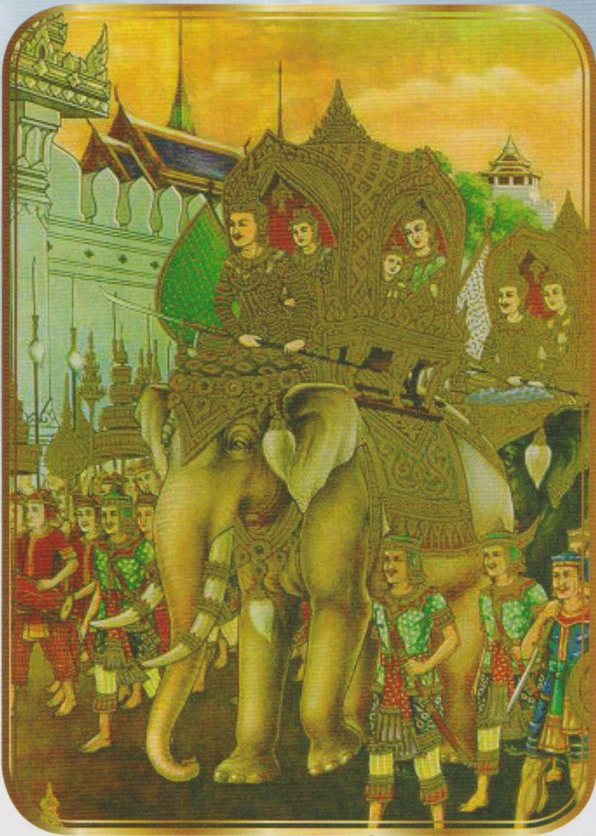

กัณฑ์ที่ ๑๓ นครกัณฑ์ มี ๔๘ พระคาถา

แสดงโดย...พระมหามานิตย์ วิริยธโร

ความย่อ

กล่าวถึงพระเวสสันดรเมื่อลาผนวชแล้ว ทรงสั่งลาพระอาศรม รับพระราชทานเครื่องทรงกษัตริย์ แล้วเสด็จกลับไปครองเมืองสีพี ด้วยความร่มเย็นเป็นสุขจนพระชนมายุ ๑๒๐ พรรษา จึงสวรรคตแล้วไปปรากฏอุบัติเป็นท้าวสันดุสิตเทพบุตร บนสวรรค์ชั้นดุสิต

เนื้อเรื่อง

เมื่อทรงลาผนวชแล้ว ทรงสั่งลาพระอาศรม รับเครื่องทรงกษัตริย์ แล้วเสด็จกลับไปครองเมืองสีพีพระเวสสันดรเสด็จขึ้นครองราชย์ครองแผ่นดิน ทำให้ไพร่ฟ้าเสนาอำมาตย์มีสุขสงบกันทั่วทั้งแคว้น ชาวเมืองต่างก็หมั่นถือศีลบำเพ็ญกุศลตามสัตย์อธิษฐานของพระเวสสันดร กษัตริย์เมืองกลิงคราฐก็นำช้างปัจจัยนาเคนทร์มาถวายคืน เพราะบ้านเมืองมีฝนตกต้องตามฤดูกาลแล้ว พระเวสสันดรก็ทรงอยู่ในทศพิธราชธรรม และยังคงทรงบริจาคทาน จนพระชนมายุได้ ๑๒๐ พรรษาจึงสวรรคตแล้วไปปรากฏอุบัติเป็นท้าวสันดุสิตเทพบุตร บนสวรรค์ชั้นดุสิตรวมระยะเวลาที่พระเวสสันดร มัทรี ชาลี กัณหา ต้องนิราศจากพระนครไปอยู่ป่า เป็นเวลา ๑ ปี ๑๕ วัน

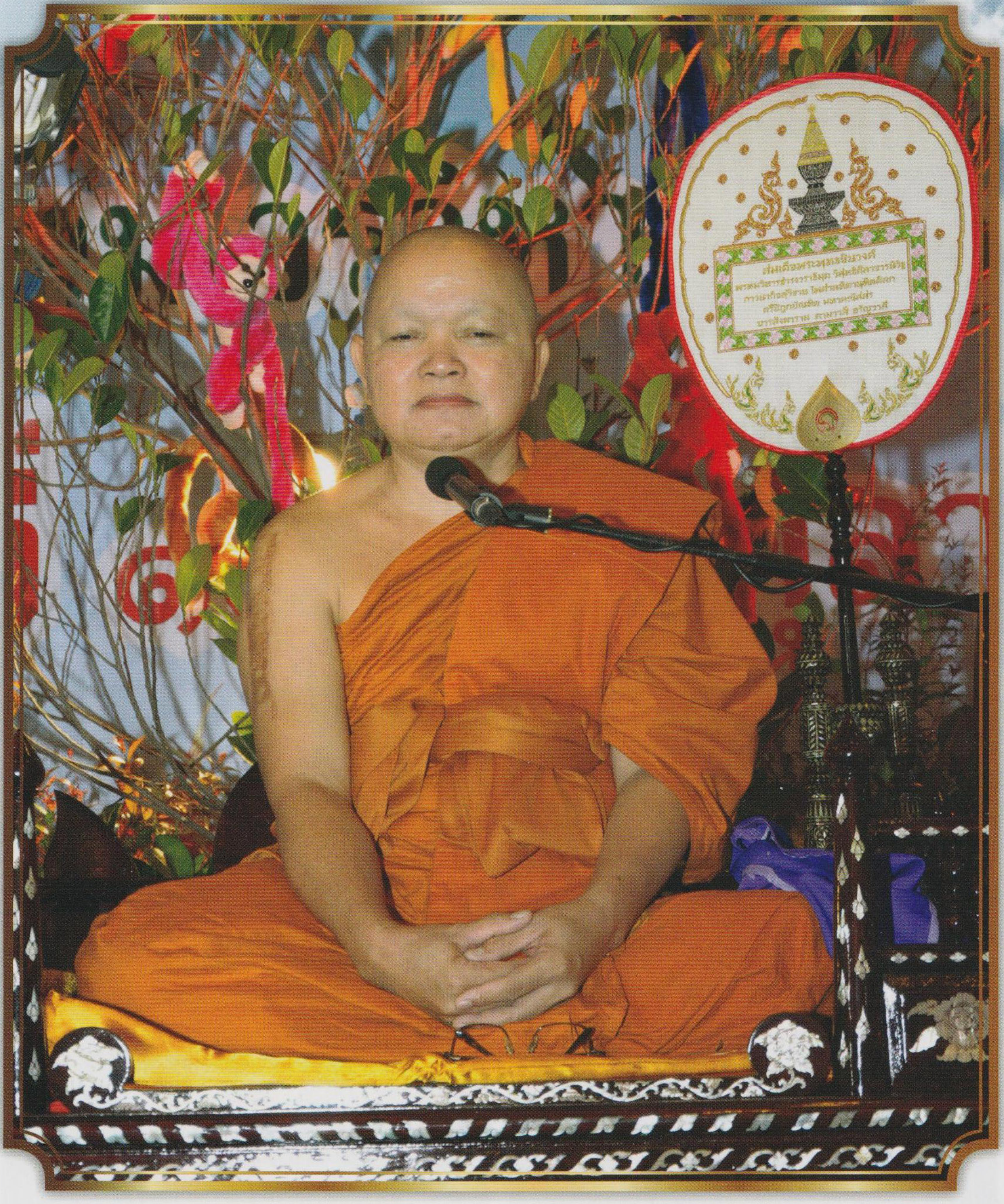
อานิสงส์

ผู้ใดบูชากัณฑ์นครกัณฑ์ จะได้เป็นผู้บริบูรณ์ด้วยวงศาคณาญาติ ข้าทาสชายหญิง ธิดาสามี หรือบิดามารดาเป็นต้น อยู่พร้อมหน้ากันโดยความผาสุก ปราศจากโรคาพาธทั้งปวง จะทำการใด ๆ ก็พร้อมเพรียงกัน ยังการงานนั้น ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ข้อคิดประจำกัณฑ์

การทำความดี ย่อมได้รับผลดีตอบแทน
การใช้ธรรมะในการปกครองย่อมทำให้เกิดความสงบร่มเย็น

เทศน์กัณฑ์คาถาพัน ผูกที่ ๒
แสดงโดย พระวิสุทธิญาณเมธี วิ.

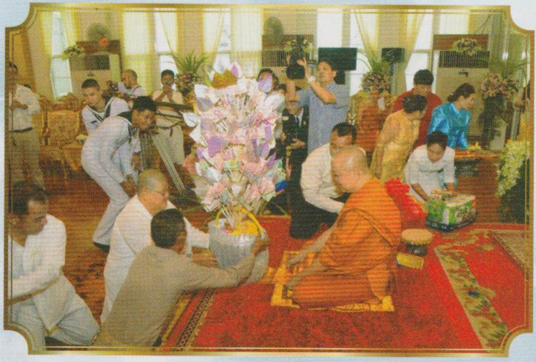

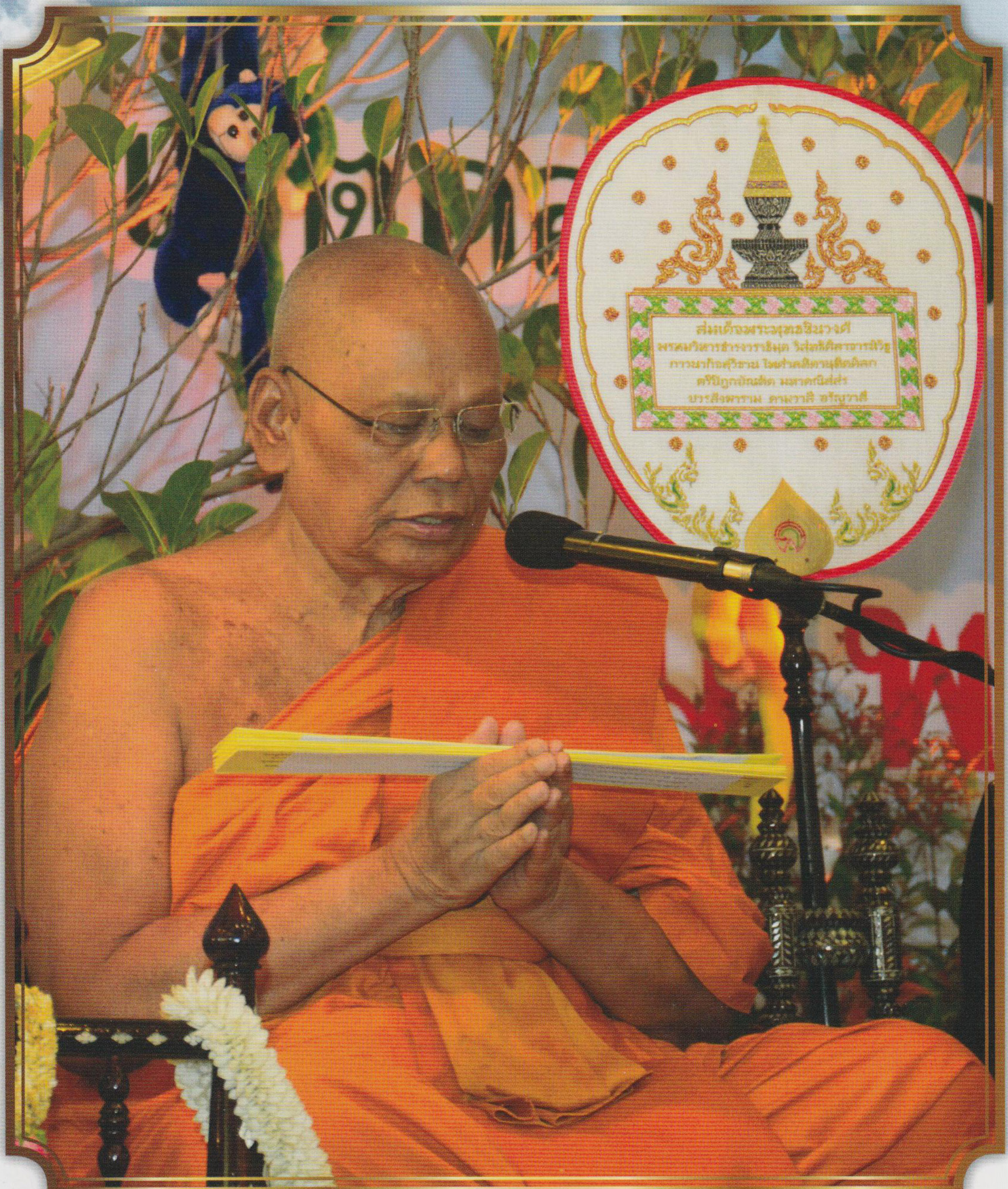

กัณฑ์อริยสัจ ๔
แสดงโดย เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์

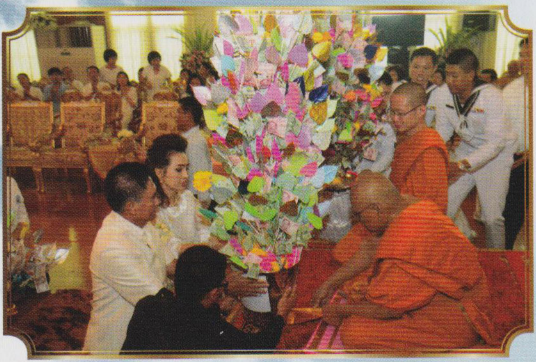

รายนามเจ้าภาพ

กัณฑ์เทศน์มหาชาติ

พระเวสสันดรชาดก

วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

แขวงสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

วันที่ ๑๑-๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

รายรับกัณฑ์เทศน์มหาชาติ เวสสันดรชาดก
วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร
วันที่ ๑๑-๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

ที่	กัณฑ์เทศน์	ยอดนับ
๑	กัณฑ์คาถาพัน ผูกที่ ๑	๑๓๔,๙๙๔.๐๐ บาท
๒	กัณฑ์ทศพร	๑,๘๖๔,๑๙๖.๕๐ บาท
๓	กัณฑ์หิมพานต์	๒๓๑,๕๓๘.๕๐ บาท
๔	กัณฑ์ทานกัณฑ์	๓๙๑,๓๙๓.๕๐ บาท
๕	กัณฑ์วนประเวศน์	๒๘๒,๔๙๐.๗๕ บาท
๖	กัณฑ์ชูชก	๑๗๐,๓๗๔.๕๐ บาท
๗	กัณฑ์จุลพน	๒๗๒,๘๐๑.๗๕ บาท
๘	กัณฑ์มหาพน	๒๐๓,๕๔๘.๗๕ บาท
๙	กัณฑ์กุมาร	๔๗๓,๔๓๐.๐๐ บาท
๑๐	กัณฑ์มัทรี	๒๓๓,๐๘๔.๒๕ บาท
๑๑	กัณฑ์สักกบรรพ	๒๔๑,๙๑๐.๗๕ บาท
๑๒	กัณฑ์มหาราช	๑๔๙,๙๐๕.๐๐ บาท
๑๓	กัณฑ์ฉกษัตริย์	๑๗๐,๘๒๗.๐๐ บาท
๑๔	กัณฑ์นครกัณฑ์	๓๔๖,๑๔๖.๐๐ บาท
๑๕	กัณฑ์คาถาพัน ผูกที่ ๒	๗๖,๑๗๘.๐๐ บาท
๑๖	กัณฑ์อริยสัจ ๔	๕๒๖,๒๐๕.๐๐ บาท
	ยอดสุทธิ	๕,๗๖๙,๐๒๔.๒๕ บาท

รายรับกัณฑ์คาถพัน ผูกที่ ๑ แสดงโดยพระวิสุทธิญาณเมธี วิ.
วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพฯ
วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน
๑	ดร.พรเพ็ญ เดชวิไลศรี	๒๐,๐๐๐.๐๐ บาท
๒	คุณธนวรรณ เยี่ย	๒๐,๐๐๐.๐๐ บาท
๓	คุณณัฏฐชัย ศรีรุ่งเรืองพินิจ คุณภิญญูลักษน์ กีรติพัฒนนันท์	๒๐,๐๐๐.๐๐ บาท
๔	คุณประพิศ เหตระกูล	๒๐,๐๐๐.๐๐ บาท
๕	คุณพีระเชษฐ์ เธียรวัฒนธาดา	๒๐,๐๐๐.๐๐ บาท
๖	คุณบุษราพร (ปอ) ธนาถาวรฤทธิ์	๒๐,๐๐๐.๐๐ บาท
	ยอดสุทธิ	๑๒๐,๐๐๐.๐๐ บาท

รายรับกัณฑ์ทศพร แสดงโดย สมเด็จพระพุทธชินวงศ์
วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร
วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน
๑	ดร.คุณหญิงสมนึก เปรมวัฒนะ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
๒	ดร.พรเพ็ญ เดชวิไลศรี	๗๐๐,๐๐๐ บาท
๓	คุณธนวรรณ เยี่ย	๒๐,๐๐๐ บาท
๔	คุณณัฏฐชัย ศรีรุ่งเรืองพินิจ คุณภิญญูลักษน์ กีรติพัฒนนันท์	๒๐,๐๐๐ บาท

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน
๕	คุณกีรณา ไตรโลหกะ	๒๐,๐๐๐ บาท
๖	นางสาวอิสรีย์ อังคสกุลเกียรติ	๒๐,๐๐๐ บาท
๗	คุณประพิศ เหตระกูล	๒๐,๐๐๐ บาท
๘	คุณพีระเชษฐ์ เธียรวัฒนธาดา	๒๐,๐๐๐ บาท
๙	นายธนกร มหานนทฤทธิ์ และน.ส.พลอยปภัส ธนรัตน์ภินันท์	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๐	นางสาวชนกมณฐ์ วิริยะพานิชภักดี	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๑	นายกิติพัฒน์ ศรีสมบัติธนกิจ และครอบครัว	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๒	นายภคิน-นางณัชชา ธรรมเจริญ	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๓	คุณภัสส์กุญช์ โสภณอนันตกิจ	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๔	คุณกัญญาพัชร ภัทรไพศาลสิน	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๕	คุณรุ่งนภา ภัทรไพศาลสิน	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๖	คุณกิตติยา แซ่เฮ้ง	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๗	คุณเสาวภา ศรีศิลปกิจ	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๘	นางสาวทัศนีย์ จรรยาเลิศอดุลย์	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๙	คุณสรรัตน์ ทวีจรัสโรจน์	๒๐,๐๐๐ บาท
๒๐	คุณพรพิศ จรรยาเลิศอดุลย์	๒๐,๐๐๐ บาท
๒๑	นางสาวนภัสสร อมรพรวิจิตร	๒๐,๐๐๐ บาท
๒๒	นางสาวแสงทอง อุ่นใจ	๒๐,๐๐๐ บาท
๒๓	นายแดง นางสุรัสวดี นายอุดมเดช	๒๐,๐๐๐ บาท
๒๔	นายฟอร์ด นายกานต์	๒๐,๐๐๐ บาท
๒๕	คุณอภิชัย สิทธิสมบูรณ์	๒๐,๐๐๐ บาท

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน
๒๖	นางสาวกมลภัทร สวัสดี	๑๐,๐๐๐ บาท
๒๗	คุณจีระศักดิ์ มานะตระกูล	๒๐,๐๐๐ บาท
๒๘	นางสาวศุภณา ใจเรือน	๒๐,๐๐๐ บาท
๒๙	คุณจอมพงษ์ โตมงคล	๒๐,๐๐๐ บาท
๓๐	คุณพัศญ์ศภณ - คุณพลัฏฐ โยธินธรรมธร	๒๐,๐๐๐ บาท
๓๑	คุณธัญยธรณ์ เชาว์ดำรงค์วรรทณ์	๒๐,๐๐๐ บาท
๓๒	คุณยลวัลย์ นิ่มปิติวัลย์	๒๐,๐๐๐ บาท
๓๓	คุณปนัดดา พงษชัยยุทธ	๒๐,๐๐๐ บาท
๓๔	คุณสุรสิทธิ์ บุญปรีชาวงศ์	๒๐,๐๐๐ บาท
๓๕	คุณฐิตารีย์ แซ่ตั้ง	๒๐,๐๐๐ บาท
๓๖	คุณภูเบศร์ นันทาภิรัตน์	๒๐,๐๐๐ บาท
๓๗	นางสาวณัติฐา นันทาภิรัตน์	๒๐,๐๐๐ บาท
๓๘	นางสาวจรินทร์พร จุนเกียรติ	๒๐,๐๐๐ บาท
๓๙	นางสาวธัญญาพัฒน์ ธนผดุงเกียรติ	๒๐,๐๐๐ บาท
๔๐	นางสาวปิ่น ครอบครัวสิทธิวรพงศ์ศรี และคณะ	๒๐,๐๐๐ บาท
๔๑	นางสาวหนึ่ง ครอบครัวรุ่งเรือง และคณะ	๒๐,๐๐๐ บาท
๔๒	นายประมาณ ครอบครัวศิริญญามาศ และคณะ	๒๐,๐๐๐ บาท
๔๓	คุณอนันต์-บัวหลวง ทาแป้น	๒๐,๐๐๐ บาท
๔๔	คุณจักรรัตน์ -ทิพวรรณ ประสิทธิกุล	๒๐,๐๐๐ บาท
๔๕	คุณฉัฐวัฒน์ ศรีฉันทะมิตร,คุณสุนิธิ เธียระวิบูล	๒๐,๐๐๐ บาท
๔๖	คุณสราวุธ มีคุณสมบัติ	๒๐,๐๐๐ บาท
๔๗	นางสาวศศกร แผ่ดิลกกุล	๒๐,๐๐๐ บาท

ที่	รายนามเจ้าภาพ	รายนามเจ้าภาพ
๔๘	SEAN BARAKAT	๒๐,๐๐๐ บาท
๔๙	นางสาวไอริณ นัยสันทัด	๒๐,๐๐๐ บาท
๕๐	นางสาวชลธิดา ยุทธเสรี และคณะ	๒๐,๐๐๐ บาท
๕๑	นายประเสริฐ พรหมสมบัติ	๒๐,๐๐๐ บาท
๕๒	นางสาวกาญจเนญ พลโท	๒๐,๐๐๐ บาท
๕๓	คุณหงษ์ เอื้อสุนทรพานิช	๒๐,๐๐๐ บาท
๕๔	ดร.วนิดา บดินทร์ภักดีกุล	๕๐,๐๐๐ บาท
๕๕	คุณรัฐโรจน์ เฉลิมชัยธีรกุล และนิชาพัฒน์ ศรีศุภณัฐฐิคุณ	๑๐,๐๐๐ บาท
๕๖	น.ส.มุยเฮง แซ่โง้ว,นายพัชพงศ์ ปิติพัฒนา,	๒๐,๐๐๐ บาท
	ดญ.บัวขวัญ ปิติพัฒนา น.ส.นิสา เซียมคิ้ว	
๕๗	คุณณัฎฐิณณา บุญรอด, ชัยนรินท์ ศุภรัฐเมธาวัชระ	๑๐,๐๐๐ บาท
๕๘	นางนวลละออ พงษ์นุเศรษฐศิริ	๒๐,๐๐๐ บาท
๕๙	คุณมัทนา ภัทรไพศาลสิน	๒๐,๐๐๐ บาท
๖๐	คุณดวงใจ เจริญสุข และครอบครัว	๒๐,๐๐๐ บาท
๖๑	คุณพรรณงาม พลชัดซ้าย	๒๐,๐๐๐ บาท
๖๒	ร้านเพลินจิตค้าเหล็กเก่า,บ.สหพิกุล จำกัด, วิไลวรรณ เงาภู่ทอง	๒๐,๐๐๐ บาท
	ยอดสุทธิ	๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

รายรับกัณฑ์หิมพานต์ แสดงโดย พระราชวิสุทธิโกศล วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน
๑	ดร.พรเพ็ญ เดชวิไลศรี	๒๐,๐๐๐ บาท
๒	คุณธนวรรณ เยี่ย	๒๐,๐๐๐ บาท
๓	คุณณัฏฐชัย ศรีรุ่งเรืองพินิจ คุณภิญญูลักษน์ กีรติพัฒนนันท์	๒๐,๐๐๐ บาท
๔	คุณกีรณา ไตรโลหกะ	๒๐,๐๐๐ บาท
๕	นางสาวอิสรีย์ อังคสกุลเกียรติ	๒๐,๐๐๐ บาท
๖	คุณประพิศ เหตระกูล	๒๐,๐๐๐ บาท
๗	คุณพีระเชษฐ์ เธียรวัฒนธาดา	๒๐,๐๐๐ บาท
๘	นายธนกร มหานนทฤทธิ์ และน.ส.พลอยปภัส ธนรัตน์ภินันท์	๒๐,๐๐๐ บาท
๙	นางสาวชนกมณฑ์ วิริยะพานิชภักดี	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๐	คุณกิติพัฒน์ ศรีสมบัติธนกิจ และครอบครัว	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๑	คุณภคิน-นางณัชชา ธรรมเจริญ	๒๐,๐๐๐ บาท
	ยอดสุทธิ	๒๒๐,๐๐๐ บาท

รายรับกัณฑ์ทานกัณฑ์ แสดงโดย พระราชรัตนมุนี
วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร
วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน
๑	ดร.พรเพ็ญ เดชวิไลศรี	๒๐,๐๐๐ บาท
๒	คุณธนวรรณ เยี่ย	๒๐,๐๐๐ บาท
๓	คุณณัฏฐชัย ศรีรุ่งเรืองพินิจ คุณภิญญ์ลักษน์ กีรติพัฒนนันท์	๒๐,๐๐๐ บาท
๔	คุณกีรณา ไตรโลหกะ	๒๐,๐๐๐ บาท
๕	นางสาวอิสรีย์ อังคสกุลเกียรติ	๒๐,๐๐๐ บาท
๖	คุณประพิศ เหตระกูล	๒๐,๐๐๐ บาท
๗	คุณพีระเชษฐ์ เธียรวัฒนธาดา	๒๐,๐๐๐ บาท
๘	นายธนกร มหานนทฤทธิ์ และน.ส.พลอยปภัส ธนรัตน์ภินันท์	๒๐,๐๐๐ บาท
๙	นางสาวชนกมณฑ์ วิริยะพานิชภักดี	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๐	นายกิติพัฒน์ ศรีสมบัติธนกิจ และครอบครัว	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๑	คุณภคิน-นางณัชชา ธรรมเจริญ	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๒	คุณมณฑา สิริโรจนากร	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๓	คุณเปรมจิตร์ แก้วธานี	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๔	คุณสุรศักดิ์-วรัญญา พันธ์สยเชื้อ	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๕	คุณธนกร เกื้อกฤษดาวัน	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๖	นางสาวณัฐนันท์ ธรรมนิยม	๒๐,๐๐๐ บาท
	ยอดสุทธิ	๓๒๐,๐๐๐ บาท

รายรับกัณฑ์วนประเวศน์ แสดงโดย พระวิสุทธิญาณเมธี วิ. วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน
๑	ดร.พรเพ็ญ เดชวิไลศรี	๒๐,๐๐๐ บาท
๒	คุณธนวรรณ เยี่ย	๒๐,๐๐๐ บาท
๓	คุณณัฏฐชัย ศรีรุ่งเรืองพินิจ คุณภิญญ์ลักษน์ กีรติพัฒนนันท์	๒๐,๐๐๐ บาท
๔	คุณกีรณา ไตรโลหกะ	๒๐,๐๐๐ บาท
๕	นางสาวอิสรีย์ อังคสกุลเกียรติ	๒๐,๐๐๐ บาท
๖	คุณประพิศ เหตระกูล	๒๐,๐๐๐ บาท
๗	คุณพีระเชษฐ์ เธียรวัฒนธาดา	๒๐,๐๐๐ บาท
๘	นายธนกร มหานนทฤทธิ์ และน.ส.พลอยปภัส ธนรัตน์ภินันท์	๒๐,๐๐๐ บาท
๙	นางสาวชนกมณฑ์ วิริยะพานิชภักดี	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๐	นายกิติพัฒน์ ศรีสมบัติธนกิจ และครอบครัว	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๑	นางสาวชุติญา วงค์วิลัย และคณะ	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๒	นายธนกร เกื้อกฤษดาวัน	๒๐,๐๐๐ บาท
	ยอดสุทธิ	๒๔๐,๐๐๐ บาท

รายรับกัณฑ์ชูชก แสดงโดย พระมหาประสานชัย เทวงฺกโร
วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพฯ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน
๑	ดร.พรเพ็ญ เดชวิไลศรี	๒๐,๐๐๐ บาท
๒	คุณธนวรรณ เยี่ย	๒๐,๐๐๐ บาท
๓	คุณณัฏฐชัย ศรีรุ่งเรืองพินิจ คุณภิญญ์ลักษน์ กีรติพัฒนนันท์	๒๐,๐๐๐ บาท
๔	คุณกีรณา ไตรโลหกะ	๒๐,๐๐๐ บาท
๕	นางสาวอิสรีย์ อังคสกุลเกียรติ	๒๐,๐๐๐ บาท
๖	คุณประพิศ เหตระกูล	๒๐,๐๐๐ บาท
๗	คุณณัฏ รัชตเมธากร	๒๐,๐๐๐ บาท
	ยอดสุทธิ	๑๔๐,๐๐๐ บาท

รายรับกัณฑ์จุลพน แสดงโดย พระพิศิษฏ์วิหารการ
วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพฯ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน
๑	ดร.พรเพ็ญ เดชวิไลศรี	๒๐,๐๐๐ บาท
๒	คุณธนวรรณ เยี่ย	๒๐,๐๐๐ บาท
๓	คุณณัฏฐชัย ศรีรุ่งเรืองพินิจ คุณภิญญ์ลักษน์ กีรติพัฒนนันท์	๒๐,๐๐๐ บาท
๔	คุณกีรณา ไตรโลหกะ	๒๐,๐๐๐ บาท
๕	นางสาวอิสรีย์ อังคสกุลเกียรติ	๒๐,๐๐๐ บาท
๖	คุณประพิศ เหตระกูล	๒๐,๐๐๐ บาท
๗	คุณณัฏ รัชตเมธากร	๒๐,๐๐๐ บาท
๘	คุณธนกร เกื้อกฤษดาวัน	๒๐,๐๐๐ บาท
	ยอดสุทธิ	๑๔๐,๐๐๐ บาท

รายรับกัณฑ์มหาพน แสดงโดยพระจีระพัฒน์ อานนฺโท วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน
๑	ดร.พรเพ็ญ เดชวิไลศรี	๒๐,๐๐๐ บาท
๒	คุณธนวรรณ เยี่ย	๒๐,๐๐๐ บาท
๓	คุณณัฏฐชัย ศรีรุ่งเรืองพินิจ คุณภิญญูลักษน์ กีรติพัฒนนันท์	๒๐,๐๐๐ บาท
๔	คุณกีรณา ไตรโลหกะ	๒๐,๐๐๐ บาท
๕	นางสาวอิสรีย์ อังคสกุลเกียรติ	๒๐,๐๐๐ บาท
๖	คุณประพิศ เหตระกูล	๒๐,๐๐๐ บาท
๗	คุณณัฏ รัชตเมธากร	๒๐,๐๐๐ บาท
๘	คุณธนกร เกื้อกฤษดาวัน	
	ยอดสุทธิ	๑๖๐,๐๐๐ บาท

รายรับกัณฑ์กุมาร แสดงโดย พระครูวิศิษฏ์สรการ
วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร
วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน
๑	ดร.พรเพ็ญ เดชวิไลศรี	๒๐,๐๐๐.๐๐
๒	คุณธนวรรณ เยี่ย	๒๐,๐๐๐.๐๐
๓	คุณณัฏฐชัย ศรีรุ่งเรืองพินิจ คุณภิญญ์ลักษน์ กีรติพัฒนนันท์	๒๐,๐๐๐.๐๐
๔	คุณกีรณา ไตรโลหกะ	๒๐,๐๐๐.๐๐
๕	นางสาวอิสรีย์ อังคสกุลเกียรติ	๒๐,๐๐๐.๐๐
๖	คุณประพิศ เหตระกูล	๒๐,๐๐๐.๐๐
๗	คุณพีรเชษฐ์ เธียรวัฒนธาดา	๑๑๐,๐๐๐.๐๐
๘	คุณภัสส์กุญช์ โสภณอนันต์กิจ	๒๐,๐๐๐.๐๐
๙	คุณสิริภา เลี้ยวรุ่งโรจน์	๒๐,๐๐๐.๐๐
๑๐	คุณจีรภัทร พิมานทิพย์	๒๐,๐๐๐.๐๐
๑๑	คุณกายวรรณ ธัญญะเสถียร	๒๐,๐๐๐.๐๐
๑๒	คุณรจนา ตั้งวาณิชกุล	๒๐,๐๐๐.๐๐
๑๓	คุณภคิน-นางณัชชา ธรรมเจริญ	๒๐,๐๐๐.๐๐
๑๔	คุณณัทกาญจน์ ศุทธาวรเศรษฐ์	๒๐,๐๐๐.๐๐
๑๕	คุณวัชรินทร์ ก่อเกษมกุล	๒๐๐๐๐
๑๖	คุณกนกโชติ โฉมวิไลลักษณ์และครอบครัว	๒๐๐๐๐
๑๗	นางสาวมุยเฮง แซ่โบว้และญาติธรรม	๒๐๐๐๐
๑๘	นางสาวศุภณา ใจเรือน	๒๐๐๐๐
	ยอดสุทธิ	๔๕๐,๐๐๐ บาท

รายรับกัณฑ์มัทรี แสดงโดยพระครูสังฆบริบาล
วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพฯ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน
๑	ดร.พรเพ็ญ เดชวิไลศรี	๒๐,๐๐๐ บาท
๒	คุณธนวรรณ เยี่ย	๒๐,๐๐๐ บาท
๓	คุณณัฏฐชัย ศรีรุ่งเรืองพินิจ คุณภิญญูลักษน์ กีรติพัฒนนันท์	๒๐,๐๐๐ บาท
๔	คุณกีรณา ไตรโลหกะ	๒๐,๐๐๐ บาท
๕	นางสาวอิสรีย์ อังคสกุลเกียรติ	๒๐,๐๐๐ บาท
๖	คุณประพิศ เหตระกูล	๒๐,๐๐๐ บาท
๗	คุณพีรเชษฐ์ เธียรวัฒนธาดา	๒๐,๐๐๐ บาท
๘	นางสาวภัชชญา ศิริวชิราภรณ์	๒๐,๐๐๐ บาท
	ยอดสุทธิ	๑๖๐,๐๐๐ บาท

รายรับกัณฑ์สักกบรรพ แสดงโดยพระครูภาวนาวีรานุสิฐ
วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพฯ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน
๑	ดร.พรเพ็ญ เดชวิไลศรี	๒๐,๐๐๐ บาท
๒	คุณธนวรรณ เยี่ย	๒๐,๐๐๐ บาท
๓	คุณณัฏฐชัย ศรีรุ่งเรืองพินิจ คุณภิญญูลักษน์ กีรติพัฒนนันท์	๒๐,๐๐๐ บาท
๔	คุณกีรณา ไตรโลหกะ	๒๐,๐๐๐ บาท
๕	นางสาวอิสรีย์ อังคสกุลเกียรติ	๒๐,๐๐๐ บาท
๖	นายณวัฒน์ แดงนิ่ม,นางนภัสนันท์ แดงนิ่มวีร์กุล	๒๐,๐๐๐ บาท
	นส.ปัญจรัตน์ แดงนิ่มวีร์กุล	
	ยอดสุทธิ	๑๒๐,๐๐๐ บาท

รายรับกัณฑ์มหาราช แสดงโดยพระมหาสมนึก เตชปญฺโญ
วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพฯ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน
๑	พลโทพลภัทร วรรณภักตร์	๒๐,๐๐๐ บาท
๒	ดร.พรเพ็ญ เดชวิไลศรี	๒๐,๐๐๐ บาท
๓	คุณธนวรรณ เยี่ย	๒๐,๐๐๐ บาท
๔	คุณณัฏฐชัย ศรีรุ่งเรืองพินิจ คุณภิญญลักษน์ กีรติพัฒนนันท์	๒๐,๐๐๐ บาท
๕	คุณกีรณา ไตรโลหกะ	๒๐,๐๐๐ บาท
๖	นางสาวอิสรีย์ อังคสกุลเกียรติ	๒๐,๐๐๐ บาท
๗	นายจอมพงษ์ โตมงคล	๒๐,๐๐๐ บาท
	ยอดสุทธิ	๑๔๐,๐๐๐ บาท

รายรับกัณฑ์ฉกษัตริย์ แสดงโดย พระมานัส โสภณจิตฺโต
วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพฯ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน
๑	ดร.พรเพ็ญ เดชวิไลศรี	๒๐,๐๐๐ บาท
๒	คุณธนวรรณ เยี่ย	๒๐,๐๐๐ บาท
๓	คุณณัฏฐชัย ศรีรุ่งเรืองพินิจ คุณภิญญลักษน์ กีรติพัฒนนันท์	๒๐,๐๐๐ บาท
๔	คุณกีรณา ไตรโลหกะ	๒๐,๐๐๐ บาท
๕	นางสาวอิสรีย์ อังคสกุลเกียรติ	๒๐,๐๐๐ บาท
๖	คุณหน่อยซาวน์	๒๐,๐๐๐ บาท
๗	นายธนกร เกื้อกฤษดาวัน	๒๐,๐๐๐ บาท
	ยอดสุทธิ	๑๔๐,๐๐๐ บาท

รายรับกัณฑ์นครกัณฑ์ แสดงโดย พระมหามานิต วิริยธโร
วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพฯ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน
๑	ดร.พรเพ็ญ เดชวิไลศรี	๒๐,๐๐๐ บาท
๒	คุณธนวรรณ เยี่ย	๒๐,๐๐๐ บาท
๓	คุณณัฏฐชัย ศรีรุ่งเรืองพินิจ คุณภิญญูลักษน์ กีรติพัฒนนันท์	๒๐,๐๐๐ บาท
๔	คุณกีรณา ไตรโลหกะ	๒๐,๐๐๐ บาท
๕	นางสาวอิสรีย์ อังคสกุลเกียรติ	๒๐,๐๐๐ บาท
๖	นางสาวมาลีรัตน์ อำพนิจพุธ	๒๐,๐๐๐ บาท
๗	นายธนพัฒน์ เลิศสุขขีรัตน์	๒๐,๐๐๐ บาท
	ยอดสุทธิ	๑๔๐,๐๐๐ บาท

รายรับกัณฑ์คาถาพัน ผูกที่ ๒ แสดงโดย พระมหาสันทัด ตนฺติกโร
วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพฯ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน
๑	ดร.พรเพ็ญ เดชวิไลศรี	๒๐,๐๐๐ บาท
	ยอดสุทธิ	๒๐,๐๐๐ บาท

รายรับกัณฑ์อริยสัจ ๔ แสดงโดย สมเด็จพระพุทธชินวงศ์
วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพฯ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน
๑	พล.อ.ภูดิษ -นาถนภา ทัตติยโชติ	๒๐,๐๐๐.๐๐ บาท
๒	คุณสมศักดิ์-วิลาวัลย์ ศิริเลิศวรกุล	๒๐,๐๐๐.๐๐ บาท

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน
๓	คุณจิรารัตน์ สิงห์สู่ถ้ำ	๒๐,๐๐๐ บาท
๔	พลตรีวสันต์-พ.อ.หญิง อังคณา สุเมธสิทธิกุล	๑,๕๐๐ บาท
๕	ดร.พรเพ็ญ เดชวิไลศรี	๒๐,๐๐๐ บาท
๖	คุณธนวรรณ เยี่ย	๒๐,๐๐๐ บาท
๗	คุณณัฏฐชัย ศรีรุ่งเรืองพินิจ คุณภิญญ์ลักษน์ กีรติพัฒนนันท์	๒๐,๐๐๐ บาท
๘	คุณกีรณา ไตรโลหกะ	๒๐,๐๐๐ บาท
๙	นางสาวอิสรีย์ อังคสกุลเกียรติ	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๐	คุณแม่ทองหล่อ ชิวชาวนา	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๑	คุณภัสส์กุญช์ โสภณอนันต์กิจ	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๒	คุณสุพรรณี ใจเทียมศักดิ์	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๓	คุณเสารักษ์ งามอภิชน	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๔	คุณภคิน-นางณัชชา ธรรมเจริญ	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๕	นางศิริภรณ์ จุนเกียรติ,นายพงษ์ชัย จุนเกียรติ, นางสาวจรินทร์พร จุนเกียรติ,นางสาวอามีนา กูล	๑๔,๗๗๐ บาท
๑๖	คุณจอมพงษ์ โตมงคล	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๗	คุณชนกมณฐ์ วิริยะพานิชภักดี	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๘	คุณอภิรดี อมาตยกุล	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๙	นางสาวศศกร แผ่ดิลกกุล	๒๐,๐๐๐ บาท
๒๐	คุณสราวุธ มีคุณสมบัติ	๒๐,๐๐๐ บาท
๒๑	คุณวาสนา รุ่งแสนทอง และคุณชาญชัย-คุณเอื้อมพร	๒๐,๐๐๐ บาท
	ยอดสุทธิ	๓๙๖,๒๗๐ บาท

ขอเชิญร่วมพิธีทำบุญ

งานสารทเดือน ๑๐

พิธีชิงเปรต บำเพ็ญกุศลแด่บรรพบุรุษ

วันจันทร์ที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๘

เวลา ๐๘.๐๐ น. ทำวัตรเช้า

เวลา ๐๙.๐๐ น. สมาทานศีล ๘ ฟังพระธรรมเทศนา เจ้าประคุณสมเด็จฯ

เวลา ๐๙.๓๐ น. พิธีทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษ

เวลา ๑๑.๐๐ น. ถวายภัตตาหารเพลแด่พระภิกษุสามเณร

เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ปฏิบัติธรรมวิปัสสนากรรมฐาน

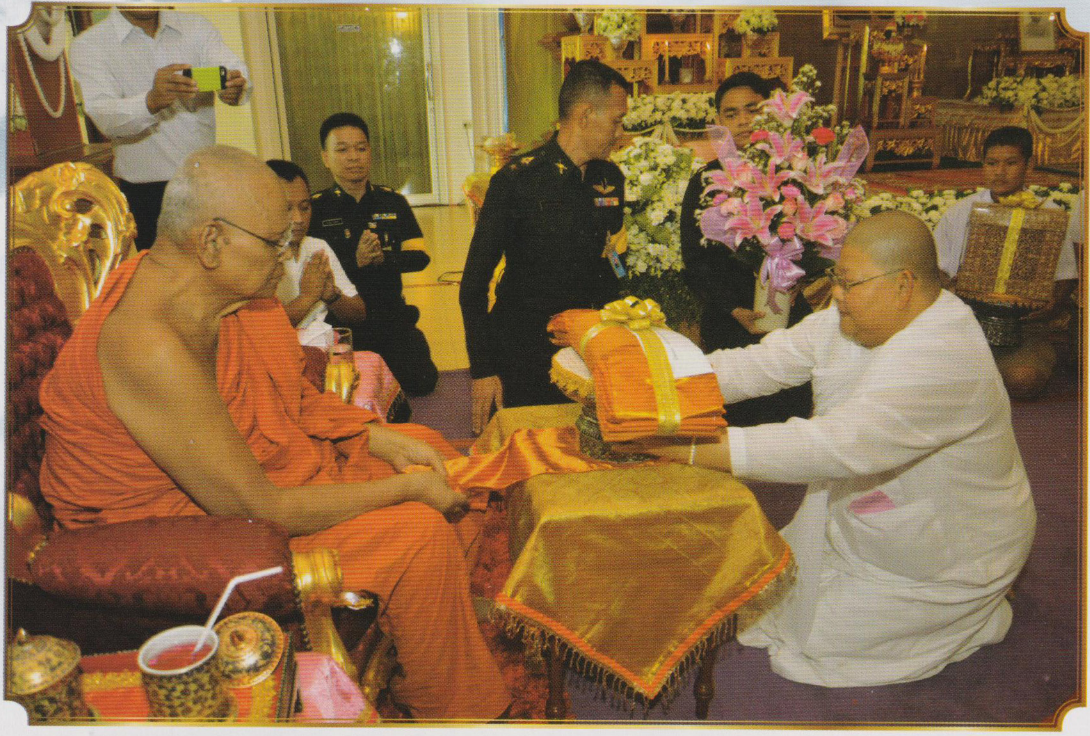
เวลา ๑๗.๓๐ น. ทำวัตรเย็น สายายนุภาพพุทธมนต์ อุปปาตะสันติคาถา "มหาสันติงหลวง"

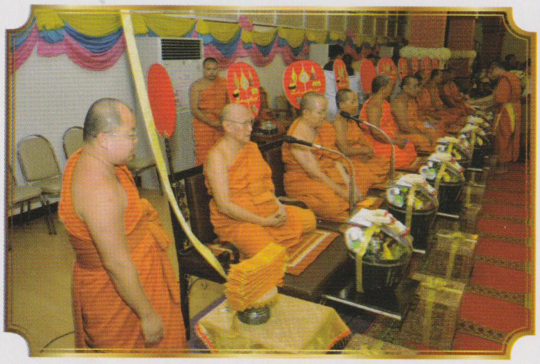
ณ วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร แขวงสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

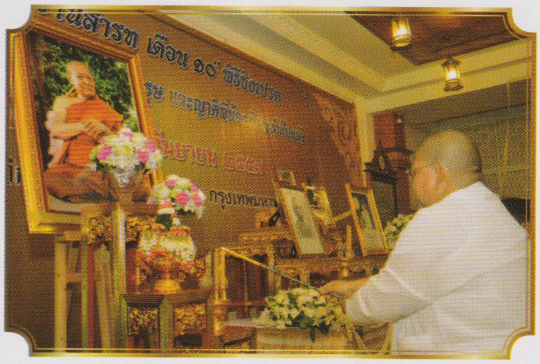
สำนักงานวัดพิชัยญาติ 02-438-1737, 02-438-1738 พระครูวิศิษฎ์สรการ (พระครูไทย) 089-0395123

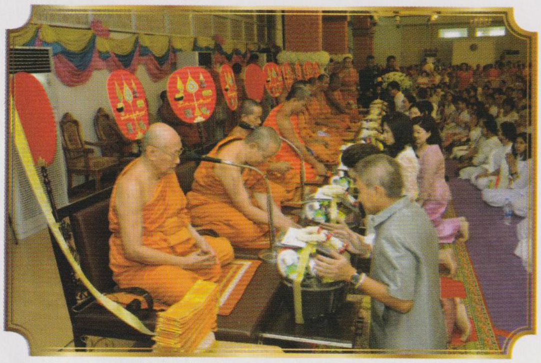
ติดตามข้อมูลข่าวสาร

https://www.facebook.com/Watphichaiyat

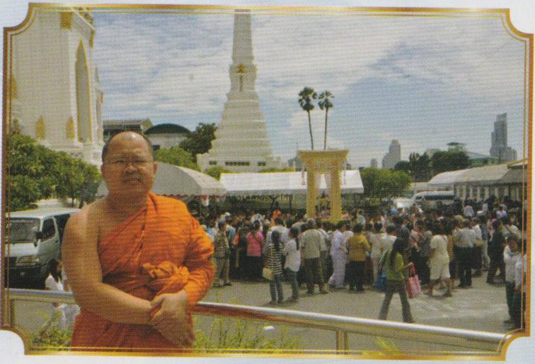

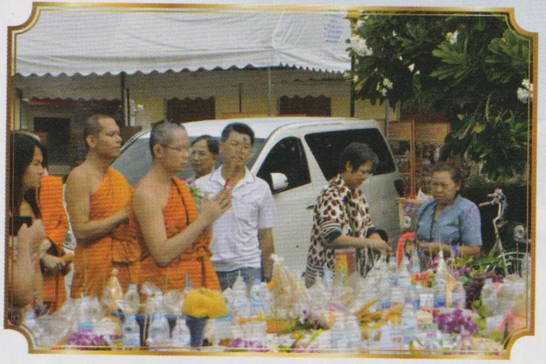

เดือน ๑๐

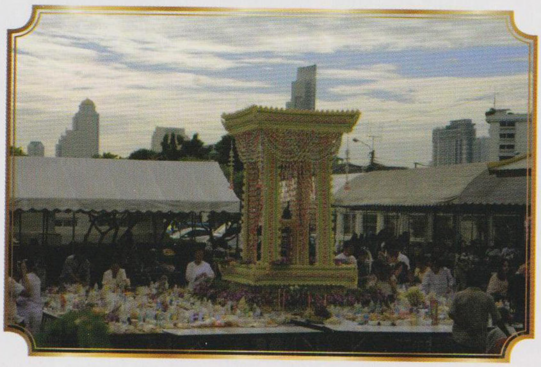

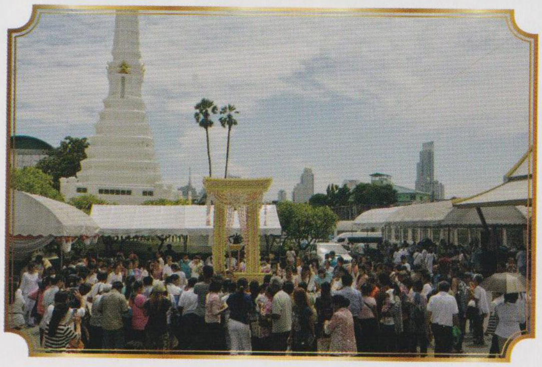

ตารางปฏิบัติธรรมประจำเดือน ๆ ๑๐ วัน ประจำปี ๒๕๕๘

วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

โทร. ๐๒-๔๓๘-๑๗๓๗, ๐๒-๔๓๘-๑๗๘๓

เดือน	วันที่	กิจกรรม
พฤษภาคม มิถุนายน	๒๑ - ๓๐ ๑ - ๑๐	๓๐ พ.ค. พิธีกวนข้าวทิพย์ ๑ มิ.ย. วันวิสาขบูชา และพิธีเททองหล่อพระสิทธารถพุทธเจ้า (หลวงพ่อสมปรารถนา) เวลา ๑๗.๓๙ น. ๑ มิ.ย. เปิดรับสมัครผู้อุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ
กรกฎาคม	๒๒ - ๓๐	๑๐ ก.ค. วันอาสาฬหบูชา ๓๑ ก.ค. วันเข้าพรรษา, มีขบวนแห่เทียนพรรษา และถวายผ้าอาบน้ำฝน
สิงหาคม	๑๐ - ๑๙	๑๒ ส.ค. วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ ๗ - ๑๒ ส.ค. พิธีอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ ๙ ส.ค. ร่วมพิธีปลงผม เวลา ๑๔.๐๐ น. ๑๐ ส.ค. ร่วมพิธีบรรพชาอุปสมบท เวลา ๐๘.๐๐ น.
กันยายน	๑๑ - ๒๐	
ตุลาคม	๘ - ๑๗	๑ ต.ค. เปิดรับสมัครผู้อุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๑๐ - ๑๑ ต.ค. งานเทศน์มหาชาติ ๑๒ ต.ค. งานสารทเดือน ๑๐ (พิธีชิงเปรต) ๒๗ ต.ค. วันออกพรรษา ๒๘ ต.ค. ตักบาตรเทโว
พฤศจิกายน	๑๙ - ๒๘	๒๒ พ.ย. พิธีถวายผ้าพระกฐิน ๒๕ พ.ย. วันลอยกระทง ๒๗ พ.ย. - ๑๑ ธ.ค. พิธีอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๒๙ พ.ย. ร่วมพิธีปลงผม เวลา ๑๔.๐๐ น. ๓๐ พ.ย. ร่วมพิธีบรรพชาอุปสมบท เวลา ๐๘.๐๐ น.
ธันวาคม	๑ - ๑๐ ๒๒ - ๓๑	คอร์สที่ ๑ ปฏิบัติธรรมถวายเป็นพระราชกุศลแด่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คอร์สที่ ๒ ปฏิบัติธรรมส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ๓๑ ธ.ค. เจริญพุทธมนต์, สวดอุปาตสันติคาถา (มหาสันติงหลวง)
มกราคม (๒๕๕๙)	๑ - ๒	ปฏิบัติธรรมต้อนรับปีใหม่ ๑ ม.ค. ตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง

รถประจำทางที่ผ่าน สาย ๓, ๔, ๖, ๙, ๑๐, ๔๐, ๔๒, ๔๓, ๕๖, ๘๒

ปอ.๔, ปอ.๕๔๒, ปอ.๓๗, ปอ.๒๐, BTS ลงสถานีกรุงธน, วงเวียนใหญ่

กำหนดการนี้ อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

https://www.facebook.com/Watphichaiyat

กำหนดการธรรมบรรยาย และการปฏิบัติธรรมหลักสูตรระยะสั้น (เสาร์- อาทิตย์)

วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร
โทร. ๐๒-๔๓๘-๑๗๓๗, ๐๒-๔๓๘-๑๗๘๓

วันเสาร์	เวลา ๐๖.๐๐ - ๐๘.๐๐ น.	- ลงทะเลียน, รับชุดขาว, รับทานอาหารเช้า
	เวลา ๐๘.๐๐ น.	- พร้อมกัน ณ ศาลาปฏิบัติธรรม, ทำวัตรเช้าแปล โดย พระวิปัสสนาจารย์
	เวลา ๐๘.๔๕ น.	- สมาทานศีล ๘ และรับฟังโอวาทธรรม โดย เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์
	เวลา ๐๙.๓๐ น. - ๑๑.๐๐ น.	- ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน โดย พระวิปัสสนาจารย์
	เวลา ๑๑.๐๐ น. - ๑๒.๐๐ น.	- พักรับประทานอาหาร (ที่โรงทาน), พักผ่อนตามอัธยาศัย
	เวลา ๑๓.๐๐ น. - ๑๖.๓๐. น.	- ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน โดย พระวิปัสสนาจารย์
	เวลา ๑๖.๓๐ น. - ๑๗.๓๐ น.	- พักดื่มน้ำปานะ, พักผ่อนตามอัธยาศัย
	เวลา ๑๗.๓๐ น. - ๒๑.๐๐ น.	- พิธีอัญเชิญน้ำสักการะพระบรมสารีริกธาตุ / ทำวัตรเย็น/ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานแผ่เมตตา เชิญพระพุทธมนต์ อุปปาตสันติคาถา (มหาสันติงหลวง)
	เวลา ๒๑.๐๐ น.	- พักผ่อน
วันอาทิตย์	เวลา ๐๓.๐๐ น.	- สัญญาณระฆัง, ทำกิจส่วนตัว
	เวลา ๐๔.๐๐ น. - ๐๖.๐๐น.	- ปฏิบัติธรรม ,พิธีอัญเชิญน้ำสักการะพระบรมสารีริกธาตุ ทำวัตรเช้าแปล
	เวลา ๐๖.๓๐ น. - ๐๗.๓๐ น.	- รับประทานอาหารเช้า (ที่โรงทาน)
	เวลา ๐๘.๐๐ น.	- ฟังโอวาทธรรม โดย เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์
	เวลา ๐๙.๐๐ น. - ๑๐.๐๐ น.	- พิธีถวายมหาสังฆทาน
	เวลา ๑๐.๐๐ น. - ๑๒.๐๐ น.	- รับประทานอาหาร, พักผ่อนตามอัธยาศัย
	เวลา ๑๓.๐๐ น. - ๑๖.๓๐ น.	- ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน โดย พระวิปัสสนาจารย์
	เวลา ๑๗.๓๐ น.	- พิธีอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ / ทำวั่ตรเย็น

หมายเหตุ เปิดรับลงทะเบียน เวลา ๐๖.๐๐ น. - ๑๘.๐๐ น.

รับชุดขาว เวลา ๐๖.๓๐ น. - ๑๖.๓๐ น.

https://www.facebook.com/Watphichaiyat

กฎระเบียบในการลงทะเบียนปฏิบัติธรรม

วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

โทร. ๐๒-๔๓๘-๑๗๓๗, ๐๒-๔๓๘-๑๗๘๓

๑. เปิดรับลงทะเบียนตั้งแต่เวลา ๐๖.๐๐ น. ๑๘.๐๐ น. ของช่วงคอร์ส วันศุกร์ วันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่แผนกลงทะเบียน หากผู้ปฏิบัติมาหลังเวลาที่กำหนด ให้ผู้ปฏิบัติเข้าพักตามที่ทางวัดจัดไว้ให้ แล้วมาลงทะเบียนในช่วงเช้าของวันถัดไป (ผู้ปฏิบัติต้องเตรียมบัตรประชาชน สำหรับการสมัคร)

- ผู้ปฏิบัติหญิง พักที่ศาลาปฏิบัติธรรมพระชินวงศ์สภา
- ผู้ปฏิบัติชาย พักที่อาคารสุขุมาลัย ชั้น ๒

๒. ผู้ปฏิบัติธรรมสามารถเบิกชุดปฏิบัติธรรม และส่งคืนได้ตั้งแต่เวลา ๐๖.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. ของทุกวันเท่านั้น

๓. ผู้ปฏิบัติธรรมสามารถเบิกชุดเครื่องนอน และส่งคืนได้ตั้งแต่เวลา ๑๐.๓๐ น. - ๑๒.๓๐ น. หรือหลังจากรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว เท่านั้น

๔. การคืนบัตรผู้ปฏิบัติธรรม และรับบัตประจำตัวประชาช สามารถรับคืนได้ตั้งแต่ เวลา ๐๖.๓๐ น. - ๑๖.๓๐ น. เท่านั้น

๕. เมื่อสิ้นสุดคอร์สปฏิบัติ ๑๐ วัน, คอร์สระยะสั้น เสาร์-อาทิตย์ และการปฏิบัติธรรม ในวันสำคับทางพระพุทธศาสนา ผู้บัติจะต้องลาศีล และกลับบ้านทุกท่าน เว้นแต่ จะได้รับอนุญาตจากพระวิปัสสนาจารย์เฉพาะราย และเป็นกรณีไป

๖. ก่อนออกจากที่พัก ตลอดจนการคืนชุดปฏิบัติธรรม กรุณาตรวจดูสิ่งของ ของท่าน ให้เรียบร้อย

๗. หากพบผู้ใดแอบอ้าง บอกบุญ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสม กรุณาสอบถาม หรือ แจ้งเจ้าหน้าที่ของวัดได้โดยตรง

ติดต่อสอบถามได้ที่เจ้าหน้าที่ ๐๙๑-๐๙๗-๑๖๔๒

หมายเหตุ เปิดรับลงทะเบียน เวลา ๐๖.๐๐ น. - ๑๘.๐๐ น.

รับชุดขาว เวลา ๐๖.๓๐ น. - ๑๖.๓๐ น.

https://www.facebook.com/Watphichaiyat

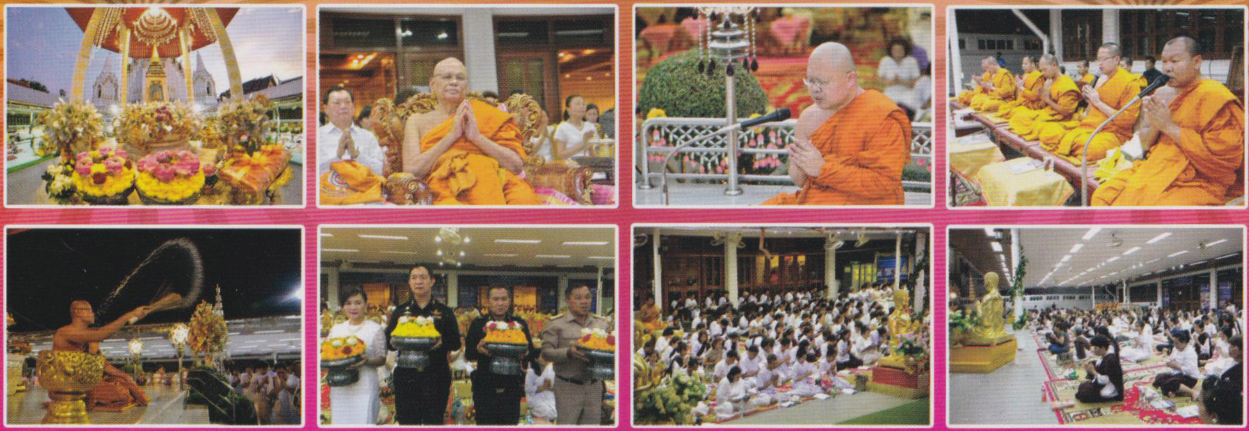
ตาราง คอร์สปฏิบัติธรรมประจำเดือน ๆ ละ ๑๐ วัน ประจำปี ๒๕๕๙

วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพฯ โทร. ๐๒-๔๓๘-๑๗๓๗, ๐๒-๔๓๘-๑๗๘๓

เดือน	กิจกรรม
มกราคม	๑ - ๒ ม.ค. ปฏิบัติธรรมต้อนรับปีใหม่, ๑ ม.ค. ตักบาตรข้าวสารอาหารแห้งในวันปีใหม่ เวลา ๐๖.๐๐ น. ๑๑ - ๒๐ ม.ค. คอร์สปฏิบัติธรรมประจำเดือน
กุมภาพันธ์	๑๓ - ๒๒ ก.พ. คอร์สปฏิบัติธรรมประจำเดือน ๒ ก.พ. วันเกิดเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ๘ ก.พ. วันตรุษจีน
มีนาคม	๑ - ๑๐ มี.ค. คอร์สปฏิบัติธรรมประจำเดือน
เมษายน	๑๑ - ๒๐ เม.ย. คอร์สปฏิบัติธรรมประจำเดือน ๑๓ - ๑๕ เม.ย. วันมหาสงกรานต์ ๑๕ เม.ย. วันสรงน้ำพระ
พฤษภาคม	๑ พ.ค. เริ่มรับสมัครอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ ๑๒ สิงหาคม ๑๒ - ๒๑ พ.ค. คอร์สปฏิบัติธรรมประจำเดือน ๑๕ พ.ค. พิธีกวนข้าวทิพย์ (ข้าวมธุปายาส) ๒๐ พ.ค. วันวิสาขบูชา
มิถุนายน	๑๓ - ๒๒ มิ.ย. คอร์สปฏิบัติธรรมประจำเดือน
กรกฎาคม	๑๓ - ๒๒ ก.ค. คอร์สปฏิบัติธรรมประจำเดือน ๑๙ ก.ค. วันอาสาฬหบูชา ๒๐ ก.ค. วันเข้าพรรษา ๒๐ ก.ค. วันแห่เทียนพรรษา และถวายผ้าอาบน้ำฝน ๓๑ ก.ค. พิธีปลงผมนาค
สิงหาคม	๑ ส.ค. พิธีอุปสมบท เวลา ๐๙.๐๐ น. ๘ - ๑๗ ส.ค. คอร์สปฏิบัติธรรมประจำเดือน ๑๒ ส.ค. วันเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ
กันยายน	๒๑ - ๓๐ ก.ย. คอร์สปฏิบัติธรรมประจำเดือน ๑ ก.ย. เปิดรับสมัครอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ ๕ ธันวาคม ๒๔ - ๒๕ ก.ย. เทศน์มหาชาติ
ตุลาคม	๑ - ๑๐ ต.ค. คอร์สปฏิบัติธรรมประจำเดือน ๑ - ๑ ต.ค. เทศน์มหาชาติ ๑ ต.ค. วันสารทเดือน ๑๐ (ชิงเปรต) ๑๖ ต.ค. วันออกพรรษา ๑๗ ต.ค. วันตักบาตรเทโว
พฤศจิกายน	๕ - ๑๔ พ.ย. คอร์สปฏิบัติธรรมประจำเดือน ๑๓ พ.ย. ถวายกฐินพระราชทาน ๑๔ พ.ย. วันลอยกระทง ๒๗ พ.ย. พิธีปลงผมนาค ๒๘ พ.ย. พิธีอุปสมบท เวลา ๐๙.๐๐ น. ๒๒ - ๓๑ คอร์สปฏิบัติธรรมประจำเดือน
ธันวาคม	๕ ธ.ค.วันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๓๑ ธ.ค. เจริญพุทธมนต์, สวดอุปปาตสันติคาถา (มหาสันติงหลวง)

ขอเชิญพุทธศาสนิกชนร่วมทำวัตรสวดมนต์เย็น
สาธยายเจริญพระพุทธมนต์
"อุปปาตสันติคาถา" มหาสันติงหลวง

ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
พระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์

ทุกวันพระและวันเสาร์ เวลา ๑๗.๓๐ น.

เพื่อให้เกิดความสงบสุขร่มเย็น ต่อประเทศชาติบ้านเมืองอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
และเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ครอบครัว มีแต่ความเจริญรุ่งเรือง
ในหน้าที่การงานของเราท่านทั้งหลาย มีความสุขสวัสดีมีชัย
แคล้วคลาดปลอดภัยในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อ

ณ วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

แขวงสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

สำนักงานวัดพิชัยญาติ 02-438-1737, 02-438-1738

พระครูวิศิษฏ์สรการ (พระครูไทย) 089-0395123 พระสมุห์จีรพัฒน์ อานนฺโท 085-9023035

ติดตามข้อมูลข่าวสาร

https://www.facebook.com/Watphichaiyat

ขอเชิญร่วมเป็นเจ้าภาพ

เทศน์มหาชาติ พระเวสสันดรชาดก

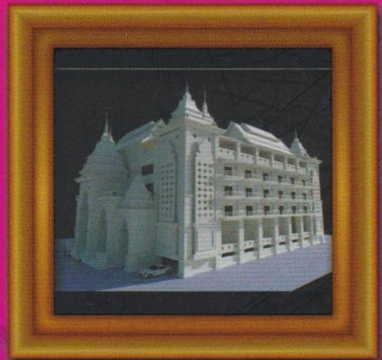
เจ้าภาพกัณฑ์เทศน์ กัณฑ์ละ ๒๐,๐๐๐ บาท จะได้รับ

หลวงพ่อสมปรารถนา หน้าตัก ๕ นิ้ว ๑ องค์

วัตถุประสงค์ : เพื่อสมทบทุน ในการสร้างปราสาทนครหลวง (จำลอง) และพิพิธภัณฑ์ พร้อมทั้งห้องพักสำหรับผู้ที่มาปฏิบัติธรรม วิปัสสนากรรมฐาน ณ วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

ร่วมเป็นเจ้าภาพกัณฑ์เทศน์ ผ่านทางบัญชี (หรือร่วมทำบุญตามกำลังศรัทธา)

ชื่อบัญชี วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร ธ.ไทยพาณิชย์ บัญชีออมทรัพย์ สาขาเฉลิมนคร เลขบัญชี 037-254479-8

ณ วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร แขวงสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

สำนักงานวัดพิชัยญาติ 02-438-1737, 02-438-1738 พระครูวิศิษฏ์สรการ (พระครูไทย) 089-0395123

ติดตามข้อมูลข่าวสาร

https://www.facebook.com/Watphichaiyat

เทศน์มหาชาติ พระเวสสันดรชาดก

วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร